

TROJANERNA

Trojanerna

(superversionen, 2006)

av Christian Lanciai

(Den gamla versionen från 1995 med nya tillskott 2004,
en scen från 2001 års "*Skandalen i Argos*"
samt scener från "*Kassandra*" 2005)

Personerna :

Agamemnon, konung av Mykene och Argos
Klytaimnestra, hans drottning
Menelaos, hans broder, konung av Sparta
Helena, hans drottning, Klytaimnestras syster
Kung Priamos av Troja
Hektor, hans äldste son
Paris, hans yngre son
Troilus, hans yngsta son
Helenos, en annan son, präst
Kassandra, en dotter, prästinna
Hekabe, Priamos drottning
Polyxena, ännu en dotter
en härold
Diomedes, konung av Daunia
Odysseus, konung av Ithaka
Nestor av Pylos
Aias av Megara
Akilles
hans myrmidoner
Patroklos, hans kusin
Tersites
Khryses, präst hos Apollon
Kalkhas, präst hos Apollon
Andromake, Hektors hustru
Astyanax, deras son
Deifobos, ännu en bror till Hektor
Kung Idomeneus av Kreta
Aeneas
Kreusa, Aeneas gemål
Aschanios, deras son
Anchises, Aeneas far
Pyrrhos, Akilles son
Dido, drottning av Kartago
Belinda, hennes syster

en eremit
Aigisthos, Agamemnons kusin och Klytaimnestras älskare
Elektra och Orestes, Agamemnons barn
tre vakter
tjänare
budbärare
greker och trojaner
kör av trojanska kvinnor
kör av gubbar i Argos
kör av kvinnor i Argos
kör av kvinnor i Kartago

Handlingen utspelar sig i och utanför Troja, i Argos på Peloponnesos, samt i Kartago, under de tjugo åren av det trojanska kriget och dess efterdyningar.

Copyright © Christian Lanciai 2006

Trojanerna

Akt I scen 1. En bankett i Mykene.

Menelaos Ädle Hektor, det gläder oss att se dig här vid vårt bord som en nära vän och broder fastän du kommer från andra sidan.

Hektor Jag är överväldigad av er hellenska gästvänlighet, kung Menelaos. Min far kung Priamos själv hade varit imponerad av den hjärtliga värme och vänskap vi här har fått mottaga.

Menelaos Det skulle bara ha fattats annat. Vår främsta politiska målsättning är att ha enbart vänskapliga relationer med alla folk och länder. Vi vill bara ha handel och utbyte som gagnar alla, inte krig och konflikter som bara skadar alla.

Hektor Det är den enda sunda politiken, och min far kung Priamos omfattar den samma. Därför har han skickat mig hit för att utröna era avsikter efter Thessalien.

Menelaos Jag förstår kung Priamos oro, och han har gjort rätt i att skicka dig hit med din lika ädle bror. Agamemnon, vill du förklara Thessalien för prins Hektor?

Agamemnon Det ska bli mig ett nöje. Vi har köpt oss fred med Thessalien. Det är allt.

Hektor Till priset av Thessaliens underkastelse.

Agamemnon Thessalien är ett fritt land. Vi har bara köpt dess vänskap och allians.

Hektor Men Thessaliens kung böjer knä för er och betalar tribut till er efter ert underkuvande fälttåg.

Agamemnon Thessalien hotade våra intressen i norr. Vi har avlägsnat hotet. Det är allt.

Hektor Ämnar ni förfara på samma sätt med Makedonien och Kreta och Troja?

Agamemnon Det behövs inte. Kreta är vår broder och närmaste vän, Makedonien är så avlägset att vi aldrig haft problem därmed, och även Troja respekterar vi som en vän och handelspartner. Troja och din far kung Priamos har ingenting att frukta av oss.

Hektor Det var ett sådant ord jag hade hoppats på, och det skall bli min glädje att få vidarebefordra det till min gamle far.

Helena (till Paris) Kan det finnas något tråkigare än politik?

Paris Politikerna har inte bara fyllt världen med leda utan dessutom alltid gjort ett helvete av den.

Helena Kom, Paris, låt oss lämna politikerna åt deras mördande ledsnad.

Paris Roligare kan man minsann ha det. (*Helena tar med sig Paris ut.*)

Agamemnon Vi har aldrig haft ett enda ord otalt med Troja och kung Priamos. Vi hoppas och tar för givet att det alltid skall fortsätta vara på det viset.

Hektor Det gör vi alla.

Menelaos Skål, ädle Hektor! Vi är stolta över att ha dig här som vår vän och förbundsbroder! Låt oss skåla för Hellas och Trojas eviga vänskap!

Hektor Med nöje!

Agamemnon Men var är din bror, Hektor?

Hektor Han hatar långa sittningar och tröttnar lätt på stora sällskap och banketter. Han har alltid gått sina egna vägar.

Klytaimnestra Min syster Helena är också borta.

Menelaos Vi har ju bara pratat politik hela tiden. Vad kan mera garanterat skrämma bort gäster från bordet? Här är fler som har somnat eller gett sig av.

Agamemnon Låt oss besegla vår vänskapspakt, bror Hektor, för tid och evighet.

Hektor Vår brodersskål kommer att fröjda min gamle far i Troja.

(*De skålar hjärtligt och i uppriktig vänskap med varandra.*)

Scen 2.

Paris Hur lyckades en sådan man som Menelaos skaffa sig en så vacker hustru som du?

Helena Det är inget fel på Menelaos. Det måste du medge. Han är en ärlig man.

Paris Men en mes.

Helena Han har alltid haft sin bror Agamemnon över sig.

Paris Min far tycker att Agamemnon är världens farligaste man för hans ambitioners skull.

Helena Det skulle han mycket väl kunna vara. Han spelar jämt under bordet.

Paris Och Menelaos bara följer honom vad han än gör. Ack, dessa fjolliga politiker, de borde alla få lära sig en nyttig läxa.

Helena Bär de sig dumt åt brukar de bli mördade, och då är det för sent.

Paris Ska vi dra dem ordentligt vid näsan, Helena?

Helena Hur då?

Paris Vi rymmer tillsammans!

Helena Vart då?

Paris Till Troja!

Helena Vad skulle din pappa säga om det?

Paris Han förlåter mig alltid. Han skulle anse det som sin plikt att ta lika väl hand om dig i Troja som vi blivit omhändertagna här.

Helena Och din bror Hektor?

Paris Vad är det med honom?

Helena Vad skulle han säga? Skulle det inte bli en kniv i ryggen på honom och hans diplomatiska fredsmission här?

Paris Han är min bror. Jag är hans lillebror. Han kan ingenting göra.

Helena Och Agamemnon och Menelaos, min man?

Paris Ja, vore det inte rätt åt dem, Agamemnon med sina farliga ambitioner och Menelaos med sin mesighet?

Helena De skulle kunna gå i krig mot Troja.

Paris Vad skulle världens största flotta kunna förmå mot Trojas murar, som aldrig har fallit?

Helena De kunde belägra Troja och fortsätta belägringen i det oändliga medan alla Hellas och Trojas bästa söner skulle gå förlorade.

Paris Ja, vore inte det ett pris värt att betala för vår kärlek?

Helena Ett pris som andra får betala för oss. Vore det rättvist?

Paris Helena, du får bara utmaningen att framstå som mer och mer oemotståndlig.

Helena Men skulle du verkligen vara beredd att ta sådana risker, att riskera både Hellas och Trojas, din egen hemstads framtid bara för att få äga mig?

Paris Absolut.

Helena Då älskar du mig verkligen.

Paris Sanslöst.

Helena Det gör inte Menelaos. Agamemnon gav mig åt honom då han redan tagit min syster Klytaimnestra.

Paris Men ni har en dotter.

Helena Ja, den flickan är det enda jag skulle sakna i Hellas.

Paris Ta henne med!

Helena Du skämtar. Hon är Menelaos dotter. Nej, så illa skulle jag inte kunna göra honom. Ta mig, men låt honom få behålla sin dotter. Jag kan inte ta allt ifrån honom.

Paris Betyder det att du följer med?

Helena Naturligtvis. Vad har jag för framtid här annat än ett åldrande liv av tristess? Om Agamemnon skulle tvinga ut Menelaos i krig för min skull skulle vi åtminstone få ett skådespel för resten av livet, och vi skulle bli odödliga för vårt äventyrs skull.

Paris Ja, om det blir krig, och det skulle troligen bli krig.

Helena Ta mig med, Paris. Låt oss utmana ödet. Som du säger, möjligheterna av en sådan utvecklings följder ter sig i förlängningen oemotståndliga.

Paris Vi smiter genast.

Helena Ja, innan vi ångrar oss.

Paris Behöver du något med dig?

Helena Nej.

Paris Inte jag heller. Mitt skepp står färdigt. Kom!

Scen 3. Banketten (som scen 1)

Klytaimnestra Vad fruktar du egentligen av min man, prins Hektor?

Hektor Ingenting, om han spelar med öppna kort.

Klytaimnestra Jag menar, vad fruktade din fader?

Hektor Han ville bara egentligen få en försäkran om att han ingenting hade att frukta.

Agamemnon Gode Hektor, jag försäkrar dig att jag spelar med fullständigt öppna kort. Kung Priamos har en känslig balansgång att gå mellan öst och väst. Er stad har den mest strategiska positionen i världen vid mynningen av Hellesponten, genom vilken handeln med det Euxinska havet tilltar varje dag, och han har skäl att frukta

avund för sin position både från Hellas och från Asiens riken. Alla har skäl att önska att få Troja i sitt våld.

Hektor Min far är politiskt överkänslig och är mycket noga med att hålla sig informerad om allt som pågår i världen.

Agamemnon Det har han allt skäl att göra.

Menelaos Men var är din vackre lillebror och min fru Helena?

Agamemnon Oroa dig inte, bror. De har nog gått och lagt sig.

Klytaimnestra Ni har väl ganska många syskon, prins Hektor?

Hektor Ja, i mycket olika befattningar. Min syster Cassandra exempelvis är tempelprästinna i Apollons tjänst, och även min bror Helenos är präst.

Klytaimnestra Är det hon som är så synsk?

Hektor Ja. Hon försökte hindra att jag och Paris reste hit.

Klytaimnestra Varför?

Hektor Hon profeterade att det skulle leda till krig.

Klytaimnestra Trodde någon på henne?

Hektor Desto mer angelägen blev min far att skicka iväg oss just för att försäkra sig om motsatsen.

Klytaimnestra Jag kan försäkra dig, ädle Hektor, att jag ämnar aldrig låta min man dra ut i krig mot Troja.

(En tjänare kommer in och viskar något i Agamemnons öra. Denne blir brydd.)

Hektor Jag litar på att ert löfte som äkta hustru är bindande, min fru.

Klytaimnestra Det skålar vi på i hemligt samförstånd. *(Hektor och hon skålar.)*

Menelaos Vad är det, Agamemnon?

Agamemnon Mina vänner, en oroväckande nyhet, som dess värre tycks vara sann.

Menelaos Vad har hänt? Vad dåliga nyheter har fräckheten att störa vår gemytliga samvaro?

Agamemnon Säg inte annat. Helena och Paris är försvunna. Vet du något om detta, Hektor?

Hektor Jag vet ingenting. Vad borde jag veta?

Klytaimnestra Har de inte bara gått på en promenad?

Agamemnon Paris skepp har just setts lämna hamnen i all hast. Utom Paris själv följde Helena med ombord.

Hektor (reser sig rasande) Den förbannade odågan!

Agamemnon (till Menelaos) Han vet ingenting. Detta måste vara något helt improviserat.

Menelaos Jag fruktar, Agamemnon, att vi rejält har blivit dragna vid näsan.

Klytaimnestra Vad har min syster hittat på?

Agamemnon Hon har rymt med Paris.

Klytaimnestra Anade du ingenting, Menelaos?

Menelaos Vad skulle jag ana? Skulle jag misstänka min hustru för otrohet innan hon visat någon ansats därtill?

Agamemnon Vi är alla oskyldiga. Vad menar du om saken, Hektor?

Hektor (alltjämt stående) Det finns bara en sak att göra. Vi måste genast sätta efter Paris och tvinga Helena tillbaka till Sparta.

Agamemnon Tror du inte de har seglat mot Troja?

Hektor Högst troligt.

Agamemnon Tror du att du kan hinna före dem till Troja?

Hektor Nej.

Agamemnon Och vad tror du att kung Priamos säger när din bror presenterar sitt byte för honom?

Hektor Han blir förtvivlad. Det är där jag måste komma in och ingripa.

Agamemnon Vi har då bara att genast hjälpa dig komma iväg och hoppas att du lyckas. Men jag fruktar att din mission hemma blir svårare än din mission här, ty kvinnor (*med en blick mot Klytaimnestra*) är svårare nötter att knäcka än all världens diplomati.

Klytaimnestra Gud nåde oss alla om du inte lyckas!

Menelaos Hektor, vi litar på dig. Du är vår bundsförvant i detta. Du måste lyckas.

Hektor Ja, jag måste lyckas.

Agamemnon Skål, gode Hektor. Vår lyckliga bankett här blev avbruten av världens mest oväntade och försmädliga fräckhet, men jag hoppas innerligt att den kan återupptagas i framtiden.

Hektor Det hoppas vi alla. Paris, din förbannade dåre! Vad har du ställt till med, din stolle!

Klytaimnestra Gräla på honom hemma, prins Hektor. Spara din vrede tills du möter honom.

Hektor Drottning, jag skall göra allt för att behaga er. (*bugar sig och går*)

Menelaos (till Agamemnon) Tror du han klarar det?

Agamemnon Saken är enkel. Om Helena tar sitt förnuft till fånga och återvänder är ingen skada skedd. Men risken är att hon inte vill komma tillbaka, och i så fall kan ingenting få henne tillbaka utom öppet krig. Det vill vi alla undvika, men frågan är om vi kan undvika det.

Klytaimnestra Jag svor inför Hektor att aldrig låta dig bekriga Troja, Agamemnon.

Agamemnon Det var innan Helena rymde. Hennes svek gör ditt löfte ogiltigt.

Klytaimnestra Inte för mig. Du verkar redan inställd på krig.

Agamemnon En politiker måste alltid vara beredd på det värsta. Problemet är att Helena nu håller Trojas och Hellas öden och framtid i sin hand och att hon kanske inte ens är medveten om sitt ansvar.

Klytaimnestra Vem är skyldig? Helena eller Paris eller båda?

Agamemnon Det vet vi inte heller.

Menelaos Ack, Helena, vad har du nu gått och ställt till med! Var jag en så dålig make?

Agamemnon Vad hon och Paris har gjort är inte ditt fel, Menelaos.

Menelaos Nej, det hoppas jag verkligen.

Agamemnon Vi måste genast skicka en budkavle över Hellas om det inträffade ifall krisen skulle leda till krig, så att vi får i gång en beredskap.

Klytaimnestra Jag går och ser till att Hektor kommer fortast möjligt iväg. (*går*)

Menelaos Vem kunde tro något sådant? Allt var frid och fröjd, och så händer detta, ett skott under vattenlinjen utan förvarning och utan anledning.

Agamemnon Allt kan dras fördel av, Menelaos.

Menelaos Vad menar du?

Agamemnon Vi har hamnat i en mycket intressant situation då rätten är helt på vår sida. Om vi inte får Helena tillbaka kan ingen säga nej till oss, och i så fall kan ett krigståg mot Troja i längden inte misslyckas.

Menelaos Vi måste ge freden alla chanser, Agamemnon.

Agamemnon Naturligtvis, Menelaos. Krig är bara den yttersta åtgärden när alla andra möjligheter kommit till korta. (*skålar med honom i hemligt samförstånd*)

Scen 4. Troja

Priamos Varför kommer Paris ensam?
Troilus Kanske Paris avreste i förväg? Kanske Hektor har kvarhållits i Mykene av dåligt väder?
Priamos Jag sände ut dem tillsammans. Då borde de också återkomma tillsammans. Om inte, är något fel.
Hekabe Oroa dig inte, min make. Paris kan säkert förklara sig.
Priamos Bara han inte har hittat på något nu igen med sin oskyldiga uppsyn som kan begå vilka brott och skamligheter som helst utan att skämmas för det och bara se desto oskyldigare ut för det.
Troilus Här kommer han.
Priamos (reser sig från tronen) Min mest oförbätterlige son, varför kommer du ensam tillbaka?
Paris (låter sig omfamnas av sin far) Men jag är inte ensam.
Priamos Vad menar du?
Paris Jag har en skyddssökande med mig. (*ger ett tecken, och Helena inträder*)
Priamos Vad är detta? Vem har du nu enleverat?
Helena (ödmjukt, böjer knä) Kung Priamos, ödmjukt ber jag om fristad här i Troja då min man förföljer mig.
Priamos Paris, förklara dig! Var är Hektor? Vems fru är detta?
Helenos Det är Menelaos egen drottning, fader.
Priamos Helena, drottningen av Sparta?
Paris Hon är skyddssökande och anhåller om fristad här hos oss, fader.
Priamos Är hon din älskarinna? Ja eller nej?
Helena (alltjämt i ödmjuk ställning) Jag valde själv att fly från min man.
Priamos Hektor! Var är Hektor!
Kassandra Far, bli inte upprörd. Det är Hektor mest som har bedragits, och han bär med sig den största vreden.
Priamos (till Paris) Kommer han? Eller har han tagits som gisslan av Menelaos för att du stal hans maka?
Paris Vi såg hans segel efter oss vid horisonten. Han borde vara här när som helst.
Hekabe (till Helena) Min dotter, denna ställning passar inte en drottning. Du har kommit hit som skyddssökande, och då har vi ingen rätt att avvisa dig.
Priamos (till Paris) Var det du som förförde henne, eller flydde hon faktiskt självmant?
Helena (reser sig) Jag flydde helt självmant.
Priamos Och det är ingenting som du påstår bara för att få vara Paris frilla i fred?
Hekabe Hon är en drottning, Priamos. Tala inte så till henne.
Priamos Hur ska jag annars tala till henne? Att hon eventuellt har flytt på eget bevåg minskar inte risken att vi får hennes man och Agamemnon och hela Hellas på jakt efter henne med alla Hellas mördare i släptåg! Om hon låtit sig förföras kunde vi åtminstone försöka skicka henne oskadd tillbaka, som en farlig försändelse som vi vägrar mottaga!
Troilus Jag ser en ryttare i sporrsträck mot Trojas murar. Det kan bara vara Hektor.
Kassandra Han har landat!
Priamos Hoppas min ende duglige son kan reda ut det här.
Hekabe Det kan han säkert, Priamos. Han klarar allt.
Helenos Hektor är på väg upp för trapporna.
Priamos Låt honom komma.

Kassandra (för sig själv) Jag visste det! Inte ens Hektor kan reda ut denna härva, som bara kan leda till krig och Trojas undergång, men ingen trojan vill lyssna på det örat.

Hektor (smäller upp porten) Är Paris och Helena här?

Priamos De är här, Hektor. Det gläder mig att du också är här.

Hektor Paris, Helena måste omedelbart återvända till Sparta.

Hekabe Hon har kommit hit som skyddssökande. Vi kan inte avvisa en skyddssökande.

Hektor Helena, är du eller Paris ansvarig för detta?

Helena Jag är ensam ansvarig och anförtrorde mig i Paris händer.

Hektor Vet du vad du har gjort?

Priamos Nej, hon vet inte vad hon har gjort.

Helena Jag har flytt från min man och sökt skydd hos er. Det är vad jag har gjort.

Hektor Drottning Helena, med all respekt, men vad hade ni för skäl att fly från er man?

Helena Han älskade mig inte.

Hektor Gav han er inte en dotter?

Helena Hur vet du att det är hans dotter?

Hektor Vems dotter skulle det annars vara?

Helena En sådan fråga ställer man inte en skyddssökande drottning.

Hekabe Plåga henne inte, Hektor. Hon har frivilligt gått i exil.

Hektor Så av hänsyn till henne skulle vi acceptera att få ett krig på halsen i vilket vi skulle få hela Hellas till fiende med den mäktige Agamemnon i spetsen? Det är det enda alternativet till att skicka henne tillbaka!

Priamos Hektor har rätt.

Paris Vi kan inte skicka henne tillbaka. Menelaos skulle mörda henne. Det vore att skicka henne som offer för vår underkastelse under Hellas vilja.

Troilus Trojas murar kan motstå alla arméer i världen.

Priamos Hur länge?

Troilus Tills vilken angripare som helst skulle tröttna.

Paris Troilus har rätt.

Priamos Det är en oerhörd risk vi tar med att behålla henne.

Paris Hon är här, och hon måste få stanna här. Så enkelt är det. Vi har inget annat att ta hänsyn till.

Hekabe Vi kan inte utlämna henne, Priamos, vad som än händer. En skyddssökande kan inte avvisas.

Priamos Formellt är hon skyddssökande, och som sådan måste vi ge henne allt skydd vi kan. Det är en helig och okränkbar lag. Men jag fruktar, Paris, att du och Helena kommit överens om denna strategi för att få behålla varandra. I så fall, Paris, om det blir krig är det helt och hållet ditt fel, som borde ha vägrat ta Helena med dig. Närmare bestämt fruktar jag att det var du som förförde henne. I varje fall, Helena, kan du känna dig fullkomligt säker här ända tills hellenerna bryter igenom stadsporten, vilket det är på vårt ansvar att de aldrig gör. Hektor, du är utschasad. Din hustru väntar på dig. Paris och Helena, gå. Jag vill vara ensam med min drottning, Helenos och Cassandra.

Hektor Far, be mig om vad som helst, och jag gör det. Vår mission i Mykene hade varit en total succé om inte de där båda hade omintetgjort det. (*går, alltjämt vred*)

Paris Far, förlåt oss.

Priamos För vad? Ännu har Troja inte fallit tack vare er. Gå nu och ta hand om din Helena.

Helena Er överseende godhet, kung Priamos, binder mig i oupphörlig lojalitet mot er alltid. Jag fruktar att Agamemnon och Menelaos ändå hade dragit ut i krig mot er förr eller senare.

Priamos Din varning kommer för sent, och vi hade kunnat uppskjuta konflikten längre utan dig.

Helena Min syster kommer att göra vad som helst för hindra Agamemnon från att dra ut i krig mot Troja. Vi förstår varandra.

Priamos Då får vi ställa vårt främsta hopp till din syster, Helena. Gå nu.

(Paris tar hand om Helena. De går ut.)

Nå, seende mina barn, vad anser ni?

Helenos Vad kan vi göra annat än det bästa av saken?

Priamos Och vad är det bästa av saken?

Helenos Att göra vad som helst för att undvika krig, och om det ändå blir krig försvara staden till det yttersta och hoppas att det går vägen.

Priamos Och du, Kassandra?

Kassandra Det är bäst att jag ingenting säger.

Priamos Du ville hindra Hektor och Paris från att fara. Du menade att det skulle leda till krig. Kriget har fortfarande inte börjat.

Kassandra Ingen vill ha ett krig som ändå kommer.

Priamos Inte ens Agamemnon?

Kassandra Allra minst han, ty om det blir krig blir han det största offret.

Priamos Vi har således bara att ta en dag i sänder och till att börja med försöka avvärja kriget, men det blir svårt så länge Helena är här, och henne slipper vi inte, eller hur, Hekabe?

Hekabe Vi kan inte avvisa henne.

Priamos Nej, det kan vi inte, ty man utlämnar inte en skyddssökande dam åt dem hon söker skydd från. Det är emot den mänskliga naturen och anständighetens heliga lag. Därmed ser jag heller ingen möjlighet att avvisa kriget. Vi måste ta kontakt med våra allierade i Asien.

Helenos Det kan bli ett långt krig.

Priamos Det kan bli så långt och så stort att det aldrig kommer att kunna glömmas. Även om vi till slut dukar under så må vårt beslutsamma försvar stå sig mot själva evigheten.

alternativ scen:

Priamos hov i Troja.

Priamos Det är med glädje vi hälsar våra söner tillbaka till Troja. Har de lyckats med sin mission?

Helenos För tidigt att säga, far. Åtminstone tycks alla skepp vi sände ut ha kommit tillbaka, och det är väl huvudsaken.

Hekabe Inte väntade vi oss något annat heller. Vi lever ju i fred med hela världen.

Helenos Ja, ty därav beror vårt välstånd. Därför är vår diplomatiska verksamhet med ständiga beskickningar utomlands nästan det viktigaste vi ägnar oss åt.

Priamos Utom handeln. Det är handeln och vårt läge som gjort Troja till världens rikaste stad.

Helenos Och må den så alltid förbliva.

Priamos Självklart, så länge vi behåller våra goda förbindelser med hela vår omvärld. Därför är det så viktigt att Hektors och Paris' mission lyckats.

Polyxena Den kan inte ha misslyckats. Om deras skepp är tillbaka, vad kan ha gått fel?

Kassandra (avsides) Allt kan ha gått fel.

Polyxena (hör henne) Börja inte kraxa redan, olyckskorp. Vänta åtminstone tills du har anledning.

Kassandra Korpar kraxar alltid utan anledning, eller har alltid anledning.

Priamos (till Helenos) *Kassandra* har öppnat munnen.

Helenos *Kassandra*, ser du något å färde?

Kassandra Fråga mig inte förrän Hektor och Paris kunnat förklara sig.

Priamos Betyder det, att de kommer tomhänta?

Kassandra Tyvärr kommer de inte tomhänta.

Priamos Som vanligt, min älskade dotter, talar du lika dunkelt och dubbeltydigt som Apollon själv, och det har du rätt att göra som hans utvalda prästinna. Ibland önskar jag rentav att dina tvetydigheter skulle förbli otydbara för alltid.

Kassandra Det önskar jag också ibland, far.

Hekabe Seså, jag hör portar slås upp för någon av våra söner.

(Portarna slås upp, och Paris gör entré med uppvaktnings och Helena, beslöjad.)

Priamos (reser sig och breder ut armarna) Välkommen, min älskade son! Men var är Hektor?

Paris Vi tävlade om att komma först fram och jag vann.

Priamos Vadan denna tävlan? För att hinna först med att delge goda nyheter, eller för att förekomma den andras version av saken?

Paris Du genomskådar oss, far.

Priamos Jag ser att kvinnan du har med dig icke är Hesione. Var är Hesione?

Paris Hon är kvar i Sparta, far. I stället för jag med mig hem en dyrare present åt Troja att förvalta.

Priamos Så ni fick inte lösa ut min syster? Vem är denna kvinna?

Hekabe Jag fruktar en komplikation i ditt diplomatiska intrigspel, min make.

Polyxena Denna kvinna ger mig kalla kårar.

Kassandra Om det bara vore kalla kårar, *Polyxena*. Tyvärr blir det mycket värre än så.

Polyxena Vad menar du?

Kassandra Argos bortförde faster Hesione utan rätt. I stället för att hämta henne tillbaka har nu Troja bortfört Argos hustru utan rätt. Vad kan det då bli annat än krig och undergång för Troja?

Hektor (sparkar upp porten, bryter brutalt in) Paris, din förbannade vettvilling, så du hann före mig i alla fall!

Priamos Vad betyder detta, Hektor? Vad har ni gjort?

Hektor Den där idioten Paris, som jag skäms för att kalla min bror, har mitt i våra positiva underhandlingar förstört alltsammans med att enlevera Menelaos hustru! *(Alla förfasar sig.)*

Paris (genast) Hektor, det är inte som du tror.

Hektor Är det då inte du som står där? Har du inte lämnat Sparta före mig bara för att komma undan och hinna före mig till Troja för att kunna etablera resultatet av din kupp här såsom en prisvärd handling? Är detta då icke Helena, *(rycker slöjan av henne,)* drottningen av Sparta?

(Alla förfasar sig yttermera. Mycket blandade spontana reaktioner.)

Hekabe (torrt) Skicka genast hem henne.

Priamos (bedövad) Paris, vad har du ställt till med.

Polyxena (nästan nöjd) Ingen var någonsin bättre än Paris på skandaler.

Helenos Detta är slutet för all vår diplomati.

Priamos (strängt) Paris, förklara dig!

Paris Min förklaring är enkel. Hon ville det själv.

Priamos I så fall må drottningen av Sparta själv förklara sig.

Helena Det vill jag gärna göra. Som Paris sade, det är icke som ni tror. Ni känner säkert till min förhistoria då jag är olyckligt begåvad med en skönhet som aldrig upphört att göra män från sina sinnen. Alla Hellas konungar friade till mig, vilket gjorde mig ryktbar mot min vilja för mitt yttres skull. Om gudarna gjort mig vacker, är det då mitt fel, och är det rättvist att belasta mig för ansvaret av konsekvenserna? Alla människor dyrkar skönhet, det är naturligt, för oss i Hellas är skönhetsgudinnan Afrodites makt överlägsen alla andra gudars, och för er i Asien är Apollon suverän genom sitt beskyddarskap över all andlig skönhet. Jag ville komma ifrån mitt påtvingade rollspel av en sexsymbol. Jag ville komma ifrån min ställning av upphöjd gudinnestatus fastän jag bara är dödlig och mänsklig. Jag ville helst aldrig ha någon man, ty det intima kopulationslivet var mig motbjudande och äckligt, men desto ihärdigare blev alla Hellas kungliga friare. Detta är kanske varje kvinnas förbannelse: ju mer hon strävar emot, desto mer eggjar hon männen, medan den kvinna som gärna accepterar någon man blir illa behandlad och avlagd eller ignorerad såsom ointressant. Jag ville få distans till mitt äktenskap och till de suktande fårögda dreglande männen, som i min närvaro bara förvandlades till gapande idioter. Paris erbjöd mig ett alternativ, och jag beslöt på egen hand att pröva experimentet. Därför kommer jag hit av egen vilja såsom skyddssökande, och som sådan har ingen i hela världen någon rätt att kasta ut mig härifrån.

(Nytt mummel och blandade känslor.)

Hekabe Vi är fast med henne.

Priamos Dotter, som skyddssökande hos oss är du heligare än en prästinna och vår högst uppburna gäst så länge det behagar dig att förbli vid ditt avståndstagande från ditt äktenskap. Det är allt vad jag kan säga i egenskap av Trojas konung och högsta förvaltare av lagen.

Hektor Far, hela Hellas kommer att ta detta som föranledning till krig mot oss! När Helena blev gift med Menelaos lovade alla brädade friare att ställa upp för Helena och hennes man om det någonsin blev kris. Detta förenar alla Hellas konungar emot oss!

Priamos Vad har du att säga till detta, Helena av Sparta? Var du medveten om vilka politiska konsekvenser ditt äktenskapsbrott eventuellt skulle kunna få?

Helena Endast dårar för krig. Om Hellas startar krig för min skull blir det bara till fördärv för hela Hellas och de flesta av dess konungar. Krig är höjden av vanvett, och jag är medveten om att en maktlysten narr som Agamemnon och en stridsgalen tupp som Akilles gärna skulle störta hela sitt land och folk i krig och olycka för en småsaks skull. Låt dem då göra det, och må de förgås däri med de dårar som följer dem! Har Troja icke murar, som anses vara de starkaste i världen? Vad förmår världens största flotta mot världens högsta murar av sten?

Paris Hon har rätt, far, Hellas har ingen chans mot Troja.

Helenos Ändå hade vi goda förbindelser med hela Hellas ända tills detta inträffade. Vi räknade med alla Hellas konungar som vänner och bundsförvanter, som Hektor nu menar att alla utan undantag måste ha blivit våra fiender.

Priamos Detta förbund dem emellan för Helenas skull intresserar mig. Hur gick det till egentligen, Helena?

Helena Det var Odysseus som fann på lösningen. Jag vägrade bestämma mig för någon enskild av alla mina tjugotals kungliga friare. Då kom Odysseus på idén att man skulle dra lott om mig, och vem som än vann mig skulle alla andra ställa upp för vilken kris som än det krävde. Det blev Menelaos, Agamemnons lillebror, och det var inget fusk, fastän Agamemnon redan var gift med min äldre syster Klytaimnestra och fastän min hemgift bestod av Spartas tron, vilket passade Agamemnon som hand i handske. Ödet ville det så. Den enda av dem alla som jag själv respekterade och kan betrakta som en jämlik vän är Odysseus.

Priamos Han är även vår vän kanske mer än alla de andra. Om jag känner honom rätt kommer han att göra vad han kan för att avstyra krisen och kriget. Han blir nog vårt nästa besök från Hellas.

Helenos Cassandra, min profetiska tvillingsyster, har Helena berättat hela sanningen?

Kassandra Helena är fullständigt ärlig och har ingenting att dölja. Likväl kommer hon att bli Trojas undergång om vi inte återbördar henne till Hellas.

Helenos (upprörd) Vad säger du?

Paris Den häxan kan bara komma med onda amsagor! Det är vad jag alltid har sagt! Om någon någonsin blir Trojas bane blir det hon med sin sjuka destruktivitet i allt vad hon säger!

Kassandra Vad du säger gäller endast dig själv, Paris, ty du var aldrig mer än en oförbätterlig och ansvarslös odåga som offrade vad som helst för dina egoistiska intressen och nöjen. Bara du får leka med Helena får gärna för dig hela Troja gå under.

Paris Tysta då ner henne innan någon gör det med våld!

Priamos (överseende och vis) Cassandra, dina uttalanden är alltid lika inopportuna och pinsamma. Troja är enligt all expertiskunskap ointagligt, och Helena är i egenskap av skyddssökande oantastlig. Dessa är de fakta vi har att utgå ifrån och finna oss i och även du.

Kassandra Min bror frågade mig om min mening. Jag beklagar att jag då måste uttrycka den.

Helena Helenos, din syster uttryckte sig mera inkännande och uppbyggligt om mig än någon annan här genom att hon kallade mig ärlig. Jag ber att få återgälda komplimangen och att få omfatta Cassandra som en jämlik vän och syster.

Kassandra (ödmjukt, niger och böjer nacken) Jag står till ert förfogande, drottning.

Priamos (nöjd) En vacker gest har inlett ett vackert systerskap. Jag hyllar detta som något som kanske kan innebära något litet gott i den stora kontrovers vi står inför.

Hektor Bara jag tycks förbli missnöjd i denna fullkomligt förnuftsvidriga manöver. Cassandra, som alltid har spått rätt och står i direkt kontakt med Apollon, har spått Trojas undergång om Helena stannar kvar, och ni låter henne stanna kvar.

Priamos Lagen, Hektor! Vi kan inte trotsa den universella lagen om skyddssökande!

Hektor Likväl är det förnuftsvidrigt, och jag lämnar er åt ert friande till undergången i protest. (*går, slänger igen porten efter sig.*)

Priamos När Hektor är arg kan ingenting blidka honom. Han förlåter dig aldrig, Paris.

Paris Likväl förblir han min broder, vi slipper varandra aldrig som bröder, och han kommer aldrig att svika oss eller Troja vad som än händer. Jag litar på honom.

Polyxena Han har aldrig litat på dig.

Paris Jag vet.

Helenos Ett ensamt skepp har siktats från Hellas. Det måste vara vår ambassadör från Sparta.

Priamos Har vi tur är det Odysseus.

Kassandra Det är Odysseus, men vi har otur ändå.

Paris Håll käften, syster. Är det Odysseus kan vi tala med honom.

Kassandra Ni kan försöka prata bort honom men aldrig Agamemnon.

Priamos Så länge en dialog över huvud taget fungerar är alla lyckliga lösningar möjliga.

Helenos Om Odysseus nu kommer hit som den bästa förhandlare vi kunde ha fått från Hellas så får vi inte missa chansen att återuppbygga de diplomatiska förbindelser som är nödvändiga för vår existens.

Priamos Helenos har talat, och vi instämmer alla däri.

Hekabe Dock fruktar jag Odysseus mer än någon hellen för hans slughets skull, då hans egentliga motiv alltid är fördolda.

Priamos Nu talar du som Kassandra.

Hekabe Jag är hennes moder.

en härold Odysseus från Ithaka låter anmäla sig på uppdrag av Nestor, Agamemnon och Menelaos från Peloponnesos.

Priamos Han är välkommen.

(Odysseus gör en enkel men värdig entré, civilt enkelt klädd och gör ett mycket anspråkslöst intryck, bugar sig vördsamt för Priamos.)

Odysseus Min konung, jag insisterade själv på att få försöka medla i denna sak.

Priamos Vi är glada att det blev du och ännu gladare att du ville det själv. Vad säger Sparta och Argos?

Odysseus Helt kort krävs Helena tillbaka omedelbart. Annars ställer hela Hellas upp för Agamemnons krig mot Troja.

Priamos Det är således ett ultimatum du kommer med.

Odysseus Hade du väntat dig något annat?

Priamos Nej.

Odysseus Har du svaret färdigt?

Priamos Odysseus, du måste förstå mig om även ingen annan i Hellas kan göra det. Du delar säkert min uppfattning att ett krig mellan oss vore höjden av dårskap och vanvett. Hektor har lämnat oss i vredesmod över Paris betänkliga manöver och fördömer vårt beslut att inte utlämna Helena som förnuftsvidrigt. Jag medger att hela denna historia bara är befängd dårskap från början till slut, och jag beklagar det. Men enligt egen utsago har Helena självmant lämnat Sparta då hon egentligen aldrig ville gifta sig och nu ville ta avstånd från sitt äktenskap. Vem har rätt att förbjuda en kvinna att göra bruk av sin mänskliga fria vilja? Hon valde att söka skydd hos oss. Att Paris möjliggjorde detta för henne är av underordnad betydelse. Paris står utanför problemet. Problemet är lagen om skyddssökandes oantastlighet, en lag som alla hellener vördar sedan urminnes tider. Helena har rätt till en fristad. Hon har valt Troja som sin fristad. Därmed har Troja ingen rätt att utlämna henne. Så enkelt är det.

Odysseus Helena, då du själv är närvarande, vad säger du själv? Sökte du verkligen skydd här av din egen fria vilja?

Helena Ja.

Odysseus Och du struntar i konsekvenserna, även om det blir världskrig?

Helena Alla krig har alltid startats av män och utgjort inseglet på deras erbarmlighet. Om Hektor bedömde Paris ledsagande av mig till Troja som ansvarslös dårskap, så är dock krig alltid höjden av vanvett, och i synnerhet om det startas för

en kvinnas skull. Ingen kvinna har någonsin kunnat hindra någon man från att kasta sig i döden genom krig, och ej heller jag kan göra det.

Odysseus Jo, du kan faktiskt göra det genom att återvända till Sparta.

Helena Männens krig är helt på deras ansvar. Jag svär mig fri från allt ansvar i männens krig.

Paris Du har tyvärr ingenting mera här att göra, Odysseus.

Odysseus Tyvärr, Helena, har dock även männen ibland rätt, och när de ibland hävdar att man aldrig kan tala förnuft med en kvinna talar de vanligen av erfarenhet. Tyvärr, gode Priamos, har dock Helena i viss mån rätt i sin förkastelsedom över Hellas ledare. Agamemnon tog för givet att min medling skulle misslyckas och håller som bäst på att samla alla Hellas skepp mot Troja. Det kan bli mer än tusen.

Priamos Menar du att de hade startat kriget även om Helena återvänt?

Odysseus Det får vi aldrig veta säkert, men troligen hade det kunnat avvärjas i sista stund om Menelaos gottgjorts. Åtminstone Nestor hade insisterat därpå.

Priamos Du talar om gottgörelse. Hektor och Paris reste till Argos i ett försök att bättra våra förbindelser och återlösa Hesione, som rövades från Troja utan rätt.

Odysseus Tyvärr, Priamos, hade Helena i egenskap av drottning av Sparta högre rang än din syster, som bara var en konungs syster. Därmed menar sig Agamemnon ha rätt att köra över saken med din syster för Helenas skull. Även om henne kan de säga att hon själv valt att stanna i Argos.

Priamos (efter en paus, uppgivet, till alla) Jag är rädd, trojaner, att kriget är oundvikligt.

Paris Hellenerna må stå sitt eget kast.

Odysseus Synd att inte Hektor var här. Jag hade velat höra hans inlägg i debatten.

Paris Han kommer att kämpa för oss alla mot er alla tills de flesta av er bitit i gräset och Troja slutligen räddats undan främmande krigsgalningars invasioner.

Polyxena Så hade inte Hektor sagt, och du har ingen rätt att tala i hans ställe.

Paris Han är inte här. Alltså tiger han och samtycker.

Kassandra Tusen skepp kan inte besegra Troja. Den enda som kan göra det är Odysseus.

Paris Nu sladdrar den token sina tramsor. Kan då ingen stänga in henne och låsa in henne för gott?

Odysseus Varför skulle jag vilja besegra Troja, prästinna?

Kassandra Du skulle vara den siste att vilja besegra Troja, och du skulle bara kunna göra det mot din egen vilja.

Priamos En sällsam spådom. Om jag då känner Odysseus rätt blir det aldrig något besegrande av Troja för någon hellens del.

Paris Desto större skäl att Helena stannar med oss.

Odysseus Jag fruktar att ni ändå begår ett misstag. Frågan är vilket misstag som blir störst: ert eller Agamemnons.

Paris Ingen kunde begå ett större misstag än Agamemnon om han kommer hit för att föra krig.

Odysseus Det är möjligt att du har rätt, Paris.

Kassandra Paris har aldrig rätt, men tyvärr kommer Agamemnon att få rätt hur fel han än har.

Paris Tygla då äntligen din ormtunga, din satans häxa, eller skall jag skära ut den ur din giftiga mun?

Helenos Tygla dig själv, Paris. Du gör bara ett dåligt intryck. Min heliga syster har rätt att tala, ingen har rätt att tysta henne, och även om hon tystas kommer hennes tankar att tala och få rätt med tiden som alltid, ty hon är Apollons utvalda dotter.

Paris Ni med era befängda vidskepelser och avgudar! Ni jollrar som barn vilseförda av era egna fantasier och flummar som menlösa fånar. Man vill bara spy av att tvingas höra på er.

Kassandra Så gå ut och spy då, men gör det ensam, och torka upp efter dig.

Paris Förbannade skitslyna! (*avlägsnar sig rasande*)

Priamos Jag hoppas du ursäktar vår sons brist på hyfs och fason, Odysseus. Han är bara okynnig.

Odysseus Det är sådana som startar krig.

Priamos Ja, jag är rädd för det. Hälsa Agamemnon att jag beklagar att han valt kriget som enda lösning på vårt problem. Hade han återbördat min syster Hesione hade allt detta kunnat undvikas.

Odysseus Jag skall hälsa honom det.

Priamos På återseende, hoppas jag, Odysseus.

Odysseus Det hoppas jag också. (*bugar sig kort och korrekt med aktning och avlägsnar sig lika enkelt som han kom.*)

Priamos Vi har åtminstone några viktiga vänner i fiendeläget.

Hekabe Vem mer utom eventuellt Odysseus?

Priamos Både Odysseus och Nestor av Pylos har försökt avvärja kriget, och ingen av dem ger upp så lätt.

Hekabe Jag hoppas du har rätt. Må de aldrig förtröttnas.

Scen 5.

Aias Ni skulle aldrig ha släppt iväg den där opålitlige Odysseus. Tänk om han lyckas med att få Helena tillbaka?

Menelaos Det är allt vad vi begär.

Agamemnon Han har inga utsikter att lyckas, Aias. Du kan vara alldeles lugn.

Aias Jag är aldrig lugn när Odysseus är i farten. Han har alltid lurat oss alla, och man vet aldrig hur han luras förrän det är för sent.

Agamemnon Aias, du är inte den enda krigsgalningen i Hellas. De flesta dreglar av rovlystnad inför att erövra sjövägen till Euxinska havet. Alla har allt att vinna på det. Ingen är emot kriget utom Odysseus och möjligen Nestor.

Aias Och så släpper ni iväg just Odysseus, den enda motståndaren mot kriget, till ett medlingsförsök som han har allt intresse av att driva igenom till Trojas fördel.

Agamemnon Jag hade aldrig släppt iväg honom om jag inte hade varit säker på att han skulle misslyckas. Ett säkert misslyckande för hans del skulle dessutom understryka det rätta i vår sak och öka stridsmoralen.

Aias Hur kan du vara säker på att han skulle misslyckas? Har han någonsin misslyckats med något?

Diomedes Nej, men han har heller aldrig lyckats med något. Han är mannen som alltid ger efter och låter andra vinna.

Agamemnon Välkommen, Diomedes, till vårt krigsråd.

Menelaos Det ligger mycket i vad Diomedes säger. Odysseus är en uppoffringarnas man.

Diomedes Jag kom hit mest för att meddela Odysseus återkomst.

Agamemnon Är han här?

Diomedes Ja, han är här.

Menelaos Med Helena eller utan?

Diomedes Med slokande segel och trött besättning kom han ensam i land.

Agamemnon Jag visste det. Här har du ditt krig, Aias.

Menelaos Det måste vara han som kommer nu.

Odysseus (tvekar vid ingången) Jag hade hoppats få se Nestor även med er här.

Agamemnon Nestor är inte här, Odysseus. Om du kommer tillbaka utan Helena, vilket du tycks göra, kan varken du eller Nestor längre förhindra kriget.

Menelaos Vad sade Helena? Hade hon någon talan?

Odysseus Menelaos, jag fick det intrycket av henne att hon ställt till detta bara för att pröva sitt äktenskap och för att utmana dig. Hon tycker inte om äktenskap och ville aldrig bli utsatt för det, och du kan bara bevisa dig värdig henne med att erövra Troja.

Agamemnon Ack, dessa kvinnor, världens stoltaste systrar, den vackraste och den förslagnaste! Jag hade turen att få den av dem som ingen skulle drömma om att enlevera.

Diomedes Var inte för säker, Agamemnon. Ingen går säker för otrohet.

Agamemnon Till saken. Kan Troja erövras?

Aias Vilken fråga! Vilken stad kan inte erövras, plundras och brännas? Det drabbar alla städer förr eller senare.

Agamemnon Tror ni då jag bara sände Odysseus åstad för att prata med hopplösa stenhövdade byråkrater? Ingen känner staden bättre än Odysseus nu, och vi vill veta allt om dess portar och murar och svaga punkter.

Odysseus Det är sant som sägs. Murarna är ointagliga, portarna är bergsäkra, och inga svaga punkter finnes.

Aias En desto större utmaning.

Diomedes Vi behöver Akilles med oss.

Agamemnon Självklart. Han är vidualad. Allt som behövs för att få honom med på vad som helst är en omöjlig utmaning, och han klarar av den.

Menelaos Vad mer fick du höra, Odysseus? Var inte någon i Priamos familj emot att Helena skulle bli anledningen till ett krig för Troja?

Odysseus Jo, flera. Tyvärr fick jag inte träffa Hektor, Trojas främsta man och ledaren för partiet mot Helena. Hans bror Helenos vet jag inte var han står, ty han bara diplomatiserar. Däremot har Helenos en tvillingsyster som är klart profetisk och prästinna hos Apollon.

Menelaos Vad sade hon?

Odysseus Ingenting som behagade någon människa.

Agamemnon Förutsåg hon krigets utgång?

Odysseus Ja, men ytterst dubbeltydigt.

Aias Skulle vi eller Troja segra?

Odysseus Vi, men med katastrofala förluster.

Aias Saken är klar. Vi har kriget som i en liten ask. Vi kan inte förlora. Vad väntar vi på?

Agamemnon Aias har rätt.

Odysseus Låt mig bara tillägga detta. Jag var motståndare till kriget och försökte göra allt för att avstyra det. Även Nestor delade min ståndpunkt, som vi kommer att stå fast vid genom hela kriget fastän vi måste delta i det. Jag vet inte hur ni lyckades lura med Nestor i det och jag vill inte veta det, ty ert trick för att lura med mig var alldeles tillräckligt.

Menelaos Du och Nestor var även bundna av er trohetsed till Helena och hennes man.

Odysseus Jag vet, Menelaos, och därför protesterade jag inte vildare än jag gjorde när ni överlistade mig med att lägga min spåde son framför min plog. Jag hade lovat

er att lika litet delta i kriget som ni kunde stoppa mitt plöjande, men ni lyckades stoppa det. Ni överlistade mig, och jag måste erkänna att jag förlorat, som alla spelare måste göra när de förlorar ett spelparti. Annars kan de inte fortsätta. Antagligen fick ni med Nestor på ett liknande sätt, och även han var bunden av eden. Så vi har inget val. Vi måste hjälpa er vinna kriget vad det än kostar, hur lång tid det än tar och hur vansinnigt hela företaget än är.

Aias Odysseus i ett nötskal. Han nedlåter sig till att hjälpa oss fastän han avskyr det och vet att han bara kan få fan för det.

Menelaos Nej, han uppoffrar sig emedan vi ber om det och emedan han liksom vi är hellen.

Aias Till saken! Till vapen! Till skeppen! Till häst! Till strid!

Agamemnon Aias har rätt. Vi har ingen tid att förlora.

Diomedes Jag åtar mig att motivera Akilles.

Menelaos Nestor kommer hit vilken dag som helst.

Aias Jag fixar Kreta och kung Idomeneus.

Agamemnon Det blir världens största flotta någonsin. Vi kan inte förlora.

Odysseus Hur lång tid tror du det tar, Agamemnon?

Agamemnon Högst ett år.

Odysseus Jag säger minst två år. Ska vi slå vad?

Agamemnon Topp. Tolv extra fartyg från förloraren till den som vinner?

Odysseus Om det blir mer än ett år men mindre än två har ingen vunnit.

Agamemnon Det är rimligt.

Diomedes Jag föreslår att vi samlar vår flotta i Aulis för gemensam överfart till Troja.

Agamemnon Bra förslag.

Odysseus Jag reser hem och försöker förklara saken för Penelope hur svårt det än blir. Den biten kan bli svårare än hela kriget.

Agamemnon Klytaimnestra får helt enkelt finna sig i det. Om kvinnor fick något ord med i kriget så bleve det aldrig några krig.

Aias Det vore den tråkigaste av alla tänkbara världar.

Diomedes Om bara krig sköttes på rätt sätt skulle till och med kvinnor kunna tolerera dem.

Odysseus Det är det krig aldrig gör.

Diomedes Ja, det är det som är krigets problem.

Agamemnon Det här kriget kan bara skötas på ett sätt och det är till seger. Eller hur, Menelaos?

Menelaos Vi är väl så illa tvungna.

Diomedes Bara vi får Akilles med oss är saken klar. Med honom kan det bara bli seger direkt.

Aias Han och jag får tävla om den yttersta och snabbaste segern.

Agamemnon Kort sagt, saken är klar: segern är självklar. Det är bara att skrida till handling.

alternativ scen:

Mykene.

Agamemnon Hur går det med rekryteringen?

Menelaos I stort sett har vi lyckats. Ingen har tackat nej.

Agamemnon Hur gick det med Akilles? Vi måste ha honom med oss.

Menelaos Som Hellas skickligaste kämpe har han sina later, och han är totalt egensinnig. Hans mor lär ha övertalat honom efter att han först bett oss dra åt helvete. Alla de ärebetygelser och rikedomar Nestor lovade honom i Troja avfärdade han som tråkigt smicker medan hans mor lär ha lyckats framställa Troja för honom som en lockande utmaning.

Agamemnon Hur då?

Menelaos Om han avböjde Trojaerbjudandet skulle han få ett långt liv i lugn och ro med barn och barnbarn men dö utan rykte. Om han deltog i Trojaföretaget skulle han dock lyckas skaffa sig odödligt rykte men kanske på bekostnad av ett längre liv.

Agamemnon Akilles är ung och en professionell krigare. Då är man inte intresserad av en lång ålderdom men satsar hellre livet på något roligare.

Menelaos Just det. Vad som helst är bättre än att ha tråkigt.

Agamemnon Och hur gick det med Odysseus?

Klytaimnestra (kommer in) Mina herrar, Diomedes är här med Odysseus.

Agamemnon Som på beställning.

Menelaos (reser sig och tar hjärtligt emot Diomedes och Odysseus) Så du lyckades, Diomedes! Hur lyckades du?

Diomedes Alla vet att en så listig spjuver som Odysseus bara kan vinnas med list.

Agamemnon Hade du inte en nyfödd son att tänka på, Odysseus?

Odysseus Därför vägrade jag ställa upp på ert företag.

Diomedes Han gick vid plogen och besvor mig att han lika litet skulle kunna ställa upp i vårt krig som jag skulle kunna hindra honom från att plöja vidare.

Agamemnon Och hur hindrade du honom från att plöja?

Diomedes Jag lade hans nyfödda gossebarn i fåran framför hans plog.

Odysseus Ett fult trick, Diomedes.

Diomedes Men det var ärligt spel, och du förlorade med den äran.

Odysseus Har Troja avvisat alla fredsanbud?

Menelaos De skyller på att Helena kommit till dem som skyddssökande. Därför har varken de någon rätt att avvisa henne eller vi någon rätt att kräva henne.

Agamemnon Det är naturligtvis bara konstruerade svepskäl för att slippa böja sig för oss.

Odysseus Det verkar som att Helena inte ville komma tillbaka. Varför inte låta henne stanna där?

Menelaos Det förstår du väl att inte går?

Agamemnon Vi skulle förlora ansiktet inför hela Hellas, och Menelaos skulle bli till åtlöje.

Odysseus Vilka fler har ni lyckats mobilisera?

Agamemnon Kung Idomeneus av Kreta med hela hans flotta. Aias den store och Aias den lille. Palamedes och Nestor. Och Akilles, förstås.

Odysseus Den bråkstaken. Han vållar alltid bara problem.

Agamemnon Men är lika outhärlig för sin tapperhet som Nestor för sin erfarenhet och du för din slughet.

Odysseus Hur lång tid tror ni det tar?

Agamemnon Ett år högst.

Odysseus Och om det tar längre?

Agamemnon Så får det ta längre.

Odysseus Hur lång tid är ni beredda att låta det ta?

Agamemnon Hur länge som helst. Det måste lyckas. Vi får inte missa denna chans att få grepp om handelsvägen till Euxinska havet.

Odysseus Så det är det det handlar om.

Menelaos Nej, det är min hustru det handlar om.
Odysseus Och vill du verkligen ha henne tillbaka?
Menelaos Paris är en strunt som bara leker med henne. Jag gav henne åtminstone familj och ställning.
Odysseus Säg som det är. Genom hennes far kunde du bli kung av Sparta. Utan henne känns din ställning något osäker.
Diomedes Allt det där kan ni käbbla om sedan. Borde vi inte diskutera strategin?
Agamemnon Diomedes har rätt. Vi har mycket att gå igenom. Vi har världshistoriens största krigsföretag att regissera och organisera.
Menelaos Till saken!
Agamemnon Kom gärna med råd i våra planer, Odysseus.
Odysseus Ja, ni fattar ju inte alltid själva hur dumma ni är ibland.
Diomedes Och det är kanske tur det.
Menelaos Till saken, mina herrar! (*börjar veckla ut väldiga kartor och planer på bordet framför dem.*)

Scen 6. Akilles talar till sina myrmidoner.

Akilles Detta är vårt livs chans till tidernas största insatser i det största krig som världen skådat! Mina myrmidoner, världen skall sjunga om oss i evighet för våra bragder vid Troja! Inte bara blir det en lätt match för oss att inta staden, dessutom är den världens rikaste, så där finns skatter nog att plundras så det kan räcka för varje deltagande familj i generationer framåt!
en myrmidon Men är inte Trojas murar ansedda som ointagliga?
Akilles Prat! I Troja finns bara kvinnor och gummor och barn och senila åldringar, och kungen av Troja är själv äldst och senilast. De orkar ingenting mot oss. Bara vi stöter mot muren faller korthuset ihop. Dessutom lär Trojas fruntimmer vara ovanligt vackra, Trojas sängar och divaner lär vara bekvämast i världen, så där finns många sköna bäddar att dela med många mjuka fruntimmer!
myrmidonerna Hurra!
Akilles Alltså, pojkar, till storms, eller hur?
myrmidonerna Hurra!

Ännu en alternativ scen innan kriget börjar:

Troja. Hovet.

Priamos Vad gnäller dessa greker för? Är det ej nog med alla asiater, som gör livet till ett helvete för oss?
Paris De bara intrigerar för att främja sina lömska imperialistiska intressen. De är onda alltigenom och vill oss allenast ont.
Hektor Ursäkta mig, min broder, men var inte ditt bortrövande av Menelaos maka en väl stark provokation mot hela Hellas?
Paris Hon var uttråkad av hela Hellas och var själv mest angelägen om att komma bort från torra Sparta.
Hektor Som din älskarinna?
Priamos Gräla inte nu igen, stridslustna söner! Vi står här inför ett diplomatiskt trångmål av prekära dimensioner. Vi vill ej ha krig, och ni vill bara bråka sinsemellan.

Hektor Far, det finns en enda lösning på problemet. Paris återsänder genast sin bortstulna frilla.

Paris Hon är min gemål!

Hektor Hon var gemål åt konung Menelaos. Du förändrade Helenas status till en frillas.

Priamos Sluta nu!

Hektor Jag definierar en gemål som endast en mans hustru, och den mannen hon var hustru åt har aldrig godkänt någon separering.

Paris Hektor, en dag råkar du i klistret.

Hektor Det har så vitt jag vet hon ej heller själv gjort.

Priamos Det är just problemet. Paris vägrar avstå från Helena. Det tar grekerna som förevändning till att börja krig mot oss.

Hektor Det kriget slipper inte Paris. Om vårt Troja därmed råkar in i klistret är det helt och hållet Paris praktfulla förtjänst.

Priamos Vi måste hindra detta krig. Ej någon kan gå segrande därur. Det kan blott leda till ett vanärande dödläge för årtal. Vi måste genom diplomatiska ansträngningar, förhandlingar och konstruktiv god vilja stoppa detta krig förrän det hinner börja. Har ej någon någon god idé?

Kassandra Min far, det lönar sig ej att förhandla mera.

Priamos Synska dotter, är du redan en så fatalistisk pessimist?

Kassandra En grekisk flotta är på väg mot Troja redan, och den har ej kommit för att leverera fredsbudskap.

Paris Vad sade jag? Hellenerna vill bara kriga, och de kan ej lyssna.

Priamos Låt oss höra mer av vad Kassandra har att säga.

Kassandra Det blir krig i tio år, och sedan skall vår stad förstöras.

Priamos Min dotter, vad är det för en förbannad olycksprofetia?

Hektor Älskade Kassandra, med respekt för din erkända siargåva, men en sådan spådom får du bara inte kläcka ur dig.

Kassandra Det är redan gjort.

Paris Till vapen! För Helena och för Troja!

Hektor Gorma på, din galne äventyrare, som lockar alla i fördärvet med din fåfänga och hänsynslöshet!

Priamos Stilla, barn! Vad är det för ett spådomsord du gjort dig skyldig till, Kassandra? Säg att du ej menar allvar.

Kassandra Säg till guden att han inte menar allvar.

Priamos Men det är ju alldeles förfärligt!

Helenos Strunta i Kassandra. Mäkla fred till vilket pris som helst.

Hektor Ja. Offra Paris enleverade gemål.

Paris Jag offerar aldrig henne! Hellre Troja än min drottning!

Hektor Tror du då att du blir kung en dag, din narr av självbedrägerier?

Priamos Detta bådar inte gott för Troja.

Helenos Här är prins Aeneas. Jag tror han har något budskap.

Priamos Tala, ädle Aeneas! Fräls oss från vår tvist om ovisshet!

Aeneas Jag kommer visst olämpligt i ett kritiskt ögonblick av fejder i familjen....

Priamos Därför är du desto mer välkommen! Tala!

Aeneas Jag har inga goda nyheter, tyvärr.

Priamos Låt höra!

Aeneas Grekerna är här. De har landstigit och bygger redan palissader, diken och ett ointagligt läger. De är här med alla Hellas värsta rövare och slödder bara för att slåss och krossa oss.

Helenos Vi måste underhandla genast.

Paris Med banditer, slödder, parasiter och fördömda busar, som är här blott för snöd vinnings skull?

Helenos Vi måste underhandla.

Paris Envisa pratmakaråsna! Har du hakat upp dig?

Hektor Paris, du som har något att slåss för, var så god och klå upp Agamemnon, Menelaos vars gemål du tog, den hårde Diomedes, Aias, alltid obesegrad, och den mest namnkunnige bland Hellas hjältar, den förfärlige Akilles, utom många andra, som gör rättvist anspråk på din frilla!

Paris Sluta kalla henne frilla!

Hektor Hon var inte fru åt någon annan än kung Menelaos, som är här allenast för att föra henne hem till sig. De vill ej Troja något illa.

Helenos Därför måste vi nu underhandla genast!

Paris Tror ni verkligen att de har kommit rustade till tusen med en väldig här av Hellas värsta kämpar bara för en vek och enkel kvinnas skull? Då är ni fruktansvärt naiva! Ser ni inte att de bara vill kolonisera och förslava Asien? Efter Troja tar de Bysans, Sardes, Kappadokien och Medien!

Priamos Varför måste detta drabba mig, jag arme gamle konung, på min ålders höst? Den västerländska aggressionen är, som Paris säger, bara ute efter byte och ohederliga vinster. De vill bara roffa åt sig land för att förslava flera folk och öka sitt imperium. Med min erfarenhet av västerländska svek och dubbelhet så måste jag tyvärr ge Paris rätt. Helena är blott deras förevändning för att expandera österut på vår bekostnad. – Har du ingen annan nyhet, Aeneas?

Aeneas De har redan kungjort att de bara vill ha sin Helena.

Paris Men Helena vill ej ha den snikne Menelaos. Hon är min nu, och hon längtar inte hem. Så grekerna kan hälsa hem.

Aeneas De reser inte utan att Helena reser med dem.

Paris Då får de försöka ta henne med våld. Det har ej ens jag själv försökt. Först får de i så fall ta Ilion med våld. Vi släpper henne aldrig.

Hektor Kvinnlig politik är bakom Paris dårskap.

Paris Kalla det vad fan du vill. Jag kallar det naturlig instinkt och logik.

Helenos Vi borde väl åtminstone förhandla.

(En pil kommer inflygande.)

Diomedes (utanför) Era falska, fega och tjuvaktiga trojaner, kom och slåss om ni är män! Ge oss tillbaka vad ni stulit eller ge er!

Priamos Vem är det?

Hektor Det låter som kung Diomedes, främst bland greker efter Aias och Akilles.

Paris De förhandlar snyggt med vässade mordpilar. Vill ni ej försvara Troja, denna underbara hemstad, era mödrars, barns och hustrurs stad, mot sådana obildade grobianer?

Priamos Vi skall slåss och underhandla samtidigt.

Paris Med vem? Med sådana imperialister, mördare och tjuvar som Akilles och den fräcke Diomedes? Jag förhandlar aldrig med förbålda terrorister!

(tar pilen och skjuter den tillbaka med sin egen båge. Skriker:)

Här har ni vårt svar! Vi ger oss aldrig, och vi släpper aldrig en oskyldig kvinna, som vill stanna här, i era händer! Ni har kommit hit förgäves, och vi ämnar bränna era skepp och döda er till sista man i ärlig tvekamp man mot man, ty ni har fel! Säg det, din fräcka högfärdsblåsa, till den urblåste hanrejen Menelaos!

(tystnad)

Hektor Paris, du ger oss ej något val.

Paris Vi har ej något val.

Hektor Du tvingar samtliga trojaner till ett fåfängt krig blott för din dårskaps och fåfängas skull.

Paris Har jag ej rätt att konsekvent försvara min frus heder till vad pris som helst?

Hektor Du satsar hela Troja på hasard.

Paris Ja, det gör jag, ty jag älskar.

Helenos Detta är en svår situation. Vi borde väl åtminstone förhandla?

Priamos Hektor, mina sympatier är helt på din sida, och jag fruktar att din broder Paris, helt förblindad av sin kärlek, ej vet vad han gör.

Hektor Han har själv skaffat hit hellenerna. Han må nu också snarast skaffa dem tillbaka härifrån.

Priamos Till det behövs tyvärr all hjälp från hela Troja, ty det blir ett segt långvarigt företag, som Paris aldrig ensam klarar av.

Hektor Vad tror du, far? Tror du hellenerna blir jagade på flykten inom något år?

Priamos I bästa fall. Men de har Aias, Diomedes och Akilles. Endast du står upp mot dem. Vi har å andra sidan ointagliga stadsmurar, och de flesta folk och kungar österut skall hjälpa oss. Jag fruktar ett långvarigt och bekymmersamt dödläge. Tur är vad vi mest behöver.

Hektor Du tror då ej på gunst från gudarna?

Priamos Vem kan väl tro på några gudar i en futtig tvist som denna om en lösaktig och snaskig kvinna, som åvägbringar endast genom fåfänga och falhet ett oöverskådligt världskrig?

Hektor Medierna och perserna skall stå oss bi.

Priamos Men Kreta, Ithaka och Epirus skall bistå Menelaos. Det är hårt mot hårt, och ingen hårdhet hjälper mot en hård konflikt. Det enda vi kan göra är att lidande uthärda tills en lösning dyker upp från ingenstans. Ty endast så kan alldeles omöjliga konflikter lösas – oförmodat och till allas överraskning.

Låt oss alla dra oss fromt tillbaka för att överväga denna ogudomliga konflikt i gudars hägn i helig tempeltjänst. För en monark är lägen såsom detta bara inspirerande till vemodig resignation.

(Kassandra visar sig.)

Helenos Här är Kassandra.

Paris Den som minst av alla är i stånd att underhandla.

Priamos Vad säger du, Kassandra? Har du kommit för att profetera olycksbådande för oss igen? I så fall ber jag dig att låta bli, ty vi har alldeles tillräckligt med bekymmer redan.

Kassandra Väl jag vet att jag är ovälkommen, ty jag är ju ensam om att se realiteten i den klämma Troja hamnat i blott genom Paris och Helenas tragiska förskyllan.

Helenos Säg, Kassandra, vad du kommit hit för att få säga.

Kassandra Ni har bett mig tala. Mitt förnuft skall tala, som är gudens egen vishet. Ni har bara en sak kvar att göra om ni vill undvika krig. Ge både Paris och Helena åt hellenerna, så har de ingenting att klaga på, ty då får Menelaos hämnd för Trojas brudrov genom Paris.

Paris Aldrig! Far, du kan ej prisge egen son!

Priamos Kassandra, du har talat, och ditt ord är tungt, i synnerhet då du gör anspråk på att tala genom gudens mun, vars heliga prästinna alla respekterar att du är. Vi kan ej överlämna Paris med Helena förrän alla andra vägar visat sig omöjliga. Din lösning på problemet, stackars radikala flicka, så olycklig i din fanatism, kan endast bordläggas och så länge som möjligt, tills den yttersta nödsituationen kräver

den omänskliga nödlösning som du föreslår. Vi kan ej göra annat, vilket till och med *din* mänskliga natur väl måste acceptera och förstå.

Kassandra Jag har sagt vad guden bad mig framlägga som lösning, men min fader konungen bestämmer över mig som människa.

Priamos Då har vi slutförhandlat för idag. Låt oss nu resignera, tänka över läget, bry förtvivlat våra hjärnor, sörja och försöka till det yttersta undvika den konflikt som hotar oss, som, om den bryter ut, kan torna upp sig till en tragedi av ständigt tilltagande proportioner både för hellenerna och oss. *Kassandra* endast äger gåvan att till fullo inse vidden av den olycka som hotar oss. Hon må förlåta och ursäka oss att vi så länge det är möjligt vägrar att befatta oss med den och ens försöka se den.

(går. Alla andra går ut efter honom under allvarliga men intensiva diskussioner.)

Akt II scen 1. En källarhåla.

Kassandra (fjättrad vid väggen) Har världen glömt mig? Det är möjligt. Har Apollon glömt mig? Omöjligt. Världen må vara förbannad för dess frivilliga glömska och kriminella nonchalans av uppenbara väsentligheter, men Apollon är sanningens hämnare och glömmer aldrig en oförrätt begången mot en sanningens tjänare.

Polyxena (kommer in) Äntligen har jag då funnit dig, syster! Så detta är Paris hemliga förvaringsställe för Trojas heligaste prästinna.

Kassandra Det är inte hans fel, syster. Han är sådan.

Polyxena Det är ingen ursäkt. Du är vår syster, och inte ens mot sin syster betar man sig hur som helst.

Kassandra Det är mitt eget fel. Jag retade honom till vansinne varför han betraktade mig som kriminellt vansinnig och vansinnigt kriminell. Det är övergående, *Polyxena*. Du har ju äntligen funnit mig, så nu är väl det värsta över.

Polyxena Hektor har rivit upp himmel och jord för din skull, och Paris har bara spelat oskyldigt ovetande.

Kassandra Vad har de andra sagt?

Polyxena Far och mor har diskuterat men aldrig diskuterat färdigt. Alla har misstänkt Paris, men ingen har kunnat sätta dit honom. Troilus och Deifobos har gråtit för din skull och trott du var förlorad.

Kassandra Och Helenos?

Polyxena Helenos har som alltid bara avvaktat.

Kassandra Vad annat kan han göra? Han svävar ju i fullkomlig ovisshet. Han har inte alls samma visionära egenskaper som jag.

Polyxena Och det är inte hans fel, för han är sådan, eller hur, *Kassandra*? Kan man då förlåta alla män för vilka brott som helst, bara för att de är sådana?

Kassandra Alla män har sina övermän, och män är inte dummare än att de kan döma varandra.

Polyxena Jag nämnde för Hektor att jag tänkte mig hit ner för att undersöka saken. När jag inte har kommit tillbaka kan han slå alarm.

Kassandra Vår bror är för god för denna världen. Jag hoppas han inte slår alarm. Jag är så trött på att bara vålla skandaler.

Polyxena Men detta är inte acceptabelt, *Kassandra*, att en konungens egen son spärrar in sin syster, en konungs dotter, i en fängelsekällare i fjättrar för att han har den personliga uppfattningen att hon inte är klok.

Kassandra Säg det till Paris.

Hektor (kommer plötsligt in) *Polyxena!* *Kassandra!*

Kassandra Hektor!

Hektor (kommer fram) Vem har gjort dig detta? Är det Paris?

Polyxena Vem annars?

Hektor Tur att jag följde efter dig, Polyxena. Paris har fått nys om att du snokar i hans undre domäner. Ni hade båda kunnat bli levande begravda här.

Polyxena Det var väl det Paris önskade.

Hektor Ur vägen, Polyxena. Stå stilla, *Kassandra*. (*drar sitt svärd och hugger träffsäkert av Kassandras fjättrar med två hugg*) Aldrig mer skall någon av vårt kungliga hus bli behandlad som fånge.

Kassandra Åtminstone slipper du bli det, Hektor.

Hektor Vad betyder det?

Kassandra Fråga mig inte. Hur går kriget?

Hektor (med en suck) Åt helvete, kort sagt, åt helvete, som alla krig. Varje dag slaktar hellenerna ett antal outhärliga trojaner, och varje dag slaktar trojanerna ett antal outhärliga hellener. Både Hellas och Troja förblöder långsamt men säkert. Dödläget är totalt. Hellenerna har ingen chans att komma längre än fram till Trojas murar, och vi har ingen chans att komma åt att bränna deras skepp. Akilles, Diomedes och Aias är oövervinnliga, ingen kan komma åt dem, och de river upp sina gator genom krigarnas leder som slaktmaskiner som bara lämnar efter sig lik, köttslamsor och rinnande bäckar av blod. Om inte jag stred för trojanerna skulle vi bara sitta inne i staden och kura.

Kassandra Slåss inte Paris? Och Aeneas?

Hektor Båda har med nöd kommit undan med livet, Paris mot Menelaos och Aeneas mot Aias. Hellenerna har rått skrämmande kallat dem fega som flytt och menar att kriget borde ha varit avgjort i och med att Paris flydde för Menelaos. Egentligen har de rätt.

Kassandra Så det är bara Hektor som kan försvara Troja.

Hektor Det är mitt öde, syster. Det är min plikt.

Kassandra Vad har Helena sagt?

Hektor Hon hånar alla män för deras stridsvanvett och leker med Paris, som finner sig i att vara en leksak åt henne. Det är som om hon hade valt ut Paris bara för att genom honom kunna uttrycka sitt förakt för alla män.

Kassandra Hennes skönhets makt är oförklarlig men alltför magisk. Aldrig mer kommer en kvinna att kunna mobilisera tusen skepp bara för sin skönhets skull.

Hektor Jag hoppas verkligen att det är första och sista gången.

Polyxena Men vi får inte dröja här nu när *Kassandra* är befriad. Paris kan hitta på något dumt.

Hektor Han kan aldrig annat än hitta på något dumt. Oroa dig inte, syster. Jag är fortfarande hans storebror inför vilken han bävar.

Kassandra Har alla fredsförhandlingar runnit ut i sanden?

Hektor Jo, tyvärr. Far har gett upp, Helenos gör ingenting och bara avvaktar, och bland hellenerna har Nestor och Odysseus aldrig mera uppträtt med vita flaggor.

Kassandra De saknar mandat, ty Agamemnon håller dem hårt och vägrar släppa efter på kriget. Så länge politik är makt och så länge makt är våld kan det aldrig bli fred.

Hektor Ungefär så är det. Men låt oss gå upp till ljuset, *Kassandra*. Far och mor måste få se att du lever, och folket måste få veta att Apollon fortfarande har sin prästinna kvar i Troja.

Kassandra Tack, broder.

(*Hektor ledsagar sina systrar ut.*)

Scen 2. Priamos hov.

Priamos (reser sig) Jag måste insistera, att under den upprivande kris som hela vårt folk går igenom nu kan vi inte tillåta någon splittring inom familjen. Hektor och Paris, jag förbjuder er att odla er oenighet, som om den får fortsätta rasa måste sprida sig och infektera hela familjen, hela staden och hela hären. Detta kan inte tolereras.

Paris Far, det är inte mellan mig och Hektor som striden står. Vi har en förräderska mitt ibland oss som sprider dålig moral genom giftigt tal och destruktiva profetior tagna ur tomma luften i rent défaitistiskt syfte. Det är detta, far, som vi inte har råd med.

Priamos Anklagar du Cassandra, vår dotter och heligaste prästinna, för förräderi?

Paris I ett försök att få slut på hennes onda ryktesspridningar försökte jag isolera henne, men tyvärr släppte Hektor ut henne igen i ett anfall av dåligt omdöme.

Hektor Jag befriade henne från en omänsklig behandling ovärdig en Apollons prästinna och en dotter av Priamos och ovärdig dig, Paris, som ensam var ansvarig.

Priamos Vad är detta?

Hekabe Cassandra var försvunnen i tre dagar.

Polyxena Det var jag som hittade henne fastkedjad i väggen i de källarhålör där Paris brukar tortera sina fångar.

Priamos Paris, vad menar du egentligen?

Paris Jag menar att Cassandra är en vansinnig toka som inte kan öppna munnen utan att sprida dödligt gift som förlamar moralen hos varje stridsman som hör henne!

Priamos Hon tycks då inte ha förlamat din moral, som snarare tagit en allvarlig introvert vändning riktad mot det heligaste vi har i familjen, nämligen vår sammanhållning.

Paris Jag vidhåller att Cassandra i allt vad hon säger och gör bara gagnar hellenernas syften att förgöra vår stad!

Hektor Det gör hon inte alls. Hon menar bara att du borde skicka dem Helena för att rädda vår stad och vår självständighet innan det är för sent.

Priamos Är vi där nu igen.

Paris Ja, far, vi är där nu igen, och vi kommer att förbli där nu igen stampande på stället ända tills någon äntligen tystar Cassandra för gott!

Priamos Vill du då likvidera henne?

Paris Ja, om ingen annan bot finns för hennes sinnessjukdom.

Priamos Och med vilken rätt kan du stämpla henne som sinnessjuk utan att vara kvalificerad läkare?

Paris Fråga vem som helst! Alla sätter ett pekfinger mot pannan när de ser henne. Vem som helst som bara hör henne måste fatta genast att hon är fullständigt förryckt, om han bara har något förstånd i knoppen.

Kassandra Har någon något förstånd i knoppen som deltar i detta krig?

Paris (förfärad) Nu börjar hon igen! Lyssna inte på henne!

Kassandra Förlåt mig, bror. För din överkänslighets skull skall jag försöka villfara din önskan att jag håller käften.

Paris Jag önskar du aldrig hade öppnat din vidriga mun. Jag önskar du hade utlämnats som barn åt vargarna på Ida, så hade Troja sluppit sina svåraste bekymmer.

Kassandra Ser du inte, bror, att det hela tiden är dig själv som du beskriver och kämpar med? Du känner och förstår ingen annan än dig själv. Du blev själv

utlämnad åt vargarna på Ida som spädbarn för att Apollons orakel förutspådde att du skulle bli Trojas undergång. Du räddades genom att en herde ömkade sig över dig, och i mogen ålder blev du igenkänd och återupprättad för din skönhets skull, en skönhet lika vilseledande och förödande som Helenas.

Paris Lyssna inte på henne! Hon bara sladdrar! Allt vad hon säger är ägnat att bryta ner all Trojas moraliska försvarskraft! Vi *kan* uthärda hellenernas belägring. En präst hos Poseidon har sagt att hellenerna en dag kommer att överge kriget här och resa hem.

Kassandra Ja, efter att Troja jämnats med marken.

Priamos Tyst, Kassandra! – Har du mera detaljer om Poseidons prästs utsago?

Paris Hellenerna skall lämna Troja medan Trojas murar och stad ännu står intakta. Det har Poseidon lovat.

Hektor Kan man lita på en gud?

Kassandra Nej, det kan man inte, och i synnerhet inte i detta fall när Poseidon säger ett och menar något annat. Vad han egentligen menar kan jag inte se, inte ens Apollon kan utrannsaka Poseidons havsdjups hemligheter, men jag vädrar definitivt en argan list, kanske för att invägga oss i trygghet bara för att underlätta vårt fall.

Paris Så där håller hon på hela tiden! Allt vad hon säger är bara gift!

Priamos Är då även gudarnas sällsynta uppenbarelser att betrakta som bara gift? Vår Kassandra har alla andra prästers aktning för att aldrig tala annat än vad guden ingiver henne, och Apollon är Trojas egen gud.

Paris Mot gudarna strider själva förnuftet förgäves. Så fort gudarna kommer på tal flyr allt förnuft all världens väg, och vidskepelsen härskar allena. Jag ger fan i er och era gudar. (*går i vredesmod*)

Priamos Han är vred.

Hekabe Nej, han är ledsen. Han tål inte att någon missunnar honom Helena.

Hektor Och under tiden rasar kriget, och dagligen gör både vi och fienden meningslösa förluster medan kriget bara håller på så länge Paris behåller Helena.

Priamos Vi kan inte slänga ut henne.

Hektor Jag vet. (*går*)

Priamos Kassandra, jag ber dig, fortsatt profetera, men försök göra det med urskiljning. Var så helig du vill, men försök att inte reta folk därmed. Och framför allt: undvik Paris, så att han inte gör något värre med dig.

Kassandra Far, han är min bror. Man kan undvika ovänner och fiender, men man slipper aldrig sina bröder.

Helenos Håll dig till dina andra bröder. Vi skall skydda dig mot Paris. Vad som har hänt får aldrig mera hända. Det har Hektor svurit, och far har gett honom rätt.

Kassandra Tack för ert bistånd, mina bättre bröder och min far och mor och mina systrar, i mitt svåra värv att aldrig svika vad Apollon visar mig att är den rätta sanningens väg. (*går*)

Priamos Hon är kompromisslös.

Helenos Hon har rätt att vara det. Hon är prästinna.

Hekabe Dock skulle jag önska ibland att hon bara vore kvinna.

Polyxena Du får trösta dig med mig, mamma. Och jag skall nog hålla reda på henne så att hon inte kommer bort igen genom Paris lömska enleveringsmanövrer.

Hekabe Tack, min dotter. Vad vore en mor utan sina döttrar? En ensamstående mor med bara män omkring sig, den svåraste ställningen i världen.

Polyxena Vi slipper åtminstone kriga.

Hekabe Tack och lov att det är något som vi definitivt inte klarar av. (*tar om sin dotter och går ut med henne.*)

Priamos Och vi står kvar med skägget i brevlådan upp till halsen i ett monstruöst krig som bara växer oss högre över huvudet varje dag. Är det ingenting vi kan göra, Helenos?

Helenos Nej, far, det är ingenting vi kan göra utom att låta dem som vill slåss tills alla deras krafter är uttömda och de själva ligger slaktade genom sin egen självdestruktivitet.

Priamos Du är lika fatalistisk som Kassandra men spår åtminstone inte Trojas undergång.

Helenos Nej, jag spår ingenting. Hon spår alldeles tillräckligt.

Priamos Låt oss gå och som vanligt dryfta aktuella möjligheter till bistånd från Asien och till nya fredsunderhandlingar.

Helenos Ja, far. (*De går ut tillsammans.*)

(*vid sidan av scenen*)

Khryses Psst! Kassandra!

Kassandra (med Polyxena) Vad är det?

Polyxena Vem är det?

Kassandra Khryses, en kollega, en Apollons tjänare.

Polyxena Vad vill han?

Kassandra Vad vill du?

Khryses Akilles har tagit min dotter.

Kassandra Och vad kan jag göra åt det?

Khryses Du är Apollons översteprästinna.

Kassandra Vill du att jag ska be Apollon hämnas din dotters deflorering?

Khryses Varför inte?

Kassandra Varför gör du det inte själv?

Khryses Jag ville ha ditt godkännande först.

Kassandra Behövs inte. Vill Apollon ingripa gör han det, annars gör han det inte.

Khryses Då skall jag be honom ingripa.

Kassandra Gör det. Kanske det kan bromsa eller avgöra eller vända kriget till Paris fördel.

Khryses Det vore en nåd att stilla bedja om.

Kassandra Gör det då. Det skadar inte.

Khryses Tack, Kassandra. (*går*)

Polyxena Vem var det?

Kassandra En ful gubbe. Han tafsade alltid på mig och försökte övertala mig till underkastelse. Den gubben gick inte. Han fick en dotter till sist, men jag vet inte med vem. Hon kallades Chryseis, den gyllene, ty hon var faktiskt mycket vacker. Det skulle dock inte förvåna mig om hon blev Akilles frilla av egen fri vilja bara för att komma bort från sin fula gubbe till överbeskyddande fader.

Polyxena Det tycks vara en ständigt återkommande problematik i vårt krig.

Kassandra Alla damer som ger sig tycks förvärra kriget, och de som förblir heliga jungfrur tycks bara reta gallfeber på krigsgalningarna. Finns det ingen mellanväg?

Polyxena Nej, syster, för oss kvinnor finns det ingen mellanväg.

Kassandra Om den inte är Andromakhes kyska trohet som hemmafru.

Polyxena Andromakhe lever redan som änka.

Kassandra Men är salig med sin son.

Polyxena Hon vet att Hektor kommer att stupa.

Kassandra Då vet hon mer än jag. Här är hon nu.

Andromakhe Kassandra! Välkommen tillbaka!

Kassandra Tack, det var bara en vanlig uppståndelse efter tre dagar i underjorden.

Andromakhe Då träffade du väl Orfeus och de andra saliga hädangångna?
Kassandra Nej, så djupt ner kom jag inte, och så klarsynt är jag inte.
Andromakhe Jag hörde att Khryses vänt sig till dig med sitt bekymmer.
Kassandra Det är numera Apollons. Han gör vad han kan.
Andromakhe Hjälper du till?
Kassandra Sådana krafter har jag inte. Jag överlåter all vilja åt Apollon, och hans vilja är min.
Andromakhe Har du sett något om Hektor?
Kassandra Jag vill inte se.
Polyxena Lämna henne i fred, Andromakhe.
Andromakhe Förlåt mig, men jag blir inte kvitt min känsla att jag sett honom för sista gången.
Kassandra Hektor ser man aldrig för sista gången. Han kommer alltid tillbaka.
Andromakhe Tack för den trösten, Kassandra. Meddela mig så fort du känner på dig att han närmar sig.
Kassandra Han är alltid nära oss.
Andromakhe Jag går alltid upp till tornet för att spana efter honom, men han är alltid för långt borta eller dold av stridernas dammoln.
Polyxena Det är bra, Andromakhe. Fortsätt spana efter honom. Han kommer tillbaka.
Andromakhe Tack, Polyxena. Den klenaste tröst är bättre än ingen alls. (*går*)
Polyxena Hon är redan änkoras änka i Troja.
Kassandra Säg inte så. Hon må vara odödlig som sådan, men Hektor är ännu inte död.
Polyxena Må han aldrig dö.
Kassandra Var lugn, Polyxena. Han dör aldrig.
Polyxena Det skulle du ha sagt till Andromakhe.
Kassandra Hon vet det redan.
Polyxena Du säger alltid mer än vad du menar, och innebörden av dina ord går alltid djupare än vad du avser.
Kassandra Det är gudens fel. Jag bara speglar hans tankar som en spegel som är oskyldig till den bild den framkallar.
Polyxena Kan du förlåta Paris?
Kassandra Han är min broder. Det är inget att förlåta. Hans bekymmer är, att Troja och historien aldrig kommer att förlåta honom, och att det inte bekymrar honom.
Polyxena Du står fast vid din défaitism.
Kassandra Den är inte min, Polyxena. Apollon gör vad han kan, men vad kan skönhet och kultur göra åt ett krig? Det är Apollons dilemma och mitt som hans prästinna.
Polyxena Jag gissar att det enda man kan göra är att hålla stilen och vara konsekvent.
Kassandra Intill slutet och längre. Evigheten varar längst, och gudarna har evigheten på sin sida.
Polyxena Det förnekar Paris, och det har även jag tvivlat på.
Kassandra Det om något får jag aldrig tvivla på. Om vi inte har evigheten inom räckhåll och kanske till vårt förfogande, varför lever vi då? Vad är människan då mer än en skadeinsekt på naturen? Om vi inte har evigheten att sträva efter har vi absolut ingenting att sträva efter, och då är vi döda redan som levande. Vi har bara evigheten, Polyxena. Den är vårt enda liv.
Polyxena Tala för dig själv.
Kassandra Nej, jag talar för Apollon.

Scen 3. Grekernas läger vid Troja.

Kalkhas Jag skulle nästan avråda dig, Akilles.
Akilles Varför det? Vad har du att förlora på saken?
Kalkhas Det är aldrig riskfritt att säga sanningen till potentater.
Akilles Men den måste sägas! Och du är präst. Du har den rätta auktoriteten!
Skulle jag säga det skulle jag bara bli utskrattad.
Kalkhas Du anar inte vilka kriser det kan leda till.
Akilles Det struntar jag i! Jag vill ju bara göra gott! Har Agamemnon gjort fel får han stå för det!
Kalkhas Nåväl, Akilles, men kom ihåg ditt löfte! Jag står under ditt beskydd.
Akilles Ja, under mitt osvikliga beskydd, och mina vapen skall skydda dig mot alla helleners vapen var det behövs!
(*De går in i Agamemnons tält, som öppnar sig.*)
Agamemnon (*känner genast igen Kalkhas*) Vad är det för en gubbjävel du för in i mitt tält?
Akilles Du vet mycket väl vem det är.
Agamemnon Naturligtvis vet jag det. Det var den gubbtjyven vi hade sådant besvär med i Aulis när flottan skulle avsegla från Hellas! Medge det, Kalkhas, att du krävde min dotters offrande för att vi skulle få gynnsamt väder för överfarten bara för att i det längsta hejda vårt företag! Du är ju på trojanernas sida, och din dotter är en trojans älskarinna!
Kalkhas (*till Akilles*) Vad sade jag, Akilles? Här får vi bara problem. Jag vill tillbaka ut härifrån.
Akilles För sent, Kalkhas. Agamemnon, vi är här för att råda bot på pestepidemin i lägret. Kalkhas vet dess orsak.
Agamemnon Kom nu inte och säg, Kalkhas, att pesten upphör så fort vi bara seglar hem till Grekland.
Kalkhas Nej, store Agamemnon, det enda offer som krävs är endast av dig ensam.
Agamemnon Vad sa jag? Vem ska jag offra nu? Jag har inga barn här som du kan kräva att jag offerar.
Kalkhas Nej, men du har borttrövat en helig prästinna från Apollons altartjänst, och hennes far har beklagat sig inför Apollon. Därför har Apollon slagit er med pesten.
Agamemnon Kryseis? Är det hon? Vem ska jag då leva med i stället? Jag kan inte tillbringa ett liv i fält utan frillor.
Kalkhas Det är ditt problem. Nu gäller det hela din hellenska här. Om du återbördar Kryseis till sin far upphör Apollon att slå er med pesten.
Akilles Du skulle ha accepterat hennes fars anbud, som var mycket förmånligare. Han har sagt till mig, att han lovade dig att Apollon skulle kriga på vår sida och snabbt förläna oss segern om du bara återlämnade hans dotter, men du skrattade ut honom och körde ut honom.
Agamemnon Den stollen. Jag tål inte vidskepliga präster. De försöker inbilla sig att de har makt över oss med att försöka skrämja oss med skrockfulla hotelser. Har inte du en vacker frilla, Akilles?
Akilles Briseis är min!
Agamemnon Ge mig Briseis, så får gubben Kryse sin dotter Kryseis tillbaka, och de frälser hären från pesten. Det blir väl bra så?
Akilles Jag släpper aldrig Briseis frivilligt! Hon är min!
Agamemnon Om jag måste avstå från Kryseis, vilket du kräver genom Kalkhas, så måste du ge mig Briseis i stället. Så enkelt är det.

Akilles Jag vägrar!

Agamemnon Du kan inte vägra. Då måste jag låta mina män hämta henne.

Akilles Agamemnon, hur tror du att du någonsin kan vinna kriget om du bara betar dig som en niding hela tiden?

Agamemnon Även en kung har naturbehov. Om han ej får utlopp för dem kan han inte ansvara för konsekvenserna. Och kungliga eruptioner är värre att tas med än vanliga dödligas.

Akilles Om du berövar mig Briseis, Agamemnon, drar jag mig ur kriget!

Agamemnon Som om du var outhärdlig! Om du var det hade du vunnit det åt oss redan, men här sitter vi fast i ett olidligt dödläge år efter år fastän du är vår ledande kämpe! Dina aktier har aldrig stått lägre, Akilles! Strejka så mycket du vill! Vi struntar i dig! Och jag ska ha Briseis!

Akilles Och den skitkungen har man låtit sig övertalas till att lämna allt för att satsa sitt liv för! Dra så långt pepparn växer, din värdelösa översittarniding! Jag hoppas trojanerna snart bränner alla dina tusen skepp! Kom, Kalkhas! (*går rasande. Kalkhas följer.*)

Agamemnon Akilles är vred. Låt honom rasa. Nu slipper vi honom på ett tag. Kanske rentav kriget börjar gå bättre då. Vi får se.

Akilles (med Kalkhas, utanför) Kalkhas, han får inte bete sig på det sättet. Apollon må sluta med sin pest, men be till honom att han skänker trojanerna segrar tillräckligt så att de kommer åt att bränna hellenernas skepp, så att de sedan kommer och bönfaller mig om att återinträda i striden! Jag vill se Agamemnon krälade i stoftet för det här!

Kalkhas Jag ska naturligtvis göra mitt bästa.

Akilles Jag vet inte hur man umgås med gudar, att umgås med kungar som tror sig odödliga i sitt översitteri och självsvåld är ett helvete alldeles tillräckligt för mig, men jag litar på att du sköter ditt jobb, Kalkhas.

Scen 4. Troja.

Hekabe (svartklädd, leder kvinnokören framför en stor sittande staty av Athena utanför ett tempel) I nio år har Troja kämpat för sitt liv mot främlingar och invadörer, som ej hade någonting i Asien att göra. Nio år av gränslöst krig har spridit död och fasa omkring Troja, gjort dess åkrar till gränslösa gravfält, rövat någon man från varje hederlig familj, förvandlat mödrar till sorgbundna änkor, rövat barn på deras fäder och förvandlat mångt ungt och lyckligt äktenskap till mardrömmar av ensamhet och änkedom. Ni gudar, varför har ni inte stoppat detta?

kör av kvinnor (alla svartklädda) Troja gråter över faderlösa barn och åldrande föräldrar som förlorat all sin trygghet genom sina unga fallna söner, skördade av döden mitt i blomman av sin ungdom.

Hekabe Vi kan ej uthärda detta längre. Ännu lever Troja, men om detta krig skall fortsätta i ännu några år blir det snart bara jämrande svartklädda kvinnor kvar i hela staden.

kören Kriget är för varje kvinna höjden av all outhärdlighet. Hon kan ej någonsin på några villkor acceptera det.

Hekabe Men hon har ingen talan, ty de maktägande männen frågar aldrig kvinnor om han har tillåtelse från dem att börja krig. Han bara börjar slåss i enlighet med maktens dårskap och slåss sedan tills han stupar eller segrar. Om han stupar eller segrar medger han dock aldrig att han handlat dåraktigt och fel.

kören Det är det enda männen slåss för: att få slippa stå för sina fel. En man har aldrig fel om han föröder städer eller våldtar kvinnor, ty den som har makten kan ej någonsin ha fel.

Hekabe Så grym är dårskapen hos dessa män besatta av krigsgalenskap och maktkomplex att Trojas enda hopp står till de gudar som blott tiger still i evighet.

kören Vi kan ej veta om den gudomliga världen hör oss eller ser oss. Vi kan bara hoppas att den gör det, och det hoppet är förvisso blint.

Hekabe Men det är allt vi har, ty våra söner räcker inte till mot krigets övermakt, och deras skara ebbar sakta ut med obönhörlig säkerhet.

Hektor (har inträtt, med hjälm och full rustning) Var är min broder Paris, moder?

Hekabe Vad gör du här inne? Varför strider du ej främst i striden som du brukar till försvar för våra hem, vår stad och framtid, du, vårt främsta värn i kriget?

Hektor Banna mig ej, moder, för den lättja som allenast Paris visar. Vi är ansatta av Diomedes, som har genomfört en tapper offensiv och går som liemannen själv bland Trojas söner, medan Paris bara sitter hemma i Helenas knä och jollrar.

Hekabe Du har alltså kommit för att hämta hans förstärkning?

Hektor Ja. Varenda man behövs, och han är skicklig med sin båge och träffsäkerhet.

Hekabe Din hustru bara gråter.

Hektor Henne vill jag också träffa.

Hekabe Hon är uppe på den högsta muren med din lille son.

Hektor Då tar det tid för dem att komma ner. Jag hinner inte se dem.

Hekabe Här är den du söker, nidingen, som startat kriget.

(Paris kommer med Helena.)

Vågar ni två visa er offentligt?

Paris Moder, du blir bara mera grälsjuk med din tilltagande ålder, som du verkar njuta av att odla och accelerera. Jag kan skydda både mig och min gemål.

Hektor Min broder, du behövs i kriget. Med att sitta hemma skaffar du dig bara fler förbannelser från hela Trojas folk och alla dina bröder och kamrater.

Paris Du har själv sagt att ett ärans slagfält ej har plats för både dig och mig.

Hektor För att du är så ärelös. Jag slåss åtminstone för äran. Men nu är det annorlunda. Diomedes är på offensiven, och för ögonblicket är han dubbelt värre än Akilles.

Paris Så Akilles är fortfarande indisponerad?

Hektor Ja. Han hulkar liksom du i feighet hos en lättjefull erotisk konkubin.

Helena Jag ber dig, tappre Hektor, att ej förolämpa mig. Jag är ej skuld till kriget. Menelaos var en dålig man, och ingen kvinna får bli tvingad till att acceptera något outhärdligt äktenskap. Du vet att jag av egen vilja lämnade min man för Paris, och så länge kriget håller på kan jag ej återvända.

Hektor Jag ber dig om ursäkt, sköna drottning, men du missförstod min pik. Akilles är ej jämförbar med Paris, ty Akilles konkubin är ej en högre rangens drottning utan blott en man av lägre rang.

Helena En bög?

Hektor Så underlägsen Paris är numera Greklands äss Akilles.

Paris Nå, jag kommer med i striden. Men jag måste eskortera hem min drottning först.

Hektor Bli bara inte kvar hos henne sedan utan kom.

Paris Jag sviker inte mina bröder eller Troja. *(går med Helena.)*

Hektor (ensam) Vad har du gjort hittills då? Hur svek du inte Troja och ditt hus när du tog hit Helena, enleverad från ett annat mäktigt kungahus, det fruktansvärda

Spartas, främst bland alla Hellas krigskommuner? Käre Paris, du kan sikta väl och träffa med din båge, och du kan väl älska din Helena, men din hjärna räcker inte längre än din platta näsa.

(Andromake kommer med gossen Astyanax.)

Men här kommer nu en känslig scen.

Hekabe Vill du att jag skall gå med mina kvinnor?

Hektor Nej, min moder, stanna kvar med dem och bed. Det är ju kanske Trojas enda hopp.

Andromake (får syn på Hektor) Min man! Min Hektor! *(vill skynda fram med Astyanax.)*

Hektor Nej, min Andromake! Stanna kvar och tvinga ej min spåde son att springa! Se, jag ilar ju till er! *(har rusat fram till dem och omfamnar henne länge och ömt, lyftande henne från marken.)*

Andromake Är kriget över?

Hektor Nej, det rasar vildare än någonsin.

Andromake Vad har då fört dig in till mig?

Hektor Min broder Paris eländiga slapphet. Han vill inte slåss men bara ligga med sin frilla och förgås i ljuv bekvämlighet alltmedan Ilion förblöder.

Andromake Så du har då inte kommit hit för min skull?

Hektor Jo, för din skull, Andromake, och för alla kvinnors här i Troja! Paris hjälp är ytterst angelägen.

Andromake Ändå tror jag att han innerst inne är rätt klok egentligen.

Hektor Hur då?

Andromake Han vägrar slåss. Han tycker mer om livet. Han vill ej förvandla sin Helena till en miserabel änka.

Hektor Andromake, politik är ingenting för dig.

Andromake Nej, ty jag är en moder. Därför vet jag mer om livet än vad någon politik gör. Därför ber jag dig, min älskade och ädle make, att ej ge dig ut i striden åter.

Hektor Men det är min plikt.

Andromake Din plikt är mot din son och mot din hustru först och främst, ty genom mig, din hustru, har du skänkt din son ett liv.

Hektor Min älskade, jag kan ej stanna här på gatan och argumentera.

Andromake (kastar sig på knä och omfamnar Hektors knän) Jag bönfaller dig på mina knän, min älskade! Gör ej din hustru till en änka! Gör ej din gosse faderlös!

Hektor Min hustru, res dig upp! Kom ej med så fatala varsel! *(vill resa henne upp, böjer sig därför ner, varpå Astyanax blir skrämmd av hans vajande hjämbuske, skriker till och börjar gråta.)*

Andromake Du hör själv hur Astyanax instämmer i min bön. En gud har sänt dig in i staden för att ge dig denna chans till livet.

Hektor Res dig, stackars älskade, från gatans smuts!

Andromake Jag ber er, systrar, hjälp mig övertyga honom!

kören Kriget leder bara till en säker död, men äktenskapet garanterar liv och säkerhet. I Troja lever livet. Utanför i kriget finns det bara död.

Hektor Min älskade, du må ha rätt, men jag kan inte vänta. Alla frågar säkert redan efter mig. *(Paris kommer tillbaka, fullt rustad.)*

Paris Vad står du här och sölar för och gråter ömkligt med din veka hustru, du, som hånade mig för min slapphet? Stanna hemma, du, och lipa. Jag kan slåss för Troja i ditt ställe.

Hektor Paris, vänta inte på mig. Spring iväg. Jag kommer.

Paris Ja, det hoppas jag. Ty annars faller Troja. *(går)*

Hektor Du hör, min älskade. Det är ej vi som stiftar krigets lagar. Dessa kommer nyckfullt till och råder över våra öden utan rätt på order av en okänd oantastlig general. Jag måste ut i kriget, och jag får ej töva längre.

Andromake Ingen kvinna äger rätt och makt att kvarhålla en make mot hans vilja. Gå, min Hektor, ut till männens krig. Jag och min son skall vänta här på dig med hemmets frid.

Hektor En sista öm oändlig kram.... (*omfamnar henne länge och ömt, böjer sig sedan ner mot sonen men tar av sig hjälmen först.*) Min son, tag hand om mamma, om jag inte skulle komma mer tillbaka. (*omfamnar även honom. Gossen gråter. Hektor skyndar därifrån och tar åter på sig hjälmen.*)

Andromake Ack, det var min sista skymt av honom.

Hekabe Och hur vet du det?

Andromake Det har Cassandra sagt.

Hekabe Den unga häxan! Allt som kommer ut ur henne är blott dåliga nyheter.

Andromake Ja, men hon har alltid rätt.

Hekabe Det är det värsta just med henne.

kören Gudarna förkunnar sina hemska prövningar av mänskan genom ringaktade medier som får skulden för gudomliga besked, men de är bara offer. Männen genomför i blindhet gudarnas ohyggliga beslut och dör för det. Och kvinnorna har ingenting att göra utom det att ta emot de hårda smällarna och överleva genom lidande.

Hekabe Och därför klagar kvinnorna i evighet. Kom med oss, Andromake! Klä dig i vår svarta svepning och höj rösten med oss mot de grymma omänskliga gudarna!

Andromake Än finns det hopp. Jag går först hem med Astyanax.

Hekabe Ja, gå du hem och odla hoppet med din son, som ännu lever. Men för alla dessa kvinnor finns det intet hopp mer, ty de har förlorat sina söner. Något säger mig att även du och jag skall ingå i den svarta dystra skaran utan några söner kvar.

Andromake Jag lämnar er åt era sorger för att odla min. (*går med Astyanax.*)

Hekabe Ja, gå med den och odla den tills den snart växer dig som alla andra över huvudet.

kören Man gråter i oändlig klagan i ett fåfängt hopp om att ens tårar en dag skall ta slut. Men de tar aldrig slut. En verklig smärtas gråt har alltid tårar kvar i evighet, ty världens oceaner blir ej någonsin tillräckligt fyllda av det saltaste av alla vatten – övergivna kvinnors tårar.

Scen 5.

Agamemnon Detta förbannade krig går mig på nerverna. Nu får vi inte ens längre ha våra kvinnor i fred utan att det vållar giftiga trätor inom de egna leden. Är detta slutet på kriget, början till slutet eller början till slutet för oss? Det börjar nästan kvitta mig lika. Vi kommer ju ändå ingen vart. Varför får man då inte ens trösta sig med damer?

Menelaos Broder, våra generaler är här och väntar på konferensen.

Agamemnon Låt dem vänta, de förbannade träkmånsarna. De kom hit för att kriga och erövra Troja åt mig, men vad har de gjort? Bara tråkat ut mig med sina evinnerliga trätor om ingenting.

Menelaos De kan inte vänta längre.

Agamemnon Släpp då in den blodtörstiga vargflocken, och låt dem göra slut på varandra!

Menelaos (öppnar tältet) Ni är alla hjärtligt välkomna in till Agamemnons krigsråd.

(*alla kommer in: Aias, Nestor, Odysseus, Diomedes, Akilles, med flera.*)

Agamemnon Bröder! Vänner! Kamrater! Välkomna alla! Och så morgonpigga och kärvännliga ni alla verkar idag!

Akilles Hyckla inte, din förbannade svindlare, bedragare, torsk och ärketjuv!

Odysseus Akilles, förolämpa inte vår högste general.

Akilles General? Den? Han kan inte ens skjuta en slangbåge!

Nestor Stilla, mina herrar! Försök behärska dig, Akilles! Vi är inte här för att träta utan för att försöka få ett slut på kriget.

Akilles Det går aldrig så länge vår högste general stjälar fruar från sina främsta bröder, vänner och kamrater!

Menelaos Har han stulit mer än en?

Akilles En är mer än hela världen när det var från mig!

Diomedes Varför har du stulit Akilles fru, Agamemnon?

Agamemnon Det var inte *hans* fru. Akilles gör alltid elefanter av myror. Det var bara Briseis, den där nymfomaniska frillan, en vanlig soldathora som redan passerat ett okänt antal krigares ömma hantering. Hon var inte på något sätt bunden till Akilles. Alla hade rätt till henne.

Akilles Men jag älskade henne!

Agamemnon Ja, du låg med henne, som alla andra gjorde.

Nestor Kan vi inte hålla den här diskussionen utanför kriget, som väl dock är viktigare?

Akilles Ingenting är viktigare för kriget än soldaternas välfärd! Du har förstört all min glädje för mig genom att först ta ifrån mig Chryseis och sedan dessutom Briseis. Jag har inte kommit hit för att vara sutenör och horleverantör åt Agamemnon.

Agamemnon Förskräckligt pinsamt det här. Kriget gick dåligt, och en präst meddelade oss att det var Chryseis fel, den vackra frillan som jag lånat från Akilles, vars far var präst hos Apollon och som nedkallat Apollons förbannelse över oss genom pesten. Så jag måste skicka hem den godingen Chryseis. Vi satt i samma båt, Akilles. Vi förlorade henne bägge två. I stället lånade jag en annan frilla av Akilles, en mindre attraktiv men dock tillräckligt tillfredsställande. Var det fel? Lånar vi inte alla frillor av varandra och byter ut dem ibland? Men tydligen har Akilles kärat ner sig, fastän han redan har Patroklos i sängen varje natt.

Akilles Jag har fått nog av den där kunganidingens ständiga gliringar och förolämpningar! Jag ger fan i ert krig! Försök erövra Troja utan mig i fortsättningen! Jag skiter i er allihop! (*går i vrede*)

Menelaos Förskräckligt pinsamt det här.

Diomedes Känner jag Akilles rätt kommer han inte tillbaka. Han kommer att tjura i sitt tält och prata skit om oss med Patroklos och sina myrmidoner och utgöra en ständig källa till dålig moral för hela hären.

Nestor Diomedes har rätt.

Agamemnon Är då den hetlevrade oflygfärdige ungtuppen Akilles så outhärlig? Kan vi då inte klara oss utan honom? Jag hade en dröm i natt att gudarna tänkte slåss på vår sida idag. Så låt oss då äntligen erövra Troja och få det gjort! Aias, vad väntar vi på?

Aias Agamemnon har rätt. Ingen är outhärlig och allra minst en sådan skrävlande diva som Akilles, som bara skryter med sina later utan att någonsin åstadkomma något. Vi har femtekolonnare inne i staden som bara väntar på att få

tillfälle att öppna den för oss. Låt oss visa Akilles hur feg han är med att klara av vad han aldrig klarade av!

Agamemnon Är vi alla eniga om detta?

Nestor En brusten länk gjuter de andra fastare samman.

Menelaos Nestor har talat.

Diomedes Faktum är att läget är gynnsamt för oss just nu. Trojanerna tror att vi är försvagade och handlingsförlamade och tar det lugnt och väntar sig inget plötsligt anfall, varför det om något vore på sin plats nu.

Odysseus Vi kan alltid driva dem tillbaka bakom stadsmurarna.

Agamemnon Då finner jag enigheten återställd. Till häst, till formering, och till anfall, genast!

alla (entusiastiskt) Ja! (*Krigsrådet bryter upp.*)

Akt III scen 1. Troja.

Polyxena Systrar, förunderliga underrättelser har nått oss om kriget. Akilles är utslagen, och Hektor har drivit hellenerna ända ner till skeppen!

Andromakhe Detta är vad vi hela tiden väntat på, en ljusning, ett hopp, en vändning till det bättre.

Kassandra Hur är Akilles utslagen?

Polyxena Det är genom någon träta mellan hellenerna för några kärestors skull. Det började efter att Chryseis kommit tillbaka.

Kassandra Naturligtvis.

Andromakhe Ödet tycks ha spelat oss i händerna på ett sätt som inte ens gudarna kunnat förutse.

Polyxena Pass på, nu kommer far in med hela hovet.

Priamos Är rapporterna riktiga? Kan vi lita på dem?

Helenos Det är bekräftat, att hellenerna drivits tillbaka till sina läger vid stranden och att Hektor brutit igenom deras befästningsverk.

Priamos Kan han äntligen sätta eld på skeppen?

Helenos Det får vi veta inom de närmaste timmarna.

Priamos *Kassandra*, vad säger du om detta? Hur tyder du detta till ofärd för Troja?

Hekabe Provocera henne inte, *Priamos*, utan låt henne för en gångs skull få tiga i fred.

Kassandra Far, jag har ingenting att säga. Liksom min bror alltid visligen gör föredrar jag att denna gången avvakta.

Andromakhe Dock kan detta inte hindra glädjen från att blomma fram i hela staden. Kanske vi nu äntligen kan få börja ägna oss åt viktigare saker såsom handel och odling, sådd och skörd, arbete och byggnad.

Priamos Jag hoppas du får rätt, *Andromakhe*.

Paris (störtar in) Hektor har brutit igenom hellenernas läger och bränt deras förråd och tält och har nått fram till skeppen!

Priamos Sakta i backarna, *Paris*. Och varför är du inte själv med och leder striden?

Paris (ignorerar honom) Vad har du nu att säga, din satans häxa? När hellenerna lämnat *Ilions* stränder ska vi göra upp med dig och bränna dig på bål för att du alltid främjat *Menelaos* sak i Troja!

Kassandra *Paris*, kriget är inte slut än.

Priamos Svvara på min fråga! Varför ställer du inte upp för Hektor när han som bäst behöver dig!

Paris Jag måste ju berätta för Helena de fantastiska nyheterna.
Helena (framträder) Behövs inte. Jag är här.
Priamos Hur ställer du dig till Hektors framgångar, Helena?
Helena Liksom Cassandra menar jag att det bästa sättet att äventyra en seger är att ta ut den i förskott. Jag tror inte på någon seger förrän Hektor är tillbaka.
Kassandra Han har över tusen fartyg att bränna. Han har kanske bränt ett.
Paris Tyst, Cassandra!
Priamos Ge dig genast iväg tillbaka till striden, Paris. Hektor behöver dig.
Paris Ja, far. *(ger sig iväg)*
Priamos Den bästa nyheten är inte att Hektor hotar skeppen utan att Akilles plötsligt vänt sig mot hellenerna. Därmed har vi plötsligt blivit mera jämnspelta och kanske rentav fått något litet övertag. Och orsaken till detta kan jag bara finna vara Akilles bråk för Chryseis skull, dottern till den Apollopräst du hade att göra med, Cassandra, och som du gav goda råd så att Chryseis kom tillbaka. Därmed är vi även skyldiga Apollon och Cassandra vårt tack och ej endast Hektor och Aeneas.
Kassandra Far, jag förutsåg aldrig Akilles manöver. Och risken är att han kommer tillbaka.
Priamos Vi är medvetna om detta. Men så länge Akilles är ur leken gäller det för oss att utnyttja vårt plötsliga övertag. Vi måste genast skicka bud vida omkring om stridernas vändning, Helenos, så att vi kan få fler att strida på vår sida.
Helenos Far, jag har redan förberett budkaveln.
Priamos Rätt så, min son! För övrigt så är det minsta vi kan göra att hålla oss väl med gudarna och be att denna vändning icke tar ett slut med förskräckelse.

Scen 2.

Hektor Allt är fel, allt gick fel från början, och ingen har kunnat göra något åt saken, allra minst jag, som mest har sett felet. Cassandra har de inspärrat för att hon gav uttryck åt det självklara, och jag fick befria henne med våld. Det är i stort sett min enda berömliga insats i det trojanska kriget. Annars har jag bara dödat hellener, liksom hellener bara dödat trojaner helt i onödan och utan något resultat. Den enda som är nöjd är krigsguden Ares, som bara lever på så goda mäns död som möjligt på så blodigt sätt som möjligt, och kanske Helena, som får se så många män slåss om henne och dö för hennes skull.

Naturligtvis måste jag försvara Troja. Jag har inget val. Med rätt eller utan är hellenerna här för att krossa Troja, och det måste jag förhindra så länge det går. Dock är jag bara människa och begränsad som sådan, jag har inte mer än lyckats tända ett hopp till en skymt av en seger för trojanerna genom att ta mig ända ner till skeppen och sticka några av dem i brand, men Aias slog oss tillbaka, och när Patroklos uppträdde i Akilles rustning flydde alla trojaner i panik för Akilles rustning, som om rustningen var Akilles. Tyvärr kom jag inte åt Akilles med att döda Patroklos och förstöra Akilles rustning. Bara därför är Akilles med hämnd tillbaka i striden, och han kommer att döda mig, ty han har knep som jag vägrar använda mig av i ärlig strid. Han har sina myrmidoner medan jag står ensam mot hans slaktare, mot kriget och mot allt meningslöst vanvett i världen som alltid har behärskat den. Må jag gå under för mitt ideal, mitt Troja, min älskade familj och för allt vad jag fann livet värt att leva för, men Akilles och hans myrmidoner skall finna att jag aldrig ger mig utan ärlig strid, och att vårt folks frihet aldrig kan besegras med ärliga medel.

alternativ scen:

Grekernas läger.

Agamemnon Kom nu ihåg att vara försiktiga och inte trampa honom på tårna. Vi vill inte ha honom ännu besvärligare än vad han är redan.

Menelaos Tänk på att hela krigets utgång kan bero på er diplomatiska diskretion.

Diomedes Ni skickar oss att underhandla och skaffa honom tillbaka i striden med vilka medel som helst medan ni samtidigt binder armarna på oss bakom ryggen och ber oss smeka honom bara medhårs med silkesvantar. Hur ska ni ha det?

Agamemnon Lova honom vad som helst. Han får välja vilken av mina döttrar han vill till hustru, och hans hemgift skall bli världens mest omfattande med en stad dessutom. Ge honom ett erbjudande som han inte kan vägra.

Odysseus Och om han säger nej?

Tersites Han kommer att säga nej vad ni än erbjuder, era dårar! Det enda han är intresserad av är att få dalta och leka med Patroklos.

Agamemnon Han får inte säga nej. Vad som helst men inte det.

Tersites (retas) Han kommer att säga nej!

Odysseus Vi ska göra vårt bästa, Agamemnon, men tadla inte oss om han säger nej.

Agamemnon Ni måste lyckas!

Nestor Det är lätt sagt, Agamemnon, men du skickar oss att övertala honom bara för att du vet att du inte själv kan göra det. Jag kan inte heller lova att vi lyckas, men han är en idiot om han inte tar emot dina översvallande erbjudanden.

Menelaos Ja, det är han.

Agamemnon Det är bra, Nestor. Jag litar på er, Nestor, Diomedes och Odysseus, ty ni är de tre bästa män vi har. Gå nu, och lycka till.

Menelaos Tänk på att krigets utgång hänger på er lycka!

Agamemnon Tyst, Menelaos.

(Nestor, Diomedes och Odysseus går, åtföljda av Tersites.)

Tersites Akilles har blivit en kvinna. Han ligger bara till sängs hela dagarna och fjollar med Patroklos. Han är utmanövrerad av sig själv och kan aldrig mera bli en soldat.

Akilles (i sitt tält) Vad du tråkar ut mig, Patroklos, med dina enahanda sånger! Har du då bara smicker och äreprisningar av de skurkarna Agamemnon och Menelaos att komma med?

Patroklos Men Akilles, dikten är till för att idealisera.

Akilles Jag är trött på alla högtravande idealistiska lögner! Sjung om i stället hur Agamemnon offrade sin egen dotter bara för att få gynnsam vind över havet till Troja.

Patroklos Om den historien råder det så delade meningar.

Akilles Ja, sanningen är alltid kontroversiell.

Tersites (kommer först in av delegationen) Akilles, du har besök. Agamemnon tror fortfarande att han kan omvända dig från dina utsvävningar och dina vinkrus och ditt fjollsällskap och från sängen tillbaka till kriget. Han tror att du sover medan ingen tror mig när jag säger att du är heltidssysselsatt med att bara leka.

Akilles Säg inte att Agamemnon vågar komma hit nu igen!

Tersites Nej, han har skickat sina kopplare.

Diomedes (stiger in) Ligger han inte här till sängs mitt på eftermiddagen och bara super med sin sängpartner! Vad har det blivit av dig, Akilles?

Akilles Har du bara kommit hit för att förolämpa mig, Diomedes, är det lika bra du går igen.

Odysseus Agamemnon behöver dig i kriget, Akilles. Hektor pressar oss tillbaka och kan när som helst nå fram till skeppen. Bara du är hans överman. Agamemnon skickar dig Briseis tillbaka, som han inte har rört, och erbjuder dig dessutom vilken av hans döttrar du behagar och en egen stad att vara kung i.

Akilles Agamemnon tror fortfarande han kan muta mig. Skulle Briseis vara orörd efter att ha tillbringat veckor i Agamemnons fångenskap? Har han inte hejdukar och soldater som gör vad de vill bakom hans rygg? Hans erbjudande är ett hån, Odysseus. Hälsa honom att jag vägrar ha någonting med sådana skurkar som han och Menelaos att göra.

Nestor Akilles, du tycks inte inse situationens allvar. Om Hektor når fram till lägret och sätter fyr på skeppen är det för sent för dig att sedan rycka in. Då blir du själv innebränd som alla andra, och du offrar dina egna myrmidoner.

Akilles Nestor, dig har jag aldrig fått anledning att ringakta som alla andra. Tvärtom. Den dag Hektor sätter fyr på skeppen skall jag kanske omvärdera mitt ställningstagande, men Agamemnon är och förblir en skurk. Jag skiter i honom och kan inte göra annat. Han får skylla sig själv om han låter Hektor bränna sina skepp. Jag hjälper inte skurkar. Hellre hjälpte jag Hektor, för han är åtminstone en hedersman.

Patroklos Akilles, borde du inte i alla fall acceptera Agamemnons uppriktiga försök till försoning?

Akilles Aldrig! Det var Menelaos eget fel att han slarvade bort sin hustru till en som bättre kunde älska henne än han själv! Han får skylla sig själv som förlorade henne, och Agamemnon får skylla sig själv som startade kriget! Jag tänker inte vinna det åt honom. Hektor är en bättre man än han.

Diomedes Akilles, du skämmer bara ut dig inför hela hären. Alla talar om vilken vinpimplande fjolla och dagdrivare du har blivit som efter allt ditt lata sängliggande väl knappast mera orkar lyfta ett svärd ens. Vi föraktar dig, Akilles. Kom, Odysseus och Nestor. Låt oss lämna det kräket åt sin vanära.

Tersites Vad sa jag? Han sade nej! Ni fick tji! Agamemnon kan ta sig i häcken!

Odysseus Akilles, det är aldrig för sent att ångra dig, förrän Hektor tar dig på sängen.

Akilles Låt honom ta mig på sängen. Jag ska välkomna honom, och vi ska ha trevligt ihop och tömma bägare tillsammans när han har bränt era skepp.

Nestor Akilles, du har blivit odräglig. Jag säger bara det.

Akilles Inte så odräglig som Agamemnon. Ingen kan slå honom i odräglighet.

Nestor Vi har gjort vad vi har kunnat. Låt oss återvända till Agamemnon och berätta att Akilles envisas med att spela kruka i sängen.

(*Nestor, Diomedes och Odysseus går.*)

Tersites Jag visste det! Jag höll på dig, Akilles! Hela hären har satsat för eller mot att du skulle låta rycka upp dig. Oddsens var mot att du skulle hållas i sängen, men du lurade dem!

Akilles Du är den enda kloka i hela armén, Tersites, ty du hånar alla. Lyssna på detta poetiska geni, Patroklos. Av honom har du mycket att lära. Han idealiserar inget krig men ser allt med vakna ögon och hånar alla deltagares dårskap.

Patroklos Men han är osympatisk.

Akilles För att han säger sanningen?

Patroklos Vad är sanning?

Akilles Ge oss ett prov på sanningen, Tersites.

Tersites Världens svåraste sjukdom heter dumhet, den är obotlig, och hela mänskligheten lider av den.

Akilles Var det osympatiskt, Patroklos?

Patroklos Inte direkt.

Akilles Där ser du. Låt oss lära oss av Tersites vishet. Underhåll oss, Tersites. Narrar är alltid outhärliga.

Tersites Skojar bäst som skojar sist, och narren skrattar alltid sist, ty de allvarliga mänskornas löjlighet tar aldrig slut. Man kan se det löjliga och ha roligt åt vad som helst, om man bara ser det utifrån och inte själv deltar i den mänskliga dårskapen.

Akilles Där hör du, Patroklos. Tersites är vis, ty han är rolig.

Patroklos Tur att du finns, Tersites, ty fastän Akilles älskar mig finner han kärleken tråkig ibland.

Tersites Ingenting tråkar ut så lätt som kärleken. Därför blir alla damer alltid övergivna.

Akilles Fortsätt så, Tersites. Berätta nu något skojigt om Agamemnons prövningar och förtvivlan.

Tersites Ack, han har bara sömnlösa nätter och går bara omkring och grubblar över om han ska fara hem med hela flottan och ge upp eller fortsätta kriget till fortsatt förbannelse medan hans hustru där hemma bara förbannar honom och bedrar honom.

Akilles Just så! Fortsätt! Hur är det med Menelaos?

Tersites Hans horn är så långa att de växer honom över huvudet.

Akilles Bra, utmärkt, Tersites! Men säg mig då, hur kan så anständiga och kloka hövdingar som Odysseus, Diomedes och Nestor låta sig ledas av så inkompetenta virrhjärnor, samvetslösa skurkar och blödiga dönickar som Agamemnon och Menelaos?

Tersites Där har vi kruxet. Vem kan förklara det? Fråga Helena. Men jag har en pockande misstanke om att Helena faktiskt visste vad hon gjorde när hon utmanade hela världen med att ge sig iväg med en slarvig äventyrarprins för att bedra världens mäktigaste kungahus. Och den utmaningen har alla grekiska män funnit smak för. Därför har de dragit ut med vilka inkompetenta dönickar som helst, se bara på den bölande stolliga oxen Aias, bara för att anta utmaningen. Helena är ett för läckert agn för att kunna motstås av någon man.

Akilles Självt struntar jag i kvinnor och i Helena.

Tersites Ja, du har ju din mor.

Akilles Hon är åtminstone klok. Undervisa oss mera, Tersites! Vem vinner kriget?

Tersites Troja genom att förlora det.

Akilles Hur menar du?

Tersites Kriget var förlorat av båda parter från början. Troja får först bita i gräset men vinner i längden, medan katastrofen för Hellas blir mera långsiktig. Ingen segrare kommer lycklig hem efter kriget.

Akilles Då dör jag hellre här än kommer hem olycklig.

Patroklos Betyder det att du redan omprövar Agamemnons erbjudande?

Akilles Låt Agamemnon svettas. Jag njuter så länge han plågas, den skurken. Låt honom förgås av skräck inför nederlagets anryckning. Jag tänker bara ligga här och se på och njuta. Mera vin, Patroklos. Tersites, underhåll oss mera.

Tersites Vem mer vill du att jag ska tala illa om?

Akilles Vem är lömskast av alla lömska hellener?

Tersites Odysseus naturligtvis.

Patroklos Han är slugast, överlever alltid och är den siste som ger upp, men jag skulle inte kalla honom lömsk.

Akilles Vem är farligast?

Patroklos Diomedes är aggressivast, eller hur, Tersites?

Tersites Alla har skäl att hålla sig ur vägen för Diomedes.

Akilles Vem är tapprast?

Tersites Akilles naturligtvis, när han inte ligger till sängs hela dagarna och bara ägnar sig åt pojkar och vin.

Akilles Tror grekerna verkligen att jag lagt av mig och ägnar mig åt sex annat än med slavinnor?

Patroklos Nej, Akilles, de försöker bara provocera dig tillbaka till striden, och med rätta, med att med flit sprida fula amsagor ämnade att nå dina öron.

Akilles Jag önskar de ville viska fult om Agamemnon i stället.

Tersites Han är för mäktig. Hans makt för tyvärr respekt med sig.

Akilles Vem är dummast?

Tersites Där har ni många kandidater. Är det Menelaos med sin buttra hjälplöshet? Är det Aias med all substans i musklerna och ingen hjärna? Eller är det Tersites?

(*De fortsätter.*)

Menelaos (när Odysseus m.fl. kommer tillbaka) Här kommer beskickningen tillbaka.

Agamemnon (allmänt surmulen, när de inkommer) Nå?

Odysseus Vi beklagar, Agamemnon, men Akilles sade nej.

Diomedes Han tror inte på dina utfästelser.

Nestor Han vägrar lyssna till något förnuft.

Agamemnon Då är läget bekymmersamt, mina herrar. Hektor pressar på och kan när som helst bryta igenom skyddsmuren. Strategiskt är vi i underläge. Vi kan inte riskera att våra skepp blir brända. Jag ser det som en nödvändighet att vi drar ut skeppen från stranden och gör dem resklara.

Diomedes Ger du upp så lätt, Agamemnon?

Odysseus Agamemnon, med all respekt, men ditt förslag är höjden av dårskap. Om vi drar ut skeppen från stranden kommer menige man att se det som en övertydlig signal till reträtt och uppbrott, det kommer att uppstå kaos och panik när alla vill skynda sig ombord på en gång, och den värsta sortens nederlag blir ett faktum: en flykt i vanära. Det skulle aldrig Hellas kunna förlåta dig. Bättre är det då att stupa på stranden.

Nestor Odysseus har rätt.

Agamemnon Kriget är ändå förlorat. På mig väger ansvaret av nya döda varje dag, och vi har hållit på i nio år och aldrig lyckats bryta dödläget! Tvärtom! Idag är vi mera trängda än på nio år! Är det då inte min skyldighet att dra hela den återstående hären ur kriget med minsta möjliga förluster?

Diomedes Du talar om flykt, Agamemnon, neslig flykt efter nio års arbete och uppoffringar.

Menelaos Jag kan inte komma hem till Sparta utan Helena, Agamemnon.

Odysseus Menelaos har rätt. Det går inte, Agamemnon. Vi måste fortsätta här tills vi dör eller segrar. Vi har inget val.

Nestor Odysseus har rätt.

Agamemnon Läget blir inte mindre allvarligt för att det är hopplöst. Som ni vill, mina herrar, men skyll er själva, och skyll inte på mig sedan. (*Aias bryter in.*)

Aias Sitter ni här, era korkskallar, och bara idisslar med tummarna i röven medan Hektor rasar utanför!

Nestor Vad har hänt?

Aias Trojanerna har brutit genom muren och ansätter skeppen! De har redan lyckats antända ett!

Diomedes (reser sig) Vad väntar vi på?

Agamemnon Mina herrar, överläggningarna är över. Döden kallar oss till mötes.

Diomedes Var inte så melodramatisk, Agamemnon. Ännu så länge lever vi.

Agamemnon Ja, för att fullborda ett verk till kanske vår egen eviga vanära.

(Mötet upplöses, alla skyndar sig att göra sig i ordning för mera strider.)

Diomedes (springer snabbt över till Akilles tält, rycker brutalt upp öppningen, ryter) Är du nöjd nu, fröken Akilles? Trojanerna har rivit skyddsmuren och börjat bränna skeppen! *(rusar genast vidare och ut)*

Patroklos Akilles, det här går för långt. Du kan inte låta hellenerna ditt folk gå under för din skull!

Akilles Varför inte? De är ju bara värdelösa fåntrattar och föraktliga stackare som följer Agamemnon! Låt Hektor bränna Agamemnons skepp, så får han sina gärningars lön och blir han rättvist grillad på stranden!

Tersites Akilles, ser du inte hur din väninna gråter?

Akilles Vad är detta, Patroklos? Du gråter ju som en flicka, som den ynkeligaste av flickor som springer efter mamma och ber att få bli tagen upp på armen, så att mamman stoppas i vad hon har för sig!

Patroklos Om du vägrar strida själv, Akilles, så måste jag få dra ut i ditt ställe.

Akilles Gör som du vill.

Tersites Patroklos kan faktiskt vara effektiv. Ni är ju kusiner och är lika varandra. Om Patroklos får dra på sig din rustning, Akilles, kan trojanerna tro att det är du, och då lägger de genast benen på ryggen.

Patroklos Det är värt ett försök, Akilles. Låt mig få göra en insats eftersom du inte vågar.

Akilles Du låter mer och mer som Diomedes. Har jag då verkligen gjort mig så föraktlig? Nåväl, Patroklos, låna mina vapen och min rustning och gör vad du kan för att rensa bort trojanerna från våra skepp, men kom tillbaka sedan. Om trojanerna flyr får du inte förfölja dem.

Patroklos (hoppas genast upp) Jag ska slåss lika bra som du i ditt ställe, Akilles! Trojanerna ska få se!

Tersites Kanske jag har sagt för mycket.

Akilles En som du kan aldrig säga för mycket, Tersites. Det blir ett lyckat puts, och i bästa fall får trojanerna se på fan.

Tersites Och i sämsta fall?

Patroklos Jag kan inte vänta! Jag sticker! *(ger sig ut)*

Akilles Ingenting kan motstå Patroklos när han får gå i mina kläder. Det blir en klar omväxling i kriget, och det kan vara plats för det just nu. Och det bästa av allt: Agamemnon slipper tacka mig.

Tersites Även hellenerna kommer att tro att Patroklos är du.

Akilles Låt dem tro det. De är ju vana vid att bedra sig själva.

Aias (tittar brutalt in) Sitter ni här ännu, era mesar? Odysseus är sårad och har dragit sig ur striden!

Akilles Låt honom bli sårad. Han är ju så van vid att annars bara såra andra. Låt honom blöda ihjäl med all sin slughet, så slipper vi den.

Aias Var är Patroklos?

Tersites Han tänker slåss för er för omväxlings skull. Han tröttnade på Akilles sjöslag i sängen.

Aias Medan du bara ligger kvar, din sängvätare!

Akilles En sjusovare är alltid oskyldig. Det kan ingen säga om någon av er.

Aias Må du storkna i din självgodhet, din flaskborste! (*ger sig av*)

Akilles Vad alla är arga på mig idag. Vad kan det bero på?

Tersites Kanske för att du dricker för mycket.

Akilles Nej, jag dricker för litet. Man kan aldrig dricka för mycket.

Diomedes (stormar in) Agamemnon har sårats och tvingats dra sig tillbaka, medan du bara gör dig till Hellas vedervärdigaste knöl med att göra ingenting, du den ende som hade kunnat göra den rätta insatsen, din förtappade förrädare!

Akilles Lugna dig, Diomedes. Hjälpen är på väg. Jag har skickat Patroklos att muntra upp er.

Diomedes Vad förmår en skugga utan sin ägare?

Akilles Han slåss i mina kläder.

Diomedes Så att trojanerna ska tro att det är du?

Akilles Ja, han är ju lik mig även annars.

Diomedes Det är du som behövs, Akilles, inte en atrapp. (*går*)

Akilles Patroklos en atrapp? Är inte det lite väl tjockt, Tersites?

Tersites En atrapp *kan* vara bättre än ingenting.

Akilles Men Patroklos är ju ändå tränad till att slåss, och det är jag själv som har tränat honom.

Tersites Då får vi hoppas att han kommer levande tillbaka.

Akilles Vad menar du?

Tersites Här kommer skuggan av en annans atrapp.

Menelaos (kommer in) Det är nästan kört, Akilles, och det är ditt fel. Diomedes har sårad tvingats dra sig ur striden.

Akilles Ni faller då som tennsoldater. Varför står du ensam kvar? Har du gömt dig som vanligt?

Menelaos Akilles, alla slåss till det yttersta, och du bara hånar oss. Det passar sig inte för en som en gång var Hellas yppersta krigare.

Akilles Jag hånar bara Agamemnon och alla som följer honom.

Menelaos Det är hela Hellas utom du.

Akilles Har du kommit hit bara för att gräla?

Menelaos Ja, på dig.

Akilles Syns inte min dubbelgångare i spetsen för mina myrmidoner?

Menelaos Menar du Patroklos?

Akilles Ja.

Menelaos Det glömde jag tala om för dig. Han drev trojanerna bort från skeppen och hela vägen tillbaka till Troja, men där fick han ett spjut i magen av Hektor.

Akilles (störtar upp) Vad säger du??!!

Menelaos Jag säger dig att han är död, och det var du som skickade honom i striden för att du inte ville gå själv.

Akilles Menelaos! Du ljuger!

Menelaos Varför skulle jag ljuga? Har jag nånsin ljugit förut?

Akilles Menelaos! Säg att det inte är sant!

Tersites Varför ber du honom ljuga?

Menelaos Jag kan inte säga att det inte är sant då det är sant, Akilles. Jag ljuger aldrig.

Akilles Menelaos! Din niding!

Tersites Lugna dig, Akilles. Det är inte han som har mördat honom. Han säger ju att det är du, och han ljuger aldrig.

Akilles Detta får inte vara sant!

Menelaos Det går ju inte att tala förstånd med honom. Ta hand om honom, Tersites. De kommer strax med Patroklos lik, och Patroklos kan inte längre tjäna sin husbonde. Kanske du kan utgöra någon ersättning i brist på andra. (*skall gå när Nestor gör entré med andra som bär på Patroklos lik*)

Nestor Ta dig samman, Akilles. Jag vet att Menelaos lyckligtvis hann före med nyheten. Vi lyckades åtminstone bärga hans lik.

Akilles Patroklos! Jag bad ju att du inte skulle förfölja trojanerna!

Menelaos Han trodde han ensam kunde inta Troja när trojanerna flydde för honom som yra höns.

Nestor Menelaos lyckades rädda liket, men han lyckades inte hindra att hans mördare tog hans rustning.

Akilles Det var *min* rustning! Vem bär den nu?

Menelaos Hektor.

Akilles Den gemena mördaren! Och han vågar klä sig i min finaste rustning efter att han tagit livet av min bäste och ende vän!

Menelaos Vi hoppas att du nu återkommer till striden.

Akilles Vem skulle kunna stoppa mig? Allra minst Hektor!

Nestor Naturligtvis står Agamemnons alla erbjudanden kvar.

Akilles Jag vill inte ha hans frillor eller oäkta döttrar eller hans pengar! Han kan stoppa hela sin makt och rikedom upp i häcken! Jag föraktar honom inte mindre för att Patroklos är död. Min Patroklos! Lägg honom där på sängen. Han skall få en begravning som själva gudarna skall avundas honom! Jag skall bara leva för att hämnas hans död och när det är gjort gladeligen följa honom in bland skuggorna. Vi var oskiljaktiga så länge vi levde, och döden är det sista som kan separera oss!

Menelaos Tänk inte på döden nu, Akilles. Vi har ett krig att sköta.

Akilles Jag skiter i ert krig! För mig får ni gärna förlora och få alla era skepp brända! Vad har vi hellener här vid Troja att göra? Att du kan med, Menelaos, att göra dig så mycket besvär för en lösaktig kvinnas skull! Jag skulle utan vidare ha skrotat henne direkt och tagit en annan och nöjt mig med att offentliggöra Helenas dåliga rykte inför hela världen som hämnd.

Menelaos Hon var inte bara min hustru men även Agamemnons svägerska.

Akilles Just det! Och därför startade han kriget bara för att komma åt Troja! Att ni inte genomskådade honom från början!

Menelaos Han är min bror.

Akilles Och Patroklos var min kusin men kärare för mig än en bror, och honom har ert trojanska krig dödat!

Nestor Glöm inte, Akilles, att han bara gav sig in i leken för att du själv inte ville undsätta dina landsmän.

Akilles Ja, ja, jag vet, allt är mitt eget fel. Gå nu, era torskar, så att jag får sörja i fred. Du också, Tersites, för jag kan inte skratta åt dig längre.

Tersites Själv är du inte heller så värst rolig längre.

Akilles Påminn mig inte därom! Ut med er!

(*Alla drar sig respektfullt ut.*)

Akilles Ack, min ende käre medmänniska, mitt andra och mitt bättre jag, hur kunde jag slarva bort dig och skicka dig i döden före mig? Du skall nu få bada i mina tårar tills din vackra ungdomskropp blir upplöst i min sorgs kaskader! Ack, så kall och livlös, som ett skal! Ändå lever än min kärlek och vår vänskap i sitt eget liv i evigheten, ty vi föddes för att där tillsammans bli odödliga.

Patroklos (orörlig) Jag väntar på dig, min kusin. På andra sidan livet är vi fria till att börja om på nytt.

Akilles Du lockar mig med paradiset själv och ljuvligare frukter än vad som kan finnas här på jorden! Låt mig skynda! Låt mig blott få utföra min plikt och snabbt göra processen kort med Hektor, älskade Patroklos, och så kommer jag! Jag ilar! Allt vad jag behöver är en rustning, nya vapen och en hjälm att sätta skräck i världen med, och jag är redo för den grymmaste tänkbara hämnd! Men låt mig sörja först och gråta ut mitt hjärta, ty så länge sorgen flödar över orkar jag ej något annat än att låta den få flöda över. (*lägger sig intill Patroklos, omfamnar honom, och gråter bittert.*)

Scen 3. Troja.

Priamos Är alla trojanerna inne?

Helenos Jag tror det, far.

Priamos Det är som om krigsguden själv hade farit in i Akilles. Två av mina söner dödade av honom på samma dag! Det är för mycket.

Helena Där är du, Paris! Det var då för väl! Vi fruktade att någon kanske blivit utanför porten.

Paris (*kommer in, flåsande och utpumpad*) Jag tror jag var den siste. Akilles skonar inte någon.

Priamos Ja, jag vet. Det är högst ovanligt. Det hör till den oskrivna lagen, att en som ber om nåd får nåd. Men Akilles mördar konsekvent urskilningslöst och skulle inte skona en faders siste son i livet hur denne än gav sig och bönade om tillgift.

Hekabe Var är Hektor?

Priamos Har han inte kommit in med de övriga?

Helenos Jag har inte sett honom.

Paris Jag trodde han var inne långt före mig, ty Akilles bölar ju blodtörstigt hans namn hela tiden så håret kan resa sig på vem som helst.

(*Kassandra kommer in.*)

Helenos Kassandra, har du sett Hektor?

Kassandra Ingen har sett honom. Var är han?

Priamos Ack, dagen började med att Polydoros föll, och sedan mördade Akilles kallblodigt även Lykaon min son, fastän denne gav sig och bad för sitt liv. Även Troilus har han dödat, alla mina yngsta och vackraste söner! Om nu även Hektors timme är slagen kan jag inte härda ut med livet mera.

Hekabe Var lugn, Priamos. Hektor kan alltid reda sig själv.

Priamos Vem kan reda sig mot Akilles?

Helenos Där är han! Jag ser honom! Han måste ha självmant stannat utanför porten enkom för att möta Akilles.

Priamos Den dåren! Han har ingen chans!

Kassandra Hellre stannar han tappert kvar på sin post och kämpar tills han dör än att han skulle lägga benen på ryggen och ta skydd.

Paris Det blir en ojämn strid. Akilles har en lans men Hektor är utan.

Helenos Hur kommer det sig?

Paris Hektor måste ha kastat sin, missat och blivit av med den.

Deifobos Jag har flera gånger sett Akilles kasta sin, men det har alltid funnits någon i närheten som kunnat ge honom den tillbaka.

Helenos Medan ingen hjälper Hektor.

Priamos Ack, min son, min son, varför stannade du utanför muren!

Kassandra Därför att han är Hektor.

Paris Hektor har bara sitt svärd mot Akilles skarpslipade lans.

Helenos Om Hektor angriper har han ingen chans.

Deifobos Båda är uttröttade och pustar efter att ha stått i strid hela dagen.

Paris De måste ha jagat varandra runt staden. Därför har vi inte sett dem.

Priamos (ropar) Kom in i staden, Hektor, min son, jag ber dig, för alla Trojas kvinnors och söners skull! Undvik att möta den förfärlige Akilles, som bara dödar allt där han går fram utan att skona vare sig oskuld eller ädelmod!

Kassandra Hektor är ej den som flyr, far. Han vet att Akilles ej skulle skona honom om vi så erbjöd Helena tillbaka och fred och hälften av alla stadens rikedomar därtill. Akilles är en förblindad mördare, och Hektor har valt att konfrontera honom öga mot öga.

Paris Om jag ändå kunde träffa Akilles härifrån med min båge! Men han är för rörlig och utom skotthåll.

Helenos (ropar) Hektor, vi behöver ditt liv! Akilles behöver det inte!

Deifobos Riskera inte livet för en sådan niding som Akilles!

Kassandra Akilles har dödat två bröder för honom idag, och Hektor har dödat Akilles käraste kusin. De måste få göra upp, och ingenting kan hindra dem.

Paris Nu anfaller Hektor.

Hekabe Nej, min son, nej!

Hektor (nedanför) Var fick du din lans ifrån, Akilles? Kastade du den inte och missade liksom jag?

Akilles Vad spelar det för roll? Huvudsaken är att du skall dö!

Hektor Du har redan dödat två av mina bröder idag. Den andre bad för sitt liv och gav sig åt din nåd. Ändå slaktade du honom. Räcker det inte med två? Måste du beröva min far en son till?

Akilles Ja, det måste jag, ty den sonen är en mördare!

Hektor Vilken soldat är inte en mördare?

Akilles Patroklos var min närmaste kusin och enda vän!

Hektor Och mördare liksom du.

Akilles Tjata inte utan slåss!

Hektor Du är krigstokig.

Akilles Vem blir inte det av att se mördaren till sin bästa vän?

Hektor Varken du eller jag ville detta krig, Akilles. Min far ville det minst av alla. Du och dina hellener har bara lockats till plundringståg av Agamemnon.

Akilles Håll käften!

Hektor Inte så länge jag lever.

Akilles Dö då, din enerverande pratkvarn!

Hektor Det var inte jag som slungade den första lanssen i Patroklos. Han krigade i dina kläder, och alla trodde det var du. Jag bara ändade hans lidanden. Han hade dött ändå. Du fick till och med hans kropp tillbaka. Om du dödar mig ber jag dig att mitt lik åtminstone inte skändas utan får tillfalla mina egna.

Akilles Ditt lik skall hundarna få äta upp och kissa på under Patroklos gravhög! Aldrig att du kommer undan!

Hektor Du brinner av fanatismens feber som om du själv stod inför döden.

Akilles Gärna det, bara du dör först!

Hektor Du är lurad av Agamemnon och får aldrig se Troja falla.

Akilles Tig!

Hektor Så offras världens bästa män av några makthungriga idioter, som bara tänker på sig själva och lever blott för att förföra så många oskyldiga som möjligt för sitt eget fördärvs skull. Vi har bara försvarat vår stad, våra hem och våra familjer, Akilles, men ni hellener har bara lurats ut för att döda i onödan.

Akilles Tig!

Hektor Aldrig i evighet.

Akilles Jo, nu och för evigt! (*genomborrar honom med spjutet*)

Helenos (*ovanför*) Akilles har dödat honom.

Priamos Ack, min bästa son! Han dödar bara mina bästa söner!

Helenos Och inte nog med det. Nu rusar alla Akilles hejdukar och blodhundar till och sticker sina lansar i liket.

Paris Men vad gör Akilles?

Helenos Han klär av liket och genomborrar Hektors hälsenor och sticker ett rep genom dem. Han ska tydligen skända liket ordentligt.

Paris Den sadistiske likskändaren ska tydligen släpa liket efter sin vagn. Det vinner han ingen ryktbarhet på.

Helenos Nej, verkligen inte.

Hekabe Min son! Min son! Vad gör de med honom!

Priamos Min maka, vi kan ingenting göra åt att de gör allt för att förnedra honom inför vår åsyn.

Kassandra Hektor lever! Han kan aldrig dö! Han är odödligare än Akilles!

Andromake (*kommer in*) Jag hör upprörda verop som får mitt blod att paralyseras till is. Är det värsta av allt ett faktum?

Hekabe Det outhärdliga är ett faktum, min dotter, och vi måste leva med det som en evig förbannelse över våra liv. Det blir vårt straff för att vi överlever detta.

Andromake Hektor! Jag varnade dig! Alla varnade dig!

Kassandra Han visste att han inte skulle komma tillbaka.

Paris Nu kör Akilles runt hela staden med liket släpande efter vagnen bara för att visa Troja hur Hektor offentligen skändas.

Helenos Var det hellenerna som kallade oss barbarer?

Hekabe Jag står inte ut. (*drar sig tillbaka*)

Priamos Att skända en mördad hedersman inför hans moders ögon – varför måste det hända oss här i Troja, och varför just Hektor?

Helenos Far, det är bäst att ni går ner. Det här är inte ett uppbyggligt skådespel.

Andromake Så är jag då änka och den utsattaste änkan i världen, ty min man var den bästa mannen i världen.

Helena (*kommer upp*) Jag hörde att Hektor blivit mördad.

Paris Helena, det här är inget skådespel för damer.

Helena Jag förstår. Hektor behandlade mig alltid artigt i motsats till alla andra trojaner. Han var till och med artigare än du, Paris. Endast Priamos var lika artig och hänsynsfull och varm mot mig beständigt, men Hektor var den varmaste och artigaste. Se nu vad hellenerna gör med honom. Vilken trojan kan nu ifrågasätta att jag flydde och sökte skydd för sådana hellener?

Priamos Jag har aldrig någonsin gjort det, Helena. Du har blivit mera vår dotter än någon annans.

Helena Ändå har jag alltid känt mig skyldig till Trojas öden och lidanden, då dessa kunnat elimineras om inte jag funnits till.

Priamos Det är hellenerna som bråkar för din skull. Vi bara försvarar dig.

Andromake Helena, var min syster och en närmare syster än en köttslig sådan, ty ödet binder oss samman med hårdare band än någon tragedi kan göra. Din Hektor var min man, och genom honom har vi blivit systrar i evigheten. (*omfamnar henne. De förblir i varandras armar.*)

Helenos Jag ber er, far, att gå ner med alla kvinnorna, ty Akilles ämnar tydligen köra runt staden med sitt släp ytterligare ett antal varv.

Kassandra Akilles är död. Han har själv lagfäst sin egen dödsdom i evighetens dödsbok.

Helenos Han har ingenting att leva för när han betar sig så där.

Paris Nej, verkligen inte. Han måste ha fått en knäpp.

Kassandra Han lider av krigspsykos. Han kan aldrig bli normal igen.

Priamos Jag ska tala förnuft med honom.

Helenos Det går inte, far.

Priamos Oroa dig inte, min son. Jag är inte galen ännu. Jag ska nog komma till rätta med Akilles. En gammal man som jag är ursäktad. Det ska nog gå bra.

Helenos För ner honom, *Kassandra*. Han har sett för mycket.

Kassandra Kom, far. Du behöver vila.

Priamos Jag skall icke sova och ej heller äta förrän jag fått begrava min bäste sons lik. (*Kassandra går ner med honom.*)

Paris Vad tror du om far, *Helenos*?

Helenos Han hämtar sig nog. Han är bara gammal men tål mycket fortfarande.

Paris Men tål han hur mycket som helst?

Helenos Man vet aldrig var smärtgränsen går förrän den har överskridits, *Paris*. Fars smärtgräns har oavbrutet bara uttjänjts till det absurda. Det är snarare ett mirakel om den inte en gång brister.

Paris Mina pilar trängtar efter Akilles blod.

Helenos Inte bara dina pilar, *Paris*. Hela världen ropar efter hans blod efter hans skymfliga mord på den bäste av oss alla.

Paris Jag skulle inte vilja vara i Akilles rustning i dessa dagar.

Helenos Det vill nog ingen och allra minst Akilles själv.

Scen 4. Akilles läger.

Akilles Jag har gjort allt för att kränka min fiende, och ändå är jag inte nöjd. Kan jag göra mer för dig, *Patroklos*? Kan jag ytterligare hämnas dig efter att i tolv dagar ha kört omkring med *Hektors* misshandlade lik efter mig inför alla trojaners åsyn? Ändå känns det bara som att ha släckt en ökentörst med en enda droppe och därmed bara ha gjort törsten värre. *Patroklos* är död, som hämnd för hans död är även *Hektor* död, men resultatet av min hämnd på *Hektor* är bara att jag själv känner mig mera död än båda. – Ja, vad är det?

en tjänare Någon söker er, herre.

Akilles Vem då?

tjänaren En gammal man.

Akilles Då vill han mig inget ont. Då är han oskyldig. Visa in honom.

Priamos (*kommer ödmjukt in med tiggargstav, faller på knä för Akilles, omfamnar hans knän och gråter*)

Akilles Vad är detta för en ömklig scen, du gamle man?

Priamos Jag ber dig om min sons lik.

Akilles Du store tid! Du är ju självaste kung *Priamos*!

Priamos Jag kommer obemärkt inkognito. Jag har stulit mig bort från mitt kungapalats och mitt hov och mina vakter och tagit mig hela vägen hit på eget bevåg.

Akilles Vet ingen att du är här?

Priamos Nej, ingen vet att jag är här.

Akilles Det är en oerhörd risk du tar, stackars konung.

Priamos Vad riskerar man inte för sin bästa mest älskade son fastän han redan är död och det dock fortfarande finns hopp om en anständig begravning?

Akilles Om Agamemnon får veta att du är här....

Priamos Han får inte veta att jag är här. Jag beger mig genast tillbaka bara du överlåter åt mig att få begrava min son.

Akilles Res dig upp, stackars konung. Denna din ödmjuka stackars ställning i stoftet anstår dig inte. Det är jag som borde böja knä för dig.

Priamos Jag hade femtio söner, nitton med min drottning. Nästan alla har stupat i detta krig som ingen ville ha, men så länge Hektor fanns kvar fanns det hopp om någon hederlig utgång av kriget. Nu finns det hoppet inte mer, utan mitt sista kvarvarande hopp är att åtminstone få begrava honom. Vad har väl du för glädje av ett livslöst lik? Har han inte redan börjat stinka? Likväl fortsätter du dagligen att stolt visa upp det i sin totala förnedring och oigenkännlighet bara för att det en gång var Hektor. Är det då inte bättre att låta hans egna få lägga det till vila?

Akilles Gamle kung, jag trodde jag kunde hämnas, men hämnden har bara ökat min törst och gav mig avgrunder av tomhet. Nu får du mig att skämmas. Ja, kung Priamos, du har vunnit, och jag erkänner mig besegrad. Detta krig har gett mig ingenting, och allra minst har jag fått ut något av min hämnd. Jag skall se till att du får vad som är kvar av din son. Förlåt mig, att jag gått för långt.

Priamos Ett krig går för långt i det ögonblick det bryter ut. Sedan kan ingenting mera stoppa det. Där har du krigets problematik. Ingen vill ha det, och ingen kan stoppa det. Det är värre än en naturkatastrof, ty en naturkatastrof är åtminstone naturlig.

Akilles Stanna här hos mig över natten, gamle kung. Du skall få en egen säng och eget rum. Men före det vill jag att du delar med mig en måltid.

Priamos Jag har inte sovit och inte ätit sedan Hektor dog.

Akilles Desto större skäl då att göra det nu, när du får honom tillbaka.

Priamos Jag tackar dig, Akilles. Jag trodde nog man kunde tala med dig.

Akilles Du ser, stackars gamle kung, att jag kan gråta som alla andra. Även jag är människa hur gudomlig jag än påstås vara. Även jag är dödlig, och det är numera min enda tröst.

Priamos Det är den sista trösten för oss alla.

Akilles Tänk att vi två från så skilda världar och av så skilda åldrar kunde ha så mycket gemensamt.

Priamos Tidlösheten har vi alla del av i högre eller mindre grad. I längden är det den enda dimension som äger giltighet, bestånd och någon talan. Jag tror vi båda har del i den i högre grad än många andra.

Akilles Jag är glad att du tog dig före att komma hit, kung Priamos.

Priamos Någonting sade mig att det inte skulle vara förgäves.

Akilles Ingenting är någonsin förgäves, så länge det bara är gott. Det är bara krig och våld och död och hämnd man kämpar för förgäves, som hela världen gör till ingen nytta, för att bara hålla evig kedjereaktion i gång av enbart onskans malande maskineri, som reducerar allting mänskligt till en tragedi....

Priamos Dock hade Menelaos och Agamemnon rätt i det, att Paris tog Helena utan rätt.

Akilles Det var ej deras fel. Det var Helena själv som ville det. Vem kan bestämma eller sätta sig över en kvinna?

Priamos Jag beklagar att min Hektor gjorde slut på din Patroklos.

Akilles Han var inte ensam. Alla trodde att Patroklos var jag själv. Patroklos trivdes i den rollen och lät den gå sig åt huvudet. Jag hade bett honom att ej förfölja

er. Det var ett antal som till slut fick honom ner på knä. Din Hektor gav blott sista nådastöten.

Priamos Jag beklagar.

Akilles Gamle gubbe, vi är rätt beklagansvärda båda två. Nu väntar oss en middag med gott vin och därefter en natt av bättre drömmar än vi kanske hittills kunnat drömma. Kan du acceptera din sons mördares välvilligaste gästfrihet?

Priamos Jag accepterar vad som helst, om blott jag härifrån får föra med mig min sons lik.

Akilles Jag avundas din Hektor att han hade en så god fader.

Priamos Jag hade världens bästa son. Problemet är att han är borta medan jag än är i livet. Det är orättvist.

Akilles På andra sidan livet, Priamos, blir alla fria att från början börja om på nytt.

Priamos Det har vi att se fram mot om ej något annat.

Akilles Så känner jag det också.

Priamos Vi möts i dödens tecken för att kanske båda snart ta steget vidare till graven.

Akilles Jag har inget annat att se fram emot.

Priamos Jag vill begrava Hektor först.

Akilles Hur lång tid behöver du?

Priamos Tolv dagar.

Akilles Gott. Jag håller Agamemnon och hans krig tillbaka under dessa sorgedagar. Sedan fortsätter vårt krig som vanligt.

Priamos Det är rimligt. Tack, Akilles.

Akilles Det är jag, kung Priamos, som tackar dig för att du kom. Nu kan jag äntligen få frid och lägga ner min hämnd.

Priamos Om kriget ändå vore över! Men jag fruktar att vi ej ännu har sett det värsta.

Akilles Priamos, det värsta återstår oss alla alltid. Alla tragedier hittills är ej mer än bara början.

Priamos Mer och mer du börjar låta som jag själv.

Akilles Vi förstår varandra.

(Akilles tar hand om Priamos och för honom varligt med sig till middagen med sin arm om den gamles skuldror.)

Akt IV scen 1.

Andromakhe Sorgen är total, och ingenting kan lindra den, ty Hektor är slaktad och skändad bortom all omänsklig orimlighet.

kvinnorna Fallet är Troja, ty Hektor bar ensam upp allt gott som Troja representerade. Aldrig mer kan Troja resa sig ur fallet, ty vi är modlösa alla och helt renons på all moral, ty Paris kan bara försvara Troja feget som krypskytt bakom murarna, och Aeneas har aldrig genomfört ett envig utan att ha flytt.

Andromakhe Gråt blod, o Trojas kvinnor, ty nu återstår för oss blott undergången genom yttersta förnedringen i våldtäkt eller genom slaveri.

kvinnorna Vi fasar och vi gråter med dig, Andromakhe, ty ej någon kvinna här i Troja kan se någon räddning mer ur ödets orättvisa hand igenom Agamemnons tyranni och hans soldaters hopplösa förvildning och omänsklighet.

Andromakhe Vi kan blott klaga, ty det är vår sista rättighet i livet, så låt oss klaga högt inför oändlighetens evighet på det att aldrig våra klagoskrin må tystna inför världshistoriens gång.

kvinnorna Vad är historien utom blott en skenande helvetesgrottekvarn, som ingen någonsin kan stanna men som alla måste falla offer för?

Andromakhe Och männen styr den eller menar sig att styra den, sådana män som startade trojanska krigets infernaliska oändlighet av lidande och mördade min Hektor, sådana som slaktaren Akilles och hans kreatur och slavar myrmidonerna, som bara är hjärntvättade mördarmaskiner.

kvinnorna Icke endast myrmidonerna, men samtliga soldater som marscherar blint i led och lyder order är hjärntvättade mördarmaskiner som berövats sina själar och som funnit sig i det.

Andromakhe Och därför duger de blott till att slaktas då de endast duger till att slakta.

Priamos (till Hekabe) Min drottning, vi lyckades åtminstone återfå vår sons lik.

Hekabe Tror du det kan trösta mig? Hans lik är oigenkännligt, misshandlat ihjäl, skändat värre än en obegraven hund som lämnats åt asätare och råttor att få frossa i och gnaga på. Likskändningen av Hektor är långt värre än hans orättvisa död. Mitt liv är slut, ty allt det bästa i mitt liv var Hektor, och nu återstår blott allt det sämsta.

Priamos Din otröstlighet är hela Trojas, och jag fruktar att ej någon mer trojan kan resa sig ur detta överväldigande fall i sorgens träsk ner till dess botten, där vi sitter fast som övertyngda av den ende som var man och stark nog att stå upp mot Hellas övergrepp.

Kassandra Han lever.

Priamos Kassandra, nu om någonsin är det ej lämpligt att du kommer med otidiga klavertramp.

Kassandra Hektor lever, ty han kan ej dö.

Paris Hon går från galenskap till värre vanvett och ser icke själv hur hon förvärrar blott vår stads förtvivalade situation. I sitt mentala mörker ser hon ej att Troja skriker och förblöder men strör salt blott i vårt hjärtesar.

Helenos Vill du då göra saken bättre med att repetera din omänskliga behandling av din syster?

Paris Ja, det vore mig en ära och en glädje, ty nu kan ej Hektor mer befria henne.

Hekabe Son, det är du själv som tömmer salttunnor i såren, som förblöder utan hejd i utsäglig smärta efter Hektor, med att insistera på din brottslighets omänsklighets accelerering bara för att Hektor icke längre finns att motverka ditt självsvåld.

Paris Jag vidhåller att Kassandra är den främsta risken för vår säkerhet och att hon alltid så har varit.

Priamos Son, din mor har rätt. Du gör ej någon nytta alls hos oss i staden men förvärrar blott vårt lidande och läge. Gör dig nyttig då åtminstone och gör din plikt som krypskytt och skjut ner din broders mördare åtminstone! Det är väl ej att ha begärt för mycket?

Paris Far, jag skall ej vila på min båge förrän Hektors mördare och skändare är död.

Priamos Så talar Hektors broder. Genomför blott vad du lovat, och vår stad kan kanske andas litet till.

Andromakhe Men vi får aldrig upphöra med vår rättmätiga livslånga klagan riktad mot de gudar som kan tillåta ett krig som detta som främst skördar offer bland de främsta och de mest oskyldiga.

kvinnorna Vi skall klaga med dig, Andromakhe, intill gudaskymningen vid tidens ände, ty så länge det finns människor skall eviga protester höjas mot all omänsklig gudomlig orättvisa utan att de någonsin skall kunna tystas.

Andromakhe Tack, o systrar, för ert bistånd, ty vi har ett värv framför oss som är svårare än något Sisyfosarbete, då vår klagan och protest ej någonsin får tystna.

kvinnorna Ja, det är ett evighetsarbete som skall överrösta alla rop av kval från helvetet för evigt, ty om någon tolererar orättvisa gör han sig medskyldig till den och blir lika brottslig själv som orättvisans genomförare.

Hektor (vid sidan) Cassandra! Psst!

Kassandra Hektor!

Hektor Det är bara du som ser mig. Gagnlöst har jag försökt väcka alla de sovande i min familj.

Kassandra Jag visste att du levde.

Hektor Det är värre än så. Jag lever fastän jag är död.

Kassandra Så är det med odödliga andar.

Hektor Men jag kan ingenting göra. Jag kan bara visa mig för sådana som dig. Jag är helt kontaktlös i Limbo och svävar i ett ingenting av maktlöshet och total förvirring.

Kassandra Ta det bara lugnt, Hektor, och håll dig till mig.

Hektor Äntligen en som förstår mig! Då stannar jag här tills vidare och avvaktar hur det går för er. Vem vet om jag inte kan göra en insats även som död.

Kassandra Dröj kvar, broder, och svik oss ej, men låt oss genomgå den slutgiltiga krisen tillsammans. Tur att du inte kom medan Paris var här. Då hade han menat sig ha bevis för min mentalsjukdom.

Hektor Jag väntade avsiktligt tills han var ur vägen. Jag vill aldrig se honom mera. Han ensam är skyldig till alla detta krigets tragedier, ty utan honom hade Helena aldrig fått idén att komma till Troja.

Kassandra Så du frikänner henne?

Hektor Hon är bara kvinna.

Kassandra Ack, broder, ditt ädla overseende gör ditt hjärta lika varmt fortfarande som när du levde fastän du är död. (*försöker omfamna honom*)

Hektor Rör mig inte, ty det går inte. Låt inte bedra dig, Cassandra. Jag tillhör en annan dimension, och vi umgås genom skilda dimensioner, då vår syskonkärlek slagit en omöjlig brygga däröver.

Kassandra Du ser dock frisk och sund ut och bär inga spår efter din lixkändning.

Hektor Jag mår bättre än jag någonsin gjorde medan jag levde, ty jag är fri nu från alla mina mänskliga plikter och begränsningar. Låt oss behålla kontakten nu när vi funnit den och aldrig släppa den.

Kassandra Självklart, broder. Jag visste alltid att du aldrig kunde dö.

Hektor Håll kontakten! (*försvinner*)

Kassandra Så fortsätter sagan in i evigheten oberoende av Trojas fall eller hellenernas fåfänga krig. Kontakten bär vidare ut i oändligheten för att aldrig kunna slockna, och mot detta blir plötsligt alla krig och katastrofer så ohjälpligt futtiga och betydelselösa. Ja, broder, jag finns alltid här att ledsaga din ande vidare genom Apollons försyn, och ej endast du skall vara välkommen hos mig när du är borta, utan alla detta krigets offer skall för evigt leva i min själ, och jag skall alltid hålla kontakten med er alla. Det gör ingenting om ni dör, ty ni skall alla överleva det trojanska krigets allra yttersta försök att få er att duka under för dess fåfänga. Därigenom blir segern för evigt alla dess offers, medan de ansvariga aldrig skall upphöra att anklagas och ställas till svars inför den hårdaste av alla domstolar som är evigheten.

Scen 2.

Agamemnon Vi kan inte låta honom hålla på. Paris är för farlig.
Odysseus Vem kan stoppa honom? Vem kan hindra en krigare från att kriga?
Menelaos Han är krigstokig. Han tar bara värre risker hela tiden, som om han såg en sport i att riskera livet.
Diomedes Troja har inte fallit ännu. Vem kan hjälpa oss ta Troja bättre än Akilles?
Agamemnon Just därför behöver vi honom. Han får inte slåss mera vid murarna!
Diomedes Var då förståndig, Agamemnon. Håller vi honom borta från striden drivs vi av trojanerna ner till skeppen igen, och låter vi Akilles slåss måste han driva trojanerna bakom murarna. Där har du vårt dödläge.
Odysseus Eller menar du, Agamemnon, att vi har råd att förlora alla utom just Akilles?
Agamemnon Nestor, du säger ingenting. Vad menar du om saken, du den klokaste av oss?
Nestor Vi kan inte hålla Akilles tillbaka. Att slåss är det enda han kan och vill. Efter Patroklos död har han ingenting haft kvar att leva för, så det är bara att låta honom som han vill få rasa mot sin egen död.
Agamemnon Paris har blivit för träffsäker med sin båge! Ingen vågar utsätta sig för honom längre, utom Akilles, som dumdristigt gör det avsiktligt!
Akilles (gör entré) Och vilken hellen eller trojan skulle kunna hindra mig?
Odysseus Det är det vi försöker övertyga herrar Agamemnon och Menelaos här om, Akilles, att ingen kan stoppa dig.
Akilles Har du inte hittat på något lömskt trick ännu, Odysseus, som vi skulle kunna ta staden med?
Odysseus Tror du inte alla hellenernas hjärntruster arbetar på högvarv?
Akilles Hur tror ni att ni någonsin kan få staden så länge ni inte tar den, om inte jag skulle hjälpa er?
Agamemnon Vi är tacksamma för din hjälp, Akilles, men vi vill inte förlora dig.
Akilles Din omtänksamhet rör mig till tårar, Agamemnon. Vad har du soldater till om inte för att offra dem i strid?
Menelaos Men du är den bäste vi har.
Akilles Och därför skulle jag inte slåss? Din logik överträffar sig själv, Menelaos.
Diomedes Låt Akilles slåss som han vill. Han kan ju faktiskt ta staden.
Agamemnon Varför har han inte gjort det hittills i så fall? Han har ju fått sin Briseis, sitt guld och vilken dotter av mig han vill, men lika förbannat är vi kvar i samma dödläge för tionde året i rad!
Diomedes Du får det att låta som om det var Akilles fel, Agamemnon.
Akilles Blir det bättre av att du tar mig ur striden? Ska jag låta trojanerna få tända eld på era skepp igen? Är det det du vill? Gärna för mig! Men låt mig då åtminstone få dö först – för dig, Agamemnon, så blir du kanske glad.
Odysseus Vi kan dämna floderna och trotsa naturen, men vi kan inte stoppa Akilles.
Agamemnon Varför måste vi alltid gräla, Akilles? Är det ditt eller mitt fel?
Akilles Det är du som är ansvarig för hela situationen, Agamemnon. Därför borde alla gräla på dig med rätta. (går)
Menelaos Nu är han ursinnig och driver trojanerna fram till murarna igen.
Agamemnon Det är bara det Paris väntar på.
Menelaos Hela Troja har skäl att hämnas på Akilles, inte en trojan är inte besatt av hämndtörst, medan Akilles med glädje blottar sig för hela Troja bara för att han är Akilles.

Odysseus En praktuppvisning i hybris.
Diomedes Akilles tror han är osårbar, och han kanske är det.
Agamemnon Det tror varje segrare tills han förlorar.
Menelaos Akilles är den skickligaste av alla krigare, varenda motståndare han någonsin mött i envig har han dödat effektivt genom sin snabbhet, men det gör honom inte osårbar. Tvärtom blir han bara därigenom desto mera utsatt för angrepp bakifrån och genom pilar, i synnerhet om han inbillar sig att han är osårbar. Därför ville Agamemnon och jag skydda honom mot sin egen oförsiktighet.
Odysseus Akilles och försiktighet är två oförenliga begrepp och varandras motsatser.
Diomedes Men å andra sidan, vad hjälpte all Hektors försiktighet när det kom till kritan? Det är ett strategiskt axiom att anfall är bästa försvaret.
Odysseus Håll i er nu, för här kommer Tersites.
Agamemnon Den ende av alla som förtjänade att stupa och nästan den ende som inte gjort det.
Odysseus Vad nytt, Tersites? Hur går det för Akilles i striden? Har han jagat in alla trojaner i Troja nu igen?
Tersites Ni anar inte hur det går i striden.
Odysseus Det är därför vi frågar, dumsnut.
Tersites Dumsnut kan du vara själv, oförbätterlige Odysseus, som alltid finner på oråd snarare än på råd.
Odysseus Spar på komplimangerna, Tersites. Vi kan dem utantill. Hur går det i striden?
Tersites Ni anar inte hur det går i striden.
Diomedes Tersites, om du bara kommit hit för att jävlas kommer du förgäves, för det är redan gjort. Akilles gick just härifrån efter att än en gång ha rivit ner hela Agamemnons moraliska grund.
Tersites Har han någonsin haft någon?
Odysseus Bra fråga, Tersites, men det är inget svar på vår fråga!
Diomedes (drar sitt svärd) Ska jag göra processen kort med honom en gång för alla äntligen?
Menelaos Stick ditt svärd i skidan, Diomedes. Tersites är Tersites och rår inte för det. Han är sådan. Ditt svärd behövs för trojanerna, inte för odugliga kräk och parasiter i vårt eget avträde.
Tersites Du smickrar mig som vanligt, Menelaos.
Menelaos Kan man göra annat?
Nestor Tersites, varför kom du hit?
Tersites För att jävlas med er, som Diomedes sade.
Nestor Varför det?
Odysseus Något har hänt på slagfältet där borta, och han vill inte tala om det.
Tersites Vem behöver tala om något för dig, Odysseus, som vet allt i förväg?
Diomedes Du bara jävlas med oss, Tersites.
Tersites Det är meningen.
Agamemnon Bry er inte om honom. Han är bara Akilles avlagda narr, och hans tragedi är att ingen skrattar åt honom längre.
Tersites Allra minst Akilles.
Odysseus (reagerar) Har Paris träffat honom?
Tersites Jag beklagar, mina herrar, och särskilt dig, Agamemnon, att Akilles inte längre kan jävlas med er. Ni måste hålla till godo med mig.
Diomedes Vad har hänt?
Tersites Han utmanade Paris från framför muren. Vad tror ni att Paris gjorde då?

Odysseus Gav svar på tal.

Tersites Ja. Paris är ju lika dum som Akilles, lika ettrig, lika oförsonlig, lika stolt och övermodig, så Paris svarade men mera musikaliskt och vältaligt, då han lät strängen ljuda.

Diomedes Träffade han Akilles?

Tersites Mitt i hälen.

Agamemnon Är Akilles fallen?

Tersites När han väl var fallen och inte kunde resa sig var alla över honom med pilar och spjut, lansar och svärd. Jag beklagar, mina herrar, men Akilles kan inte förolämpa er mera.

Agamemnon Akilles död?

Menelaos Hur gick det för hans lik? Hans rustning?

Tersites Lugna er, mina herrar. Trojanerna lämnade honom i fred efter att ha nöjt sig med att döda honom. De är inga likskändare som Akilles.

Diomedes (upprörd) Akilles är fallen! Och vi har inte tagit Troja ännu!

Odysseus Det är inte Akilles fel.

Diomedes Dina sarkasmer klingar falskt i denna stund, Odysseus. Så länge Akilles levde hade vi åtminstone initiativet. Vad har vi nu utom tio års misslyckandens fåfänga och tomhet? (*går uppretad*)

Menelaos Nu är goda råd dyra, Odysseus. Vad gör vi nu?

Odysseus (rycker på axlarna) Begraver Akilles.

Agamemnon Men sedan, Odysseus? Vi kan inte uppskjuta Trojas fall längre. Läget har plötsligt blivit desperat.

Odysseus Låt oss begrava Akilles först, Agamemnon. Låt oss ta en dag i sänder. Eller hur, Nestor?

Nestor Odysseus har rätt som alltid. Det är inte mycket mer vi kan göra.

Agamemnon Allt går mig emot. Akilles fallen just när jag som mest försökte hindra just det. Mitt stora krigsföretag med alla dess ambitioner vänder sig ständigt emot sig själv med alla sina resultat.

Odysseus Vi har Aias kvar.

Menelaos Vi behöver mer än Aias, Odysseus.

Odysseus Vi har förlorat Akilles mot Hektor. Men mot Paris har vi Filoktetes.

Agamemnon Filoktetes? Den gamle kverulanten som lämnades kvar på halva vägen?

Menelaos Jag minns honom. Han förbannade oss och svor att vi aldrig skulle lyckas ta Troja förrän vi återvände och hämtade upp honom igen.

Odysseus Och efter tio år är det inte säkert att han längre lever. Vi lämnade ju kvar honom då han blivit ormbiten och bara kunde spy etter och galla omkring sig så att alla fick nog.

Agamemnon Låt oss ta reda på vad det blev av honom.

Menelaos Ja, det är det minsta vi kan göra.

Agamemnon Odysseus, tack för förslaget. Men jag tror inte att det räcker.

Nestor Odysseus kommer alltid med fler förslag.

Odysseus En sak i sänder, mina herrar.

Tersites Odysseus vet alltid på råd. Han löser alltid alla problem. Han vinner kriget åt er, mina herrar, fastän ni offrat Akilles, den bästa kämpan Hellas hade.

Menelaos Tyst, Tersites! Låt oss tänka.

Tersites Kan du tänka, Menelaos?

Odysseus Det är just därför han behöver tänka.

Agamemnon Låt oss dra oss tillbaka, mina herrar, och ägna oss åt Akilles ärofulla likbegängelse. Låt oss sedan koncentrera oss på fallet Filoktetes.

Menelaos Agamemnon har talat.
Tersites Nu kan Agamemnon tala, när Akilles är död.
Odysseus Tyst, Tersites. Reta inte Agamemnon.
Tersites Nej, han är nog retlig som han är.
Nestor Än en gruvlig grav har grävts för Hellas greker. Grämer det dig inte,
Tersites, att Akilles, den yppersta slagskämpan av alla, nu är fallen?
Tersites Det är ju därför jag är här, din sopprot.
Menelaos Ska du svara Nestor så?
Odysseus Gräla inte på Tersites. Han är ju som han är, och han blir inte bättre för
att man grälar på honom.
Tersites Om ändå alla griniga grobianer från Grekland var lika gränslöst
grundmurade i sin grannlagenhet som du, Odysseus, så skulle ni ha sluppit hela
kriget mot Troja.
Odysseus Säg det till Agamemnon.
Tersites Det är honom jag säger det till, men Agamemnon sover. Låt honom
sova, så slipper han vakna.
Odysseus Gå nu, Tersites.
Tersites Ja, jag går. (*går*)
Agamemnon Kan lösningen på problemet Filoktetes ge oss lösningen på problemet
Troja, Odysseus?
Odysseus Det återstår att se. Vi kan inte mer än pröva oss fram.
Menelaos Rätt så, Odysseus.
Nestor Så låt oss nu alla gå till vila och sova på saken.
Agamemnon Nestor är som vanligt klokast av oss alla. Efter högtidlighållandet av
Akilles frånfälle med skälig sorgevecka efteråt skall jag sammankalla ett avgörande
krigsråd. Jag ber er alla tänka noggrant genom saken fram till dess, ty jag måste
tvinga fram ett avgörande. Vi kan inte uthärda detta dödläge längre. Det måste
antingen bli en lösning eller en nedläggning av hela projektet, medan vi ännu lever.
Menelaos Det låter som ett ultimatum.
Agamemnon Det är ett ultimatum, Menelaos. Vi har inte råd att förlora ett enda liv till.
Odysseus Vi ska noga tänka igenom saken, Agamemnon. Diomedes kommer att
bli nöjd av att du vill framtvinga ett avgörande.
Agamemnon Jag måste, Odysseus, kosta vad det kosta vill, och det får bära eller
brista, men vad som helst är nu bättre än att dödläget får fortsätta. Vi ses efter vårt
farväl till Akilles, mina herrar. (*drar sig tillbaka med Menelaos*)
Nestor Han är verkligen desperat.
Odysseus Det har han varit länge. Det är nu först han kan erkänna det för sig själv
och öppet. Det vågade han aldrig så länge Akilles levde.

Scen 3. Krigsråd.

Agamemnon Detta är en krissituation. Vårt läge är så allvarligt, att det kan inte
tolereras.
Odysseus Ja, du ser då inte ut att skämta, Agamemnon.
Menelaos Inga spydigheter nu, Odysseus. Akilles är död. Vi har ej längre råd att
skämta.
Diomedes Men Odysseus medgav ju själv att det ej nu var plats för skämt. Hör du
så illa, Menelaos?
Aias Driv ej med den arme Menelaos, Diomedes. Han har ju förlorat kriget nästan.

Agamemnon Sluta, allesammans! Ni är värre än en flock förkomna käringar! Det här är krig och ingen syförening!

Nestor Nå, vad ville du egentligen, kung Agamemnon?

Idomeneus Käre Nestor, hörde du ej just att han försöker ordna till en syförening?

Diomedes Var det inte just det som han inte ville göra?

Menelaos Tyst, kamrater! Hör nu på vad Agamemnon har att säga!

Agamemnon Läget är allvarligen prekärt. Vi har belägrat Troja nu i tio år precis, och dödläget har under dessa tio år blott oavlåtligt förvärrats. Under detta sista år så trodde många att ett äntligt avgörande stod för dörren, och så såg det onekligen ut, när plötsligt vår förnämsta man Akilles genom futtigt bråk om några kvinnor plötsligt drog sig ut ur striden för att lämna fältet fritt åt Hektor, som beslutsamt utnyttjade läget, slog oss hela vägen ner till våra skepp och brände dessa. Det såg värre ut för oss än någonsin. Då deltog plötsligt Patroklos, Akilles vän, i striden iförd hjältens egna vapen, så att Troja trodde att Akilles återvänt. Han slog trojanerna tillbaka bakom deras murar, men den kloke Hektor genomskådade Patroklos rustning och besegrade Akilles vän. Patroklos död....

Diomedes Ja, ja, det vet vi, allt det där. Till saken!

Menelaos Låt nu Agamemnon redogöra för vårt läge.

Aias Tror han att vi är alldeles imbecilla? Tror han att vi glömt Akilles omänskliga hämnd på Hektor för Patroklos?

Agamemnon Sedan dess har Paris med sin båge lyckats döda även vår Akilles. Med Akilles åter inom våra led var segern åter inom räckhåll, men när han gick hädan blev vårt dödläge på nytt fatalt. Vi har förlorat alltför många oersättliga förmågor som Patroklos och Akilles, och vi som fortfarande kan slåss blir inte yngre. Tvärtom blir vi långsamma och tyngre medan gråa hårstrån breder ut sig liksom flinten. Vi vill inte ha ett gubbkrig, och belägringen av Troja har nu redan kostat Hellas mer än vad hon kan betala.

Diomedes Vill du då att vi ska åka hem?

Odysseus Det vore att bekänna för all världen nederlag i världens största krig.

Nestor Kan Menelaos acceptera det och fara hem till Sparta efter tio år och ännu utan sin gemål?

Diomedes Kan Menelaos tåla Paris hänskratt, Trojas segerfester och Helenas eviga förakt för honom för att han gav upp?

Agamemnon (hindrar Menelaos från att tala) Det är ju självklart att ett sådant självmord för oss alla är alldeles otänkbart. Men läget måste lösas nu! Jag efterlyser råd och dåd! Vi måste inta Troja nu! Och vi får ej sky några medel!

Diomedes Du, Odysseus, är nog den enda som kan tänka ut en lagom hänsynslös och lämplig lösning.

Odysseus Kanske det.

Nestor För min del har jag ingen lust att stanna kvar och slåss tills jag dör här vid Troja ej i strid men av min ålder.

Agamemnon Det är det vi menar.

Menelaos Alla har vi åldrats tillräckligt nu redan här vid Troja.

Aias Och det inkluderar även, gissar jag, Helena.

Menelaos Ja, det gör det säkert.

Aias Konstigt att ej Paris ännu tröttnat på en sådan kvinna.

Menelaos Och vad menar du med "sådan"?

Agamemnon Lämna inte ämnet! Har ej någon av er en idé hur Troja kunde intas genom list, förräderi och vad metod som helst? (*tystnad*) Om inte måste jag tyvärr besluta om en allmän hemfärd genast.

Diomedes Ger du upp så lätt? Odysseus har en idé.
Odysseus Det har jag inte alls.
Diomedes Det har du visst!
Odysseus Jag varnade dig för att föra den på tal.
Agamemnon Låt höra.
Odysseus Skyll er själva. Den är inte god. Den är riskabel och så stygg att världen, om den lyckas, aldrig skulle kunna överse med trickets lömskhet och förlåta oss.
Agamemnon Det låter intressant. Låt höra.
Odysseus Vi kan inte komma in i staden. Det har avgjort kriget hittills till trojanernas favör. Vår enda chans har varit om trojanerna helt själva skulle ha släppt in oss. Vi har letat efter en förrädare bland dem förgäves nu i tio år. Men om vi kunde lura dem....
Agamemnon Låt höra vad du har för plan.
Odysseus Vi bygger upp en trähäst helgad åt Athena. Denna lämnar vi på stranden medan vi beger oss ut med alla våra skepp. Då tror trojanerna att vi har givit upp och lämnat hästen kvar som ett försoningsoffer åt Athena. Då skall de av fromhet dra in hästen till sin stad och helga den.
Aias Du är förryckt, Odysseus. Det här är krig och inte någon menlös religiös ceremoni.
Odysseus Men inuti den stora hästens buk skall tjugo av oss sitta tillräckligt beväpnade. När staden slumrat in till natten skall vi öppna hästen och bege oss ut och öppna stadens portar för er alla, som då återkommit från er falska flykt till havet. Om då allt går väl är saken klar.
Agamemnon En märklig plan.
Odysseus Den kan dock haverera. Det är möjligt att trojanerna ej går på ett så genomskinligt knep.
Nestor Den klokaste av dem, den tappre Hektor, finns ej mer.
Odysseus Men där finns synska kvinnor som Cassandra och den eftersinnande Helenos, han som ensam bland trojanerna försökte underhandla med oss redan före kriget om en gynnsam fred för alla med ett överlämnande åt oss av Menelaos drottning.
Agamemnon Våra samlade erfarenheter av trojanerna tycks fastslå, att de kloka av dem blir nertystade och överkörda, som Helenos och Cassandra, eller offrade, som Hektor. Detta talar för Odysseus plan, att lömskt utnyttja deras känsla för det religiösa till att skaffa oss biljett till staden. Vi har ingen annan plan. Jag föreslår för den skull att vi satsar på den föreslagna hästen. Jag ger obegränsade befogenheter åt Odysseus att genomföra planen så som han tänkt ut det hela. Men, Odysseus, jag måste ställa dig ett villkor.
Odysseus Nå?
Agamemnon Du sitter själv i hästen.
Odysseus Accepteras.
Agamemnon Några andra kommentarer till idén?
Nestor Jag tror att vi är alla överens. Vi har ej någon annan plan. Den här är skändlig men den sista möjligheten.
Agamemnon Då går vi till verket. Hästen må bli konstruerad efter kung Odysseus föreskrifter medan vi samtidigt förbereder avfärd. Några frågor? (*tystnad*) Då förkunnar jag vårt krigsråd, kanske och förhoppningsvis det sista, avslutat.
(reser sig. Alla andra följer exemplet och bryter upp.)
Diomedes Nå, Aias, vad tänker du egentligen? Du vill väl helst att Trojas borgare gör hästen med Odysseus till en förnämlig brasa, så att du blir av med honom?

Aias Visserligen känner du mig, *Diomedes*, men i detta fall så föredrar jag nog att Troja brinner upp. Men bäst det vore om *Odysseus* brann upp med Troja.

Diomedes Faran i att önsketänka är att tankens önskan blir en verklighet. Vad gör man sedan när man lamsläs av ett resultat som är förskräckligt som man känner sig ansvarig för?

Aias Hur illa vi än önsketänker blir nog verkligheten ändå alltid värre än vi tänkt oss.

Diomedes Detta krig tycks dana alla oss hellener till spektakulära filosofer.
(*De går åt olika håll, efter att Diomedes givit Aias en vänskaplig klapp på axeln.*)

3 alternativa scener:

1. Hellenernas läger.

Odysseus Agamemnon är helt demoraliserad efter *Akilles* död. Vi måste göra något åt saken.

Nestor Vad kan vi göra?

Odysseus Ta Troja.

Nestor Kyss mig där bak. Den floskeln har fallit platt till marken under tio års tid och blir bara plattare hela tiden.

Odysseus Alternativet är att resa hem, åt vilket Agamemnon själv lutar mer och mer hela tiden. Är det ett bättre alternativ?

Nestor Det skulle tillintetgöra *Menelaos*.

Odysseus Och bara därför uppskjuter Agamemnon det hela tiden fastän det är det han mest har velat ända sedan sitt fruntimmersbråk med *Akilles*.

Nestor *Akilles* är död.

Odysseus Försök övertyga Agamemnon om den saken. Han slipper honom aldrig.
(*Menelaos kommer in.*)

Menelaos Nå, kan ni lösa problemet?

Nestor Nej. Vi kan bara uppskjuta det.

Odysseus Vi kan inte fara hem, *Menelaos*, inte utan *Helena*. Det enda jag kan föreslå är nya underhandlingar med *Priamos*.

Menelaos Du vet att det inte leder någon vart så länge *Helena* själv inte vill utlämna sig.

Nestor Och det vill hon aldrig, för hon är världens mest egensinniga kvinna.

Menelaos Påminn mig inte därom.

Odysseus Vi måste prata med *Priamos* på nytt. Det är enda utvägen. Vi kan ju alltid hoppas på mirakel.

Menelaos Tack för att du ställer upp, *Odysseus*, för det mest hopplösa av alla företag, nämligen freden. Tyvärr känner jag *Helena* och vet därför hur hopplöst det är.

Odysseus Du är nästan lika défaitistisk som Agamemnon.

Menelaos Det är vi alla. Giftet kommer inte från honom utan från kriget.

Nestor Säg dödläget.

Diomedes (inträder) Hur går det, pojkar? Har ni knäckt nöten hur vi ska ta Troja?

Odysseus Inte ännu. Vi tror ännu på underhandlingar.

Diomedes Glöm det. Staden måste intas. Punkt slut. Vi kan inte ge upp efter tio år.

Menelaos Nej, det kan vi inte.

Agamemnon (bakom scenen) Sluta förebrå mig!

Menelaos (mörkt) Han yrar.

Odysseus Ser han inte bara i syne?
Diomedes Det går inte an att ha en mentalt labil härförare.
Nestor Kan någon ersätta honom?
Diomedes Nej. Han måste ta sig i kragen.
Agamemnon (*störtar in*) Jag står inte ut längre! Akilles förföljer mig dagligen och nattligen! Han upphör aldrig att bestraffa mig för hans misslyckade liv och ger mig hela skulden för hela kriget och hans och Patroklos död!
Diomedes Akilles är död, Agamemnon.
Agamemnon Vem är det då som talar med hans röst och har intagit hans egen hamn?
Diomedes Ja, inte är det Paris, som fick honom med en förgiftad pil i hälen och som lever fortfarande utan att vi intagit Troja. Är det något som du finner acceptabelt?
Agamemnon Nej!
Diomedes Så sluta då umgås med förryckta spöken och sköt din strategi i stället!
Menelaos Odysseus har erbjudit sig till ett nytt medlingsförsök.
Agamemnon Låt honom försöka. Han lyckas ändå aldrig. Alla de stupades spöken har vänt sig emot oss och hemsöker oss.
Diomedes Är du säker? Tror du verkligen Patroklos skulle göra gemensam sak med Hektor?
Agamemnon Ack, jag vet ingenting mera. Jag vet bara att jag blir oredigare för varje dag genom de mörka krafter som ansätter mig och fördunklar mitt omdöme och gör mig mindre och mindre kapabel att fatta beslut. Jag hoppas bara att min tilltagande pessimism inte smittar av sig.
Nestor Det är bara hela hären som redan är smittad, så att fler och fler vill resa hem då de varken fattar varför vi inte kan förhandla fram någon fred eller få ut Helena eller inta staden. De är trötta på att ständigt trampa i samma skit. Om Odysseus inte kan få något positivt fredsavtal till stånd nu föreslår jag att vi far hem.
Odysseus Nestors förslag är rimligt.
Diomedes Aldrig, Odysseus. Om du inte kan få ut Helena i ett sista försök är vårt enda val att inta staden med vilka medel som helst.
Odysseus Vad menar du med 'vilka medel som helst'?
Diomedes Jag menar helt enkelt vilka medel som helst. Glöm inte att Paris sköt Akilles med en förgiftad pil, den första som någonsin avlossats i ett hederligt krig.
Agamemnon Tala inte om Akilles. Stör honom inte. Väck honom inte.
Menelaos Gå in och sov, Agamemnon.
Agamemnon Omöjligt. Han bara håller mig vaken.
Nestor Vår konung är illa däran, Odysseus. Du måste lyckas.
Odysseus Jag kan inte göra mer än vad som står i en dödligs makt.
Nestor Använd förnuftet, som har större makt än någon dödlig.
Odysseus Tyvärr har förnuft aldrig hjälpt mot något krig.
Menelaos Jag tror inte vi kommer längre nu. Det är lika bra vi går tillbaka till våra tält innan Aias också kommer och presenterar sitt vanvett.
Diomedes Den mest hysteriska av alla. Han vägrar åtminstone ge upp.
Nestor Efter Akilles död har han blivit fullständigt storhetsvansinnig och tror sig ensam kunna erövra Troja varje dag utan att fatta att han faktiskt misslyckas varje dag. Om någon fått mig att blygas för vårt krig är det han.
Menelaos Kalla inte på honom. Vi vill inte ha objudna gäster här.
Agamemnon Han är här. Jag känner honom.
Menelaos Nu börjar han igen.
Diomedes Aias? Är han här?

Menelaos Nej. Det är värre än så. Gå in, Agamemnon, innan det är för sent.

Agamemnon Det tjänar ingenting till. Han är här.

Odysseus Vem är här? (*ser sig häpen omkring*)

Menelaos Det är bara Agamemnons hjärnspöken, Odysseus. Nu får du lära känna dem, även om du inte kan se dem.

Agamemnon Är du här nu igen, din förbannade och evigt fördömde bråkmakare! Kan du då aldrig lämna mig i fred?

Akilles (inträder, maximalt rustad för krig) Nej, din eländiga riksolycka, jag skall aldrig lämna dig i fred så länge du lever, utan obönhörligt skall jag påminna dig dag och natt om dina brott mot mänskligheten och mig, hur du ensam vållade min och Patroklos och tiotusentals andras död med att dra med dig hela Hellas i världshistoriens dåraktigaste världskrig, som aldrig kommer att ta slut så länge du fortsätter att leda det med din från början förfelade och misslyckade strategi....

Agamemnon Kan då ingen gud befria mig från denna outtröttligt grymma och sinnesmördande fantom!

Nestor Ack, han är fullständigt från sina sinnen.

Menelaos Det är värre än så.

Odysseus Han är förföljd av de döda. Ett grymmare öde kan inte drabba en dödlig.

Diomedes Odysseus, du får bara en chans till att få ut Helena. Sedan måste vi ta till vilket extremt knep som helst. Det här kan inte fortsätta längre.

Odysseus Vem kan hindra de döda från att fortsätta störa de levande?

Akilles Du kommer aldrig hem levande, Agamemnon! Jag ska se dig skvalpa i ditt eget blod i en större vanära än Hektors nakna lik släpande efter min krigsvagn i en större skandal inför världshistorien än hela ditt dödfödda trojanska krig!

Agamemnon Skona mig, gudar! Jag tål inte hans odödliga förebräelser! Ingen är så försvarslös som en som ställs inför en odödligs skoningslösa anklagelser!

Menelaos (reser sig och hjälper upp Agamemnon) Sansa dig, broder. Du drömmer i vaket tillstånd. Låt mig föra dig till sängs.

Diomedes Ge honom några tunga droger så han slipper drömma.

Odysseus Jag fruktar det bara skulle förvärra saken.

Nestor Varken vin eller droger hjälper mot sanndrömmar.

Menelaos Kom, bror. Vi går hem till ditt tält. (*hjälper ut den vacklande och darrande Agamemnon. Akilles följer efter dem.*)

Diomedes Han är helt färdig.

Nestor Tur att inte Aias var här.

Diomedes Menar du att Aias vansinne kunde ha förvärrats av Agamemnons?

Nestor Det är precis vad jag menar.

Odysseus (reser sig) Mina herrar, jag söker företräde hos Priamos i morgon. Det blir Trojas sista chans.

Diomedes Bra, Odysseus.

Nestor Lycka till, Odysseus. Hoppas verkligen att du lyckas.

Odysseus Allt hänger på Helena. Om jag kan övertala henne kan ännu allting räddas inklusive Troja. Om inte, måste vi ta Troja med alla de konsekvenser det innebär efter tio år, och måtte i så fall gudarna hjälpa oss alla.

Diomedes Måla inte fan på väggen, Odysseus. Bara gör vad du ska.

Nestor Allas våra öden hänger på dig, Odysseus. Lycka till.
(*Odysseus går. De bryter upp.*)

2. Troja.

Priamos Odysseus har meddelat sin ankomst. Detta kan vara vår sista chans till fred.
Paris Hellenerna är trötta. De orkar inte slåss längre. Akilles död har tagit musten ur dem.

Priamos Liksom Hektors död förintade oss.

Paris Far, inte en hellen har tagit sig över våra murar. Vår stad är intakt, och inte en sten har rubbats. Vi kan hålla ut i oändlighet.

Priamos Du menar att vi skall avvisa Odysseus vad han än säger?

Paris Ja.

Priamos Dock måste vi lyssna till honom.

Helenos Jag har skäl att tro att fredspartiet hos hellenerna är starkare än någonsin. Efter Akilles död är Nestor och Odysseus deras mest respekterade ledare medan fler och fler föraktar Menelaos och Agamemnon. Aias lär vara på gränsen till vanvett, och endast Diomedes är fortfarande en riktig krigare. Om Odysseus kommer med ett positivt förslag menar jag att det ej bör förkastas.

en härold (anmäler) Odysseus av Ithaka.

(som förra gången kommer Odysseus enkelt in.)

Odysseus Konung Priamos. (*bugar sig*)

Priamos Vår vän, vår bästa vän bland hellenerna.

Odysseus Även Nestor vill lämna Troja i fred.

Paris Varför gör ni det inte då?

Priamos Tyst, Paris! Odysseus, vad har du att komma med?

Odysseus Bara en sista stilla vädjan till ditt personliga förnuft, o konung, att Helena må återbördas till sin enda rätta make. I gengäld lovar Sparta att äntligen med eskort ledsaga tillbaka din syster Hesione till Troja.

Paris (hånkrattar)

Priamos Paris, du har ingen talan.

Helenos Odysseus förslag är rimligt och faktiskt det enda förnuftiga. Om hellenerna är beredda att lämna Troja i fred mot att de återfår Helena och vi återfår Hesione borde konflikten vara löst.

Paris Och vad har vi för garantier? Vi kan ge dem Helena genast, men vi måste kanske vänta i år på att svekets konungar Agamemnon och Menelaos kommer hem och sedan kan skicka ut Hesione på en lång och svår resa. Vi har ingen garanti för att Hesione ens kan komma levande fram. Hon kanske inte ens *vill* komma tillbaka efter att ha hjärntvättats till hellen av hellenerna.

Priamos Tyvärr, Odysseus, ligger det något i vad Paris säger. Det är icke rimligt att vi släpper Helena förrän vi återfått Hesione.

Odysseus Då måste jag insistera på att få vädja direkt till Helena. Är hon här?

Helena (tidigare osynlig, träder nu fram) Ja, Odysseus, jag är här.

Odysseus Drottning, Trojas och hellenernas öde ligger i din hand. Du kan rädda mångas liv med att följa med mig direkt till hellenernas läger. Om icke, kan ditt kvarblivande här endast innebära fortsatt blodslakt utanför Trojas murar, vilka förr eller senare är dömda att falla i ett fortsatt utnötningskrig, då vi har tiden på vår sida.

Helena Tyvärr, Odysseus, har Paris delvis rätt. Vad kan du ge mig för garantier? Om jag nu följer med dig till Menelaos tält, vad väntar mig för behandling av hellenerna, som i tio år sett sina vänner dö som de menar för min skull? Nej, Odysseus, om Menelaos så uppriktigt vill ha mig så får han hämta mig själv. Jag menar att Agamemnon åträdde detta krig redan innan jag kommit på tanken att lämna Sparta. Jag såg kriget komma. Agamemnon försökte upprepade gånger

intressera Menelaos och Diomedes för det, och när Paris kom till Sparta och möttes med sitt krav på Hesiones återbördande av arrogans och dolt hån, beslöt jag att ta parti för Troja som den kränkta parten, och här stannar jag tills Troja har gått under.

Odysseus Är det ditt sista ord?

Helena Det är mitt sista ord.

Odysseus I så fall, trojaner, avsäger jag mig allt ansvar för konsekvenserna. Jag kan inte se att detta kan leda till något annat än ondo för alla parter, och jag svär mig fri från vad hellenerna kan hitta på.

Kassandra Det kan du icke göra, Odysseus, då du själv är hellen.

Priamos Kan du se konsekvenserna, Kassandra?

Hektor Säg inte vad du ser. Skona dem.

Kassandra (hänryckt, i negativ bemärkelse) Poseidon! (*mummel omkring i leden*)

Paris Hon menar Poseidons profetia att Trojas murar aldrig kan falla innan hellenerna har gett sig av.

Priamos Vad ser du, Kassandra?

Hektor Skona dem.

Kassandra En enda vill skona er alla, och det är Hektor.

Paris Hon är förryckt, som vanligt.

Hekabe Vad menar du, flicka? Försök för en gångs skull uttrycka dig klart!

Priamos Vad säger Apollon?

Kassandra Apollon tiger liksom han teg inför Hektors död och inför Paris fegt förgiftade pil in i Akilles hälsena.

Paris Hennes gud tiger alltid när en gud om någon borde ha gjort något.

Priamos Jag är rädd att vi inte kommer längre, Odysseus. Kassandras visioner innebär alltid blindgångar eller blindskär.

Odysseus Jag beklagar. (*bugar sig*) Somliga hellener kommer tyvärr att jubla över ert negativa besked, medan Nestor, den enda kloka, kommer att sörja.

Helenos Frambär min komplimang och mitt beklagande till Nestor.

Odysseus Det skall jag göra, Helenos. (*bugar sig igen och går.*)

Priamos Där förlorade vi vår enda vän.

Helenos Gratulerar, Paris. Du fick ditt fortsatta meningslösa krig.

Paris Vi är osårbara. Varför skulle vi då ge oss?

Hektor (till Kassandra) Paris är en blind styrman som ett olyckligt öde ställt vid rodret som han vägrar släppa ifrån sig förrän han seglat alla i kvav.

Kassandra Och då är han oskyldig emedan han är blind.

Priamos Vad säger du, Kassandra?

Paris Hon dillar som vanligt. Lyssna inte på henne.

Helena (till Kassandra) Kom, syster. Jag anar att du ser mer än någon annan. (*Går ut med Kassandra*)

Paris Då är det väl bara att återgå till dagordningen, det vill säga kriget.

Helenos Ja, göm dig som vanligt bland torntinnarna och avlossa dina förgiftade pilar mot oskyldiga försvarslösa hellener, som du inte ens vet namnet på. Där har du ditt krig, Paris. (*går förtretad*)

Priamos Du är snart ensam om att slåss för Troja och kan inte ens göra det med den äran.

Paris Någon måste dock göra det. (*går*)

Hekabe Snart har vi inga söner kvar.

Priamos Utom Paris.

Hekabe Jag är rädd att vi missat vår sista chans.

Priamos Jag är rädd för det också. (*De går ut tillsammans.*)

- Diomedes* Vi har inget val. Vi måste lösa knuten.
Nestor Men hur?
Menelaos Odysseus är på väg tillbaka. Allt vilar på honom. I bästa fall har han med sig nyckeln till Troja.
Agamemnon Menelaos, din optimism upphör aldrig att förvåna mig.
Nestor Här är han nu.
Diomedes Välkommen, Odysseus. Hur skall vi inta staden?
Odysseus Som väntat svarade Troja nej, fastän jag erbjöd dem Hesione, fastän jag inte hade mandat att göra det.
Agamemnon Hesione återvänder aldrig mer till Troja.
Odysseus Jag vet. Jag ville ändå försöka med den bluffen.
Diomedes Till saken. Vad fann du?
Odysseus Vad borde jag ha funnit?
Menelaos Trojas nyckel.
Odysseus Troja har ingen nyckel. Jag känner staden. Murarna med deras massiva och välbevakade portar är och förblir ointagliga. Ingen kan ta sig in i staden på något sätt om inte Troja själv öppnar sina murar och portar.
Diomedes Det måste finnas något sätt.
Nestor Varför sade Priamos nej till Hesione?
Odysseus Paris förstörde Priamos talan, och Helena svarade nej för sig själv.
Menelaos Vad var hennes argument?
Odysseus Att du, Menelaos, själv fick komma och hämta henne. Hon tänkte inte ta risken att utsätta sig för ett gatlopp för att komma hem till Sparta. Hon ville ha kusten klar.
Menelaos Det tolkar jag som en anmaning till mig att verkligen göra slag i saken.
Diomedes Har du aldrig funnit någon enda svag punkt i Troja?
Odysseus Genom löfte från självaste Poseidon kan staden aldrig intas förrän hellenerna lämnat Ilion.
Diomedes Så det är Poseidon mer än Apollon som skyddar staden.
Odysseus Ja.
Diomedes Men Poseidon är bara en gud, och gudar kan man lura. Tänk på Prometheus.
Odysseus Hur kan man lura Poseidon?
Diomedes Lägg ihop två och två, Odysseus. Du är ju smart.
Odysseus Är jag?
Diomedes Poseidon har alltså lovat, att Troja inte kan intas innan hellenerna har lämnat Ilion. Det betyder, att Troja kan intas av hellenerna om de lämnar Ilion och sedan kommer tillbaka igen.
Odysseus Du menar en fint, att lura trojanerna att vi gett oss av och sedan komma tillbaka och ta dem med överraskning?
Diomedes Någoting sådant.
Odysseus Det blir svårare att lura trojanerna än att lura gudarna. Det behövs mer än en strategisk fint.
Diomedes Kan vi lura Poseidon kan vi lura trojanerna. Jag tror vi är på rätt väg.
Menelaos Ett offer till Poseidon, för att han må ge oss en god resa hem? Skulle inte det lura trojanerna?
Odysseus Vad offerar man bäst till Poseidon?
Nestor Hästar.

Diomedes Det duger inte. Hellener behöver sina hästar och offerar dem inte.

Nestor Jag menar *in effigie*.

Odysseus Jag tror jag fattar Nestors tankegång. En jättehäst byggd till Poseidons ära, för att det må synas att vi ber honom om en god resa hem. Vi lämnar jättehästen kvar på stranden. Trojanerna är fromma och fattar genast galoppen. De jublar och måste ovillkorligen fira vår avfärd, så de bevarar hästen och tar kanske in den i staden....

Diomedes En jättehäst, som de måste riva en del av stadsmuren för att ta in.

Agamemnon Saken är klar.

Odysseus Inte helt. Vi måste vara säkra. Låt oss gömma ett antal utvalda hellener inne i hästens buk. Sedan när staden sover kan någon av våra spioner ge klarsignal och släppa ut oss. Så kan vi själva öppna portarna när staden sover och ta den med överraskning under natten.

Nestor En djävulsk plan.

Diomedes Glöm inte Paris förgiftade pil på feigt avstånd mot Akilles.

Nestor Hela detta krig har bara bestått av fula knep och slag under bältet. Ett sådant hästrick för att lura Poseidon tar priset.

Menelaos Poseidon kommer aldrig att förlåta dig, Odysseus.

Odysseus Diomedes har rätt. Kan man överlista gudarna är det värt att göra det. Jag älskar utmaningar, och en sådan som denna är oemotståndligt lockande. Men det viktigaste är att hästen måste vara oemotståndlig i skönhet och välbyggdhet. Den måste väcka beundran. Annars blir den genomskådad.

Menelaos Det har vi resurser till. Vi kan göra hästen oöverträffad i formfulländning.

Agamemnon Du och Menelaos sitter i hästen, Odysseus, ty ni är våra två mest försiktiga män. Vi kan inte låta den stökige Aias få delta. Ni två får välja ut lämpliga kamrater.

Diomedes Låt oss börja konstruera hästen genast.

Odysseus Diomedes måste vara med oss för att motverka kanske min och Menelaos alltför ängsliga försiktighet.

Diomedes Gärna det.

Agamemnon Saken är klar. Vi kan inte misslyckas, och Poseidon får betala kalaset.

Diomedes Men vad i all världen skall Apollon säga om en sådan fräckhet?

Odysseus Det får vi se, Diomedes. Det är en del av utmaningen.

Scen 4. Troja.

(ljud av fest och glada skratt i staden)

Priamos Trojanerna är alldeles hysteriska. Jag tycker inte om det. Det är för bra för att vara sant.

Helenos Men ändå verkar det plausibelt. Ingen utom dessa greker skulle härda ut med ett utnötningskrig i tio fulla år, och ingen utom dessa greker skulle efter dessa tio år ge upp. Och hästen är förvisso verklig. Endast som försoningsoffer åt en gud kan den förklaras. Vädret är en nyckfull övermakt, och vem vill ha en stormig överresa efter tio år av hopplöst krig?

Priamos Men de förlorade ej kriget. De gav upp.

Helenos Av realistiska förnuftsskäl. Dödläget var hopplöst, trots att Hektor föll, i synnerhet när deras främsta kraft Akilles även föll. De insåg troligen att staden aldrig kunde intas.

Priamos Ändå förefaller det mig märkvärdigt. Vad säger sierskan din syster?

Helenos Ingen låter henne tala. Grekernas definitiva avfärd tolkas som bevis för att Kassandras onda varningar från början bara var fullständigt obefogade och falska.

Priamos Ändå önskar jag att de en aning ville vänta med att dra in den där hästen genom murarna. Försiktighet är aldrig någon dålig politik.

Helenos De är för glada. Ingenting kan stoppa dem.

Paris (kommer in) Nå, era tröga, dystra grubblare, vad säger ni om läget? Tänk, att vi ändå till slut blev av med dem, att Troja lyckades besegra dem! Om ändå Hektor hade levat!

Priamos Hur går det med hästen?

Paris Mannarna är i full gång med att dra upp den till vår stad, men vi blir tvungna till att riva någon del av muren för att baxa in den. Den blir ett evärdligt monument i staden över Trojas slutgiltiga seger.

Priamos Men jag sade ju till er att vänta! Prästen Laokoon var angelägen om att undersöka hästen först.

Paris Han dog.

Priamos Vad säger du?

Paris Han kom till stranden helt hysterisk, gastade fanatiskt om att hästen genast måste brännas, och han rände till och med ett spjut i hästens buk. Då tycktes hästen sucka, som av trötthet och förtvivlan över mänskans enfald. Det blev då för mycket för trojanerna. De tyckte att fanatikern gick alldeles för långt. De ville inte ådra sig en gudoms vrede för att en fanatisk präst angrep en helig häst. Så Laokoon blev lynchad där på stället. När hans söner ville hjälpa honom strök de också med.

Helenos Och nu drar de upp hästen mot vår stad?

Paris Jag tror de redan har begynt att riva muren omkring södra porten.

Priamos Mordet på Laokoon är inte acceptabelt.

Paris Det vet de som tog hans liv. De säger nu till folket att det var två ormar som kom upp ur havet och slök prästen och hans söner.

Priamos Sådana legender tror folk hellre på, tyvärr, än sanningen.

Paris Nu drar de in den vackert sammansatta hästen. Försök att stoppa en uppriktig fest när den väl fått en så god början! (*går till de andra muntra krigarna, som drar in en väldig trähäst på högra delen av scenen.*)

Priamos Den ser inte helig ut. Den är som sfinxen: ond och gåtfull.

Helenos Sfinxen var ej stum, men hästen är det. Ondska tror jag knappast att den kan prestera.

Kassandra Desto ondare ju tystare.

Priamos Kassandra! Vågar du dig ut! Vad gör du här?

Helenos Vet du inte att allt folk är mot dig denna dag?

Kassandra Just därför är jag här. Den hästen är tillägnad grekernas Athena. Hon har aldrig gjort oss något gott. Jag är prästinna åt Apollon, som är ensam om att ej ha övergivit oss. Han varnar oss för grekernas Athenas gunstlings list, som är förknippad med den falska hästen.

Helenos Prästen Laokoon blev mördad för att han med spjutet angrep hästen.

Kassandra Prästen hade rätt i sin naivitet, ty hästar konstruerade av trä åt gudar kan ej angripas och mördas. De kan bara brännas. Om vi brände hästen skulle vi måhända vara säkra på vårt Trojas räddning.

Priamos Vet du någonting om hästens hemlighet?

Kassandra Jag är blott kvinna. Jag kan känna men ej veta. Kvinnors känslighet kan aldrig producera någonting konkret. Jag känner bara att den hästen är den största fara som har hotat Troja någonsin.

Priamos Och nu är hästen inne i vår stad och mitt på torget. Gjort är gjort. Vi kan blott resignera.

Helenos Det är omöjligt i varje fall att trotsa folkets vilja. De har fört in hästen och vill fira den som seger över grekerna med glädje, fest och vin och sång. Om vi försöker hindra dem så blir vi blott impopulära.

Priamos Du har rätt, min son. Kom, låt oss dra oss fromt tillbaka i diskret resignation, så att vi inte retar någon. Hästen är och må förbli och stå för vad den är. Jag tvager mina händer. (*går*)

Helenos Kommer du, Cassandra?

Kassandra Om jag ändå kunde uttrannsaka hästens hemlighet!

Helenos Om du det kunde vore det ändå för sent. Kom, låt oss gå.

Kassandra Jag kommer. (*går*)

Paris (till hopen) Så låt oss festa hela natten! Grekerna har flytt sin kos, och vi kan äntligen begrava våra vapen! Framtiden är vår! Vi har försvarat Troja framgångsrikt i tio år och lyckats hålla kvar vår drottning över Asien, Helena! Hon och jag är framtiden för er, som nu begynner vakna! Hellas har förlorat mot vår gamla stad och Asien!

folket Leve Paris! Leve skönhetsdrottningen Helena!

(*De festar och bär Paris under jubel bort på en sköld.*)

Scen 5.

Det kungliga palatset, Aeneas rum. Han är till sängs men vrider sig i svåra mardrömmar.

Utanför börjar staden långsamt flamma. Gradvis börjar det höras skrik.

Ett svagt sken börjar gradvis tillta vid ingången. Aeneas vaknar med ett ryck, verkar som i feber och torkar sig om pannan. När skenet vid dörren når ett maximum inträder Hektor som vålnad, ohyggligt vanställd, som det av Akilles skändade liket.

Aeneas (får syn på den inträdande Hektor och rycker till med ett skrik)

Låt mig slippa drömma mera! Låt mig vakna ur de här febrila outhärdliga mardrömmarna!

Hektor Aeneas, frukta icke. Det är bara jag.

Aeneas Nog ser jag vem du är, men är du icke död? Har du då återvänt från graven och från bålet?

Hektor Jag har inte tid att svara på en dödligs frågor. Troja är förlorat, Aeneas. Vad du drömt och vad du drömmer är dess värre verklighet.

Aeneas Du är då levande som död? Och denna doft av bränt, och detta spökliga och mardrömslika eldsken är en outhärdlig verklighet?

Hektor Hellenerna har genomfört en djävulsk list. I hästen som ni förde in i Troja fanns Odysseus och Menelaos och ett dussin andra. Ni gick på den finten. När ni festat om och rumlat och sov gott på alltför mycket vin så öppnade de bukens lucka, firade i tysthet ner sig, gav signalen åt de greker som ej seglat längre bort än Tenedos och som nu myllrade igenom hålet som ni öppnat in till staden, och nu brinner Troja, överrumplad nattetid av grekerna. Trojanerna är tagna med sin dumhet och naivitet på sängen.

Aeneas Det får inte vara sant! (*rusar till fönstret*) Jag hör våldtagna kvinnors skrik och ser hur hela staden brinner! Priamos! Min hustru! Min familj! Jag måste rädda dem!

Hektor Du tyder rätt mitt budskap utan att ha hört det. Ja, Aeneas, fly och rädda din familj, din gamle fader och din son, din hustru och så många som du kan,

och res långt bort och bygg långt bortom Hellas upp ett nytt och bättre Ilion, som aldrig faller. Därför kom jag hit för att uppmana dig till denna enda räddning för åtminstone en spillra av ditt folk och detta underbara Ilion.

Aeneas Tack, store Hektor, för att du hemsökte mig. Du utgör ett ohyggligt spöke, men din bön är hörd. Två gånger skall du ej behöva be mig.

Hektor Regeln är, att vi tyvärr ej får besöka dödliga bekanta utom just i den gestalt som den som sist såg oss som levande i lämnade oss i. Akilles var den siste jag fick se i livet, och han lämnade mig just i detta skick. Du ser de hål han stack i hämlarna på mig med prylen, och du ser de spår hans skändning av mitt lik har lämnat i mitt till oigenkännlighet förstörda ansikte. Men även den förfärlige Akilles är nu död, och han får utstå värre kval i helvetet än jag. Farväl, min gode Aeneas. Du allenast är nu Trojas hopp och kan få Ilion att överleva.

(går. Skenet avtar.)

Aeneas Dröj kvar, du ljuvaste fantom! Jag skall ej hämnas dig, men jag skall ge dig en återupprättelse för alla tider genom att hörsamma dina bud. Så sant jag lever än skall detta Troja överleva!

Hektor (utanför) Skynda, Aeneas! Tiden väntar inte!

(Aeneas rusar upp och börjar skynda att dra på sig hela sin rustning.)

Hekabe (utanför) Mina döttrar! Skändade! Var är nu mina söner? Döda! Mördare har skändat hela Troja! Skändare har mördat hela Troja! Ve mig! Ve mig! Ve mig!

(Aeneas, färdig, rusar ut. Scenen vrids åt höger och blottar Priamos palats. Allt är kaos.)

Kören Våra söner! Döda! Våra döttrar! Mördade och skändade! Vad har vi gjort för att förtjäna denna vredens ohyggliga dag? Vi var ju bara fromma mödrar! Ve oss att vi måste överleva!

Hekabe Klaga, mödrar, över denna stad som brinner för att aldrig mer få resa sig ur askan! Världen är förlorad genom männens destruktiva självmordssträvan! Självsväldet har drivit männens aggressioner till all världens undergång!

Kören Vi brinner inne med vår olycka och smärta för att världen aldrig skall få veta det, ty sanningen om världens gång är den som alltid blir begraven levande.

Hekabe Förgrämda mödrar, skrik och skria och riv sönder era kläder, ty det enda som nu återstår för oss är att få brinna inne med det flammande trojanska likbål, som är hela världens enda framtid!

Kören Lyd vår drottning! Låt oss riva sönder våra kläder i vår grämselse och kasta oss i det trojanska likbål, som må bli all världens framtids eviga förbannelse!

Hekabe Här kommer Paris, värst bland mina söner och den enda som har överlevt. Vad gör du här, din odåga till värdelös bastard?

Paris (drar in med Helena) Kom med nu här, Helena! Ännu har vi chans att fly!

Helena Jag vill ej längre följa dig. Du ser nu resultatet av din politik. Jag följde dig i kärlek, men när denna kärlek lett till sådant hat mot Troja är jag inte längre din.

Paris Kom med nu, usla hynda! Vill du dö med Trojas mödrar?

Helena Hellre det än följa dig, din galne egoist!

Aeneas Du har ej rätt att tvinga henne följa dig med våld, du oförbätterlige Paris.

Paris Håll dig utanför, näsvisa slyngel!

Aeneas Släpp Helena!

Paris Håll dig utanför, om du ej vill bli likviderad och ett huvud kortare!

Aeneas Är det ej nog att du har åstadkommit denna katastrof för Troja?

Paris Är det Aeneas eller Hektor? Endast Hektor kunde så förmana mig. Men Hektor är ju död. Ur vägen, slyngel! Den som stoppar mig är dödens även om han är trojan!

(drar Helena med sig ut med våld. Hon gör förtvivlat motstånd hela vägen men förgäves.)

Priamos (uppenbarar sig) Du underbara stad, som hade världens framtid för dig som för dina fötter! Evig är du ännu, Asiens gloriösa huvudstad, vårt handelscentrum för all världen öster om hellenska havet, skimrande och leende som aldrig förr! Nu stiger Troja in i evigheten in i högre glans och mera lysande och praktfull ståt än någonsin! Så skimrande var aldrig någon stad i världen, och så kostbar aldrig någon huvudstad på jorden!

Hekabe Han är galen. – Priamos, du kan ej mer försvara denna stad, ty den är fallen!

Priamos Ljuva kvinna, världens drottning, oförlikneliga mö, som alla kvinnor kan du bara prata strunt. Jag vet nog vad jag säger. Det är världen som ej vet och aldrig vetat vad den gör.

Aeneas Han är profetisk.

Hekabe Jag är din hustru, Priamos! Stick in ditt svärd i skidan! Du är inte längre ung!

Priamos Du dillar, stackars kvinna. Skulle Trojas konung ej försvara sin och sina fäders stad? Försöker du inbilla mig att jag som konung skulle acceptera att jag var den siste konungen av Troja, fastän jag var far åt femtio söner?

Hekabe De är alla döda utom Paris!

Priamos Hade jag ej Hektor till min son?

Hekabe Han är för länge sedan död och skändad av den djävulske Akilles!

Priamos Kommer det mig vid? Har han ej evigt liv? En son av Trojas siste konung kan ej dö. Utverkade jag icke själv hans lik av den trots allt försonlige Akilles? Drack vi inte brodersskål tillsammans över Hektors eget lik? Bjöd han mig ej som en god son sin egen far att övervara natten i fromt sällskap med min bäste son och Trojas älskling Hektors egen mördare? Har jag ej gjort allt vad som alls kan göras för att åstadkomma en universell försoning? Har jag ej förlåtit grekerna allt vad de gjort långt förrän de ens gjorde det? Är jag ej gammal nog att veta....

Hekabe Stick ditt svärd i skidan och kom ner till mig och dö, du gamle galne fasansfulle man!

Priamos Jag vägrar, ty jag är en konung och den siste som försvarar detta av förrädare prisgivna Troja. Vem var det som släppte in en grek? Var det måhända Paris? För honom till mig, och jag skall tukta honom, som det höves en god fader att han klår en okynnig vanartig son som ej kan lyda! Ännu kan jag lära honom veta hut – fastän jag visste mycket väl i samma ögonblick som han kom dragande in i vårt hus med sin Helena att han nog var den som skulle störta hela Troja, min familj och hela kungahuset i fördärvet. Ack, jag visste allt men kunde ändå inget göra!

Hekabe Priamos! Det är för sent!

Kören Allt är för sent, ty staden brinner och förkolnar för att glömmas av historien, och inte ens dess svarta nakna änkor har i staden någon talan mer.

Andromake (uppträder med Astyanax) Finns det ej någonstans vart man kan fly? Ack, Hektor, huru vilsen är ej världen utan dig!

Priamos Min kära sonhustru till änka, glöm bort denna världen och försvinn i svarta änkors dystra nunnekör där det blott klagas, ty det är det enda helt förnuftiga som någon mer kan göra här i världen.

Aeneas Andromake, kom med mig och fly bort över havet med mig till en bättre värld!

Andromake Det finns ej någon bättre värld än den vi lever i som brinner och förgås som allting gott här i vårt enda liv.

Kören Kom med oss i vår fasansfulla kör, du änka framom alla änkor, ty det finns ej någonstans var du hör bättre hemma.

Priamos Lyd den kloka kören, ty den hade alltid rätt, och männen hade alltid fel, som inget kunde göra för att tygla sina egna vettlösheters utbrott och förbannelsers

hemsökelse och katastrofer som de ensamma var skändligen ansvariga och skyldiga till utan undantag.

Hekabe Han bara dillar. Lyssna inte till min stackars olycksfödde vanvettiga gamle make!

Andromake Ännu har jag min och Hektors son att leva för om än vårt hem och Troja självt förgås. Jag går ej med i er tröstlösa kör så länge jag än har en son och framtid att med honom leva för.

Hekabe Du blir förr eller senare nog en av oss, du vackra änka.

Aeneas Kom med mig och min familj. Din son skall bli som en av oss med framtiden.

Andromake Du talar ljust med hopp och optimism som om ej Troja ens var satt i brand.

Priamos Ack, det är satt i brand minsann, och det skall brinna nu för evigt i en världsbrand som ej någonting kan släcka, ty det är den galna politikens skenande förryckta framfart som satt den i brand, och ingenting kan släcka politikens dårskaps eviga självdestruktiva infernaliskhets ohyggliga förintelse av hela mänskligheten!

Pyrrhos (inträder, fullt rustad och i krigsraseri) Jag sökte kungens harem men fann bara trista svarta änkor. Var är kungen?

Priamos Jag har väntat på dig, Pyrrhos, sonen till min ädlaste sons baneman. Jag står beredd till strid med svärd och rustning som du själv, du son till Hellas värsta mördare. Jag står här till min stads försvar i stället för min son, som din far mördade för att själv därpå bli mördad rätteligen, ty ej någonting kan rucka på logikens lagar.

Pyrrhos (skrattar rått och hårt) Din gamle sprattelgubbe, vad är du väl för ett fån? En parodi på Trojas egen orkeslöshet och senilitet, ett sprött kadaver som på skälvande osäkra ben ändå klär upp sig för att slåss med väderkvarnar om ej annat! Är du verkligen kung Priamos, som hade världens största harem? Var är då ditt harem?

Priamos Håna mig ej, hänsynslösa kortsynthet! Kan du ej se att jag var Hektors fader, fadern till den ädle självupppoffraren för Troja som fick det att klara era usla anfall genom tio långa blodiga ohyggliga belägringsår? Din far behandlade mig då åtminstone med någon sorts respekt.

Pyrrhos Jag frågade dig, kunganiding, var har du ditt harem?

Priamos Jag har inget harem. Hustrun min Hekabe ser du där, en led och tröstlös häxa utan mjölk i bröstet längre, och i sängen är hon bara torr och seg. De andra bihustrur jag hade har du med hellenerna våldtagit alla eller mördat. Vill du överta mitt harem så är det dessvärre tomt, ty du och dina gelikar har plundrat det, exploaterat det, förött det och förvandlat det till bara slamsor.

Pyrrhos (till Aeneas) Kan det verkligen då vara Priamos, den store konungen, den galne fjanten där?

Priamos Om än det bara återstår en fågelskrämma av mig, plockad till patetiska halmstrån och trasor av hellenska kråkor, asfåglar och gamar, så är lika fullt jag än den ende konungen av Troja, världens härligaste stad, dess enda framtid, kostligaste pärla och unikaste juvel! Och jag kan än försvara staden och dess ära mot brutala galningar som du, din krigsgalne barbar! (*höjer sitt svärd*)

Pyrrhos Din stackars gubbe, du är blott en kackerlacka! Jag har viktigare värv att sköta än att bry mig om tandlösa och senildementa vrak som du. Men din patetiska fåfänga står med allt sitt skrattretande vanvett mig i vägen. (*avancerar med draget svärd mot Priamos*)

Andromake Gör ej den gamle illa! (*ingriper*)

Pyrrhos Vem är du, okränkta skönhet? Du tycks vara någons moder, och då har du även någon man. Om detta är din son så står han mig i vägen. (*dödar Astyanax.*)

Andromake Ej min son, min ende son, den enda framtid Ilion har!

Aeneas Du niding född av huggormsgift och ondska, är hellenerna så fega att de mördar barn?

Priamos Ohyggliga barbar och barnamördare, hur vågar du väl bära hand på Hektors ende son? (*höjer svärdet mot Pyrrhos*)

Pyrrhos Så detta var då Hektors son, och denna dam är Andromake? Det blir bara bättre. Det är alltid bäst att mörda även son till mördad fader. Men du, gubbåbäke, börjar tråka ut mig!

Priamos Och det säger du, din oförskämde snorvalp, ohängd slyngel och bastard och huggormsyngel till den värsta mördaren av alla, som dock hade någon värdighet och artighet mot äldre, men, din värdelösa skitunge, du brister jämmerligen i respekt! Kan grekerna ej ens uppfostra söner till sina främsta hjältar? Måste världens övermän hellenerna då bara bli än odrägligare barbarer för varje ny generation?

Pyrrhos Du bara pladdrar som en papegoja, värdelösa sprattelgubbe! Flytta på dig!

Priamos Skulle jag ge vika för en oförbätterlig barbar?

Pyrrhos Har ni ej ålderdomshem här i Troja för senildementa stackare som detta värdelösa gamla vrak? (*stöter ner Priamos.*)

Hekabe Tapprast av helleners hjältar var Akilles, men hans son går här och mördar barn och gamla gubbar!

Kören Djupt har Hellas fallit, djupare än Troja.

Pyrrhos Jag är trött på era dystra fasor, käringluder! Ge mig yngre kvinnor! Bara därför kom jag hit! (*rusar vidare.*)

Andromake Min son! Min ende son!

Aeneas Kom med mig, Andromake. Min familj skall värna om dig innerligt som en av dem.

Andromake Aeneas, nu är det för sent. Nu blir jag en av dessa dystra änkors anonyma kör av tröstlöshet.

Hekabe Jag följer med dig, Andromake. Vi skall hålla sällskap.

Pyrrhos (bakom scenen) Nå, här har vi äntligen en läcker frilla!

Aias (bakom scenen) Jag såg henne först! Den horan tillhör mig!

Kassandra (bakom scenen) Gå hem till era stior, era svin! Ni bökar grymtande med era trynen i ett kloster och ej i en ho! Jag är prästinna och tillhör ej någon annan än Apollon! (*bryter sig in på scenen.*)

Vad är det för fasansfull familjescen jag ser? Hekabe med en mördad blödande kung Priamos i blodbesudlad famn, en febergalen Aeneas med en lika blodig Andromake – är det sonens blod, vår ende sons till Hektor?

Aeneas Allt du ser är sant, Kassandra. Allt du spått har blivit sanning, till förbannelse för Troja.

Kassandra Så nu tror mig Troja när det är för sent? Men jag har även goda nyheter. Hekabe, nu är Paris mördad, din i livet siste son. Helena är hos Menelaos, så nu far hon hem till Sparta äntligen. Är du ej glad?

Hekabe Kassandra, se på Andromake med sitt avrättade barn. Hur kan väl någon vara glad?

Andromake Helena var min syster, vi höll av varandra, och om än jag gläds för att hon klarat sig och kanske återfinner något av ett gammalt liv och fromt förflutet i ett vackert hem, så kan jag icke vara glad, ty denna dag har alla männen blivit mördade i vår familj.

Kassandra Var inte ledsen, Andromake. Pyrrhos kommer snart tillbaka, och då skall du bli hans frilla.

Hekabe Varför är du glad, Kassandra? Vadan denna helt absurda glättighet? Har du fått inblick i en framtid som är ljus för dig?

Kassandra Jag skall bli Agamemnons frilla, och han skall bli mördad. Det har min Apollon sagt till mig. Ej någon av oss äger skäl att vara glad, men om förtryckarfolkets hjältar mördas och går under kan ej skadeglädje skada.

Kören Glädjen är det falskaste av instrument, och ingen glädje ljuder falskare än brudens, när hon går till den schavott som kallas bröllop för att bli berövad all sin helighet och jungfrudomens glädje, som byts ut till slaveri på livstid. Men hon verkar lika glad ändå och döljer väl sin tragedi djupt under sminket av sin falska glädje, detta smink, som ständigt måste spacklas på än tjockare i ständigt grövre lager. Spegeln, som hon bara ser allena och på morgonen, blir hennes enda sanning.

Kassandra Gläds med oss, o kvinnor, åt att vi nu utan hämningar kan hänge oss åt den totala tragedin! (*skrattar hysteriskt*)

Kreusa (visar sig med son och Anchises) Har vi kommit rätt? All staden är ett dårhus, men det kungliga palatset verkar vara värst.

Aeneas Där är ni äntligen! Jag var på väg till er men hindrades av dessa fador. Priamos är död och även Hektors ende lille son. Jag kunde ej försvara dem mot Pyrrhos, en förening av krigsgalenskap och krigsgud.

Kreusa Och jag kan berätta för dig att den käcke Paris är ej mer. När han ej kunde fly med sin Helena än en gång, ty hon var denna gång ej hågad längre att medfölja honom som hans slav, så skulle han just till att ta spartanskans liv, när han blev upptäckt uppe på den norra muren. Någon spände lugnt en båge, sköt och träffade den unge slarvern mitt i halsen, och han föll, men hans Helena är nu åter Menelaos'.

Aeneas Jag vet ej om jag kan sörja detta. Men vi måste fly.

Anchises Jag orkar inte längre, käre son. Jag är för gammal. Lämna mig hos Priamos och låt mig bli dödgrävare åt Troja, ty jag duger inte just till något annat längre.

Hekabe Så blir alla Trojas överlevnadsoffer till uppgivna gubbar, som har inget mer att göra i sitt liv än gräva ner de lik av Troja som kan påträffas.

Kören Och kvinnorna, som bara är barnlösa änkor, har ej något kvar att göra i sitt liv än gråta sig ihjäl. Ty vem kan överleva denna natt och leva vidare?

Kassandra Allenast galningar som lever för att se de härskande tyrannerna gå under. Och jag lovar er, förgrämda systrar, att de alla skall gå under!

Andromake Aeneas, lämna denna skräckscen av blott våld och raseri och galenskap och sorg och fly med din familj. Än har du tid, och ni kan klara er. Du har dröjt kvar här alldeles för länge.

Anchises Mina ben blott viker sig. Jag orkar inte gå mer i en stad som denna. Mina knän dras ner som bly mot Ilions förblödande blodströmmande gatstenar.

Aeneas Upp på ryggen, pappa! Jag skall bära dig!

Andromake Ni måste skynda er!

Pyrrhos (utanför) Hon smet in i palatset. Hon är där med andra fallna kvinnor. Arrestera alla!

Andromake Skynda!

Kreusa Kom, Aeneas, innan Pyrrhos ser oss.

(*Aeneas bär Anchises på ryggen. Hans lille son Aschanios drar honom i byxorna. De går ut, men Kreusa dröjer kvar.*)

Andromake, kom med oss.

Andromake Jag lämnar ej min döde son.

Hekabe Hon lämnar ej det döda Troja. Hon är en av oss nu, Trojas dödgrävande systrar.

Kreusa Nej, du är en av de levande. Du är min syster. Du är en av vår familj, och vi kan inte överge dig.

Pyrrhos (*bryter in med ett antal krigare*) Här är de församlade! Grip de tre där som ej ännu blivit gamla häxor!

Andromake Nu är det för sent.
(*Kassandra, Andromake och Kreusa grips.*)

Kreusa Ni rör mig inte!

Pyrrhos Är du orörd kanske? Det ska vi bli två om! Skönheter i Troja får ej lämnas oantastade!

Kreusa (*drar fram en dolk*) Om jag så än blir ensam kvar skall jag försvara mig och Troja med mitt liv! (*hugger mot Pyrrhos.*)

Pyrrhos Jag har ej tålamod med sådana fasoner. (*hugger ner henne.*) Det finns andra mindre galna horor. (*till krigarna*) För dem bort. Jag har i alla fall Kassandra och den vackra Andromake.

Hekabe Du har hela Trojas blod på dina händer, och vi erinnyer skall förfölja dig i evighet i dina drömmar så att aldrig mer du skall få sova! Detta mord på denna unga moder var den oerhörda kronan på ditt livsverk av förbannelser och nidingsdåd!

Pyrrhos Vem var hon?

Hekabe Kreusa, Aeneas hustru.

Pyrrhos En av dem. En mindre. Och var håller Aeneas hus?

Hekabe Det vet jag, men jag talar inte om det för dig.

Pyrrhos Vill du också dö? Jag kan tortera kvinnor långsamt tills de talar eller dör.

Hekabe Ja, döda mig! Men jag ska ändå tala om det! Aeneas är i säkerhet! Har du förstätt? I säkerhet!

Pyrrhos Det gamla käringludret bara retas. Hon vet inte var han är. För ut dem nu. Se till att ingen rymmer. Bakbind deras händer. Slå dem om de bråkar. Våra byten skall fördelas jämnt bland oss av Agamemnon.

Andromake Du kan sönderbråka våra kroppar, men ni vinner aldrig Trojas själ och ännu mindre någon kvinnas hjärta från det Troja ni har skändat.

Pyrrhos Jag är nöjd om jag blott får den vackra Andromake, Hektors änka.

Kören Männen njuter av att kränka. Det är deras enda verkliga passion. De känner aldrig någon kärlek, bara lust att kränka. Kvinnornas är kärleken, men den förvandlas alltid hos dem bara till oändligt lidande.
(*Krigarna föser ut de bakbundna Andromake och Kassandra.*)

Kassandra Förbälde Pyrrhos, din död skall bli hemskare än någon död trojans. Men före dess skall du bli dränkt i värre vanära än någon dödlig.

Pyrrhos Se till att den hyndan håller käften!

Kassandra Och de spådomar som jag, Kassandra, gör mig skyldig till slår alltid in, i synnerhet om folk har vägrat höra på dem.

Pyrrhos Tig, ditt stycke! Du blir aldrig min! Munkavla henne!
(*Kassandra munkavlas och förs ut.*)

Hekabe Ska du inte även slå och binda och munkavla mig och alla mina systrar?

Pyrrhos Käringluder, du har inget kvar att ge. Du är ej attraktiv för någon. Dig och dina systrar ger jag åt Odysseus för att han gav oss Trojas helvete.

Hekabe Var det han som var Athenas gunstling och som byggde hästen?

Pyrrhos Ja, vem annars? Ingen annan är så djävulskt slug. Han ensam gav oss hela Troja men först efter tio år av mänsko-plågeri.

Hekabe Då skall jag och mina systrar tillhöra Odysseus.

Pyrrhos Ja, gör ett helvete för honom, så att han får tio år av helveten som tack för dessa tio år av helvetet vid Troja. (*går*)

Hekabe Det blir synd om grekerna.

Kören Ty det är synd om Troja, och det är blott grekernas förtjänst.

Hekabe Jag tror att det blir mera synd om dem som överlever än det är om dem som redan dött.

Kören Du menar att din gubbe Priamos, den vackra Kreusa, Aeneas hustru, och det lilla barnet Astyanax är lyckliga, som redan blivit dödade?

Hekabe Så outhärdligt som vårt liv nu blir är jämförelsevis de redan döda lyckliga som slipper se de fasansfulla följderna av Trojas fall.

Kören Ty Troja faller bara en gång, medan mänskorna skall falla i all evighet.

Hekabe Och inget fall är svårare än det som aldrig upphör.

Kören Och ett sådant fall är hela mänskligheten med sin gruvliga historia.

Hekabe Sörj och gråt för evigt, arma sönderslitna hjärtekrossade ihjälplågade kvinnor, ty ert enda liv är lidande!

Kören Vi följer dig, Hekabe, gråtande och sörjande i evighet till världens fromma, ty allt regn som skänker världen liv är bara lidandets och kvinnors tårar, som ej någonsin tar slut.

Scen 6.

Odysseus Vem ville detta? Inte jag. Fördömda Diomedes, som fick mig att presentera trähästknepet mot min egen vilja! Jag förbjöd den knölen att avslöja den infama möjligheten! Gjort är gjort och kan ej göras o gjort, och jag fruktar att framtida släkten kommer att anklaga oss för evigt och benämna oss de grovaste barbarer. Värst är det att jag får hela skulden. Troligen skall jag för alla tider klandras och utpekas som den skurk som ledde till den underbara staden Trojas fall.

Menelaos Så du står här och grubblar tungt, Odysseus, alltmedan alla andra plundrar och arbetar?

Odysseus Är det inte nog att jag blev Trojas undergång?

Menelaos Du kläckte bara planen. Alla andra genomförde den, och nu står du här bara och ser på.

Odysseus Du var den ende grek som hade någon rätt att komma hit och bråka med trojanerna, ty du var den vars hustru de bortrövade.

Menelaos Och likväl var jag mera äcklad av det överdrivna företaget än nån annan, särskilt efter tio år.

Odysseus Var ej Helena värd det priset?

Menelaos Ingen kvinna någonsin var värd ett sådant pris och inte ens en tiondel av priset. Men min broder gjorde denna pinsamma skandal till en politisk fråga, och så fick han hela Hellas med sig på erövringståg mot Troja. Min gemål var bara förevändningen.

Odysseus Och därför ligger tio års fatala skördar av ungdomars lik i Trojas slagfälts gravfält nu och ruttnar utan mening, blott för Agamemnons kungliga fåfänga.

Menelaos Däribland Akilles, Hellas främsta hjälte, och den ädle Hektor, ännu större såsom människa.

Odysseus Och halva Ilions befolkning.

Menelaos Inklusive Priamos, den gamle orkeslöse kungen, mördad praktiskt taget på sin dödsbädd, och den lille gossen Astyanax, den ende son som Hektor hade, slaktad grymt och alldeles i onödan.

Odysseus Vi utkämpade kriget under tio långa år, men unga spolingar som Pyrrhos hembär segern under sina inledande strider – och tar äran under ärelösa mord på gubbar, barn och kvinnor.

Menelaos Han tog alltså livet av kung Priamos och Astyanax och även Kreusa, Aeneas hustru, inne i det kungliga palatset?

Odysseus Det har många kvinnor vittnat om och däribland Hekabe och Cassandra.

Menelaos Och vad gjorde Aeneas?

Odysseus Han lär bara ha stått och sett på tills han omsider flydde. Pyrrhos slaktarvrede var så grov att Aeneas knappast vågade sig nära honom ens.

Menelaos Men han kom undan med sitt liv och med sin faders och sin sons.

Odysseus Och någon handfull andra flyende trojaners.

Menelaos Må han klara sig. Det unnar jag de få trojaner som finns kvar.

Odysseus Det är mest bara kvinnor.

Menelaos Ja, vad skall vi göra med dem alla?

Agamemnon (*inträder*) Så här är ni. Har ni tröttnat på det ärelösa kriget timmen innan det är över?

Odysseus Vi står här och diskuterar Trojas kvinnors öden.

Agamemnon Därför kom jag hit. Jag hoppades just att få träffa på er. Är det någon särskild kvinna som du önskar ta om hand, Odysseus?

Odysseus Nej, ingen alls. Jag har ju min Penelope där hemma, och jag vill blott hem till henne och det kvickt.

Agamemnon Och du, min broder?

Menelaos Jag vill bara ha Helena.

Agamemnon Hon är din, naturligtvis, för alltid denna gång, som alla hoppas. Men vi har en del problem. Det finns ej någon som vill ha Hekabe på sin lott. Kan du, Odysseus, alls tänka dig att acceptera henne?

Odysseus Jag skall gärna göra vad jag kan för henne och försörja henne.

Menelaos Vem får Andromake?

Agamemnon För Akilles skull är vi nog tvungna att ge henne till den unge Pyrrhos, fastän detta bjuder mig emot. Men han är hård och insisterar på att få den arma modern som slavinna.

Menelaos Och Cassandra tar du själv?

Agamemnon Jag kan behöva en prästinna åt Apollon som moralisk tröst när jag beger mig hem till Klytaimnestra.

Odysseus Och vad händer med de få trojaner som har överlevt? Helenos?

Agamemnon Han drar sig tillbaka ut på landet och blir eremit.

Menelaos Det finns väl ingen annan utom Aeneas, som kom undan.

Agamemnon Ja. Den flyktingen, som ensam bland trojaner flydde från sin stad, är Trojas framtids enda hopp. Men har man en gång flytt från plikten och från striden brukar man fortsätta fly för resten av sitt liv.

Odysseus Den arme Aeneas. Vi får säkert höra talas om hans färder.

Menelaos Troligen har han begivit sig till Libyen.

Agamemnon Det tror jag också. Må han överleva. Efter detta vill jag ingen mera något ont som en gång hörde hemma i det fallna Troja.

Odysseus Inte ens den döde Paris?

Agamemnon Han fick sin belöning, och han vilar i en okänd grav förutan namn och inskrift, ty så ville både Menelaos och Helena.

Menelaos För att skydda Paris lik från skändning. Ingen utom jag och Agamemnon vet var graven finns.

Odysseus Då får han kanske vila i den frid han ej förtjänade.

Agamemnon Det ser så ut, men det är bättre så. Vi vill ej ha en fortsättning på kriget. Det är slut nu.

Odysseus Paris var dess början och dess slut. Den stora skadan var att Paris slut ej kom direkt på början av hans skada.

Agamemnon Ja, jag håller med dig. Paris ensam var ansvarig för varenda tragedi som ägde rum i det trojanska kriget. (*Menelaos och Odysseus ser på varandra.*)

Odysseus Är det den officiella grekiska versionen?

Agamemnon Det finns ingen annan. Så skall det bli skrivet i historien.

Odysseus Och plundringen av staden? Bytet? Skatterna som Pyrrhos, Aias, du och andra lagt er till med? Och kontrollen över Dardanellerna?

Agamemnon Odysseus, lämna det politiska åt mig. Det sköter jag. Och du gör klokast i att tiga om allt det som inte angår dig.

Odysseus Så jag får nöja mig med fru Hekabe.

Agamemnon Krigets enda lön är kriget och dess ära. Ingen har i evighet fått ut en bättre lön av kriget än deltagandet däri.

Menelaos Men den som använt segern till att straffa en förlorare har bara väckt revansch.

Odysseus Det blir omöjligt här i Troja. Staden är ju likviderad till en grushög. Den kan aldrig återuppstå från de döda.

Agamemnon Låt det bli därvid, Odysseus, så är du som en klok politiker. (*går*)

Odysseus Vad menar han? Vad är han rädd för?

Menelaos Han har alltid varit sådan.

Odysseus Varför?

Menelaos Han har alltid känt familjens makt som en förbannelse på sina skuldror. Därför har han aldrig kunnat skämta.

Odysseus Stackars Agamemnon!

Menelaos Stackars oss, som genomfört det här fördömda ärelösa kriget.

Scen 7. Mörker och spökliga skuggor.

Kassandra Salarna är tomma av ekande spöken. Intet är så mörkt som det mentala mörkret. Människorna är förvandlade till skuggor utan talan och utan gestalter, som trycker eller gömmer sig i mörkret där bara mörkerseende profetiska ögon kan se dem. Kom fram, o ni olyckliga avrättade skuggor, och blygs för att ni finns fastän ni är döda, ty inget liv är så envist överlevande som det som har utsläckts med orätt och våld.

Hekabe (kommer krypande fram) *Kassandra*, min dotter, jag fruktar att vi är de enda överlevande.

Kassandra Frågan är om vi lever eller är döda. Frågan är om det är vi som lever som är döda eller om vi är döda fast vi lever.

Hekabe Ack, hon är från sina sinnen.

Kassandra Nej, mor, mina sinnen är med mig. Vad jag inte vet är om min kropp hänger med mig eller inte.

Hekabe Du varnade för hästen, men som vanligt ville ingen höra på dig, och Paris tystade brutalt ner dig som vanligt och överröstade dig och Laokoon och alla andra negativa stämmor med sitt festskrävlande och hysteriska dansmusik, som om han ville tvinga alla att vara glada och inleda dansen över Trojas grav. Ack, jag vet inte om han lever längre. Jag vet inte om någon av mina söner lever längre.

Kassandra Tystad är förnuftets röst genom den moderate diplomaten Helenos, min saktmodige tvillingbror. Tystad är övermodets oförskämt trotsiga röst genom min sköne men förföriske broder Paris. Tystad är rättframhetens och ärlighetens röst genom den evigt kunglige Hektor, bäst bland män och bättre än alla gudar. Tystad och mördad är ungdomen och dess friskhet och oskuld genom Troilus, min yngste broder. Tystad och mördad är käckheten och ungdomens ljuvlighet genom min genomvänliga broder Deifobos. Tystad är Troja och stäckt genom mördarnas våldtäkt och flammor, som prisgav Trojas självständighet först av allt genom det nedrigaste mordet av alla på min far, en gammal gubbe på gravens rand, som ej förmådde försvara sig eller Troja men som slaktades ändå.

Hekabe Ack, *Kassandra*, din klagan gör knappast saken bättre.

Kassandra Vänta bara. Jag har bara börjat.

Andromakhe (kommer tveksamt fram, i gråa trasor, uppriven och vithårig)

Än hör jag levande röster i Troja om dock det bara är klagande ven med gråt och ursinnig tandagnisslan. Ack, min svärmor och syster, finns det då bara förverkade kvinnovrak kvar?

Hekabe Det ser inte bättre ut.

Kassandra Klaga inte, *Andromakhe*, ty *Hektor*, din make, lever. Klaga inte, o moder, ty alla dina söner lever, och *Priamos*, vår fader, prisar sig salig med dem. Klaga inte, Trojas överblivna änkor, alla våldtäktsoffer och faderlösa barn, alla barnlösa mödrar och förvildade barn som inte vet längre vad de heter och alla galningar som berövats liv och förstånd och sin själ av kriget, ty ni lever alla i triumf medan de segrande hellenerna står inför domedagens ve och elände i evighet.

Hekabe Ditt tal är som vanligt föga passande, *Kassandra*.

Kassandra Det struntar väl *Apollon* i.

kvinnokören (kryper och släpar sig in, en förskräcklig samling av avskräckande änkor och förpinta halvgalna varelsor i trasor)

Än är inte allt för sent. Ännu kan *Hektor* återuppstå från de döda och frälsa oss från våldtäktsmännens tyranni. Ännu kan Troja åter byggas upp i större glans än någonsin. Ännu kan Paris spanna sin båge och sätta sina förgiftade pilar i våra urskiljningslösa förtryckare. Ännu kan *Aeneas* rädda sig och sitt folk till ett annat och bättre land än hellenernas. Ännu kan vi liksom *Danaos* femtio döttrar sätta knivarna i envar som försöker röra oss. Ännu kan *Poseidon* och *Apollon* hämnas på hela världen för vår skull.

(De brister ut i en vämjelig klagokör, som professionella gråterskor.)

Agamemnon (kommer in med *Odyseus*) Det är värre än jag hade befarat. Vad har vi gjort? Finns det bara gråterskor kvar av hela Troja?

Odyseus Gråterskor och spöken och ruiner.

Agamemnon Vi måste ta hand om dem. (går fram till kvinnorna)

Mina damer, vi vill er inget illa.

Kassandra (brister ut i vanvettigt hånskratt) Hör på den! Den främste våldtäktsmannen av alla! Ledaren för massakern på Trojas befolkning! *Hektor*, visste du att ledaren för hellenerna var en sådan befängd narr?

Odyseus *Hektor* är död, *Kassandra*, lika död som *Akilles*.

Kassandra Nej, han är inte död, ty han har ett evighetsverk att utföra i det att han oändligen kommer att utkräva revansch av *Akilles*.

Agamemnon Ack, den förryckta profetissan sargar mitt hjärta. Är även du förföljd av förorättade spöken, stackars prästinna?

Kassandra Jag ser en konung som bär den värsta av skuldbördor i vår tid vilken han kommer att få sona genom den vidrigaste död i orättvisans namn.

Agamemnon Ser du då en bot för min plåga?
Kassandra Jag ser en bot för allas plågor – döden.
Agamemnon Ser du att jag är förföljd?
Kassandra Ja, du är förföljd av dig själv.
Agamemnon Ej av Akilles, Ifigenia, Priamos, Hektor och Patroklos?
Kassandra Jo, och av många andra.
Agamemnon Kom då och trösta mig och visa mig rätta vägen in i döden.
Kassandra Apollon skall hjälpa dig fram till din dom, som dock ej blir hans utan den mänskliga orättvisans.
Agamemnon Du förtrollar mig genom ditt tvetydiga språk, som är för gåtfullt för att inte innehålla någon mening.
Odysseus Drottning Hekabe, det har fallit på min lott att ta hand om er och ge er en anständig ålderdom.
Hekabe Vilken ålderdom är anständig? Aldrig en vedervärdig änkas som min, som bara har förbannelser kvar av mitt liv att peppra världen med tills jag äntligen får dö. Måtte det bli snart så du slipper lida mig, Odysseus.
Andromakhe Stackars hellener, med att försöka plåstra om våra sår kan ni bara förlänga våra plågor. Inser ni inte att ni ingenting har att göra här utom att förvärpa situationen? Era bandage bara fördjupar såren, era försök till tröst bara förgiftar våra själar, era allmosor är bara nya kränkningar, och er blotta närvaro kan aldrig bli oss annat än förhatlig. Ta era slavinnor och mörda dem och gå sedan efter fullgjort arbete. Ni har ju fått ert handelsmonopol på Hellesponten. Vad mer kan ni begära? Vad betyder då för er Trojas prostrerade människorester?
Agamemnon Andromakhe, Hektors ärevärdiga änka, jag är rädd att du tillfallit Akilles son Pyrrhus.
Andromakhe Det var värre än en dödsdom. Så min makes mördare skall få rätten att våldta mig?
Hekabe Du är sliten och grå, Andromakhe. Oroa dig inte. Ingen vill ha någon av oss längre.
Agamemnon Kom till mitt hjärta, mitt barn, och trösta mig och hjälp mig försona mina brott mot mänskligheten.
Kassandra Agamemnon, dina brott mot mänskligheten skall ständigt överträffas av värre brott mot mänskligheten, om det kan vara någon tröst.
Agamemnon Vilken tröst som helst är bättre än ingen alls, och jag köper den för vad du än begär intill priset av mitt liv.
Kassandra Det är inte jag eller gudarna som kommer att kräva ditt liv utan den som du allra minst anar.
Agamemnon Någon av mina egna? Menelaos?
Kassandra Nej, ingen som du kan komma på, så försök inte ens gissa.
Agamemnon Dina besvärjelser fascinerar mig och trollbinder mig. Må de leda mig rätt och visa mig vägen ut ur djungeln av mina brott.
Kassandra Jag följer dig, Agamemnon, in i döden.
(Agamemnon går ut med Kassandra, och Odysseus med Hekabe.)
Andromakhe Kom då, Pyrrhus, och tag mig, så att mitt gift må förgifta hela ditt släkte och hela din ras för evigt.
kvinnorna Det är det enda vi duger till mera – förbannelse av alla män för evigt. Må giftet genompyra alla Hellas samhällen så att de samtliga må förgås i självdestruktiva inbördeskrig. Ingen kan någonsin tygla hatet när det släppts ut genom övergreppens övervåld, och när det väl är ute skenar det för evigt och sprider bara döden och vendettan vidare. Så har vi blivit häxor genom kriget, som för evigt

må ha den nyttiga funktionen i världen att förbanna alla krig och alla män som deltar i dem.

Andromakhe Låt oss dra oss tillbaka in i skuggorna igen och där klaga för evigt utan att synas men utan att tystna för evigt, på det att våra efterkloka röster alltid må överrösta det manliga självsvåldet i längden.

kören Låt oss följa Andromakhe, systrar, ned i den eviga undergångens trask av oavlätlig klagan och anklagelse mot männen.

Andromakhe Låt oss liksom döden upphöra och försvinna men utan att någonsin upphöra att vara verksam ändå.

kören Vi slocknar med dig, Andromakhe.
(*mörker*)

Scen 8.

Menelaos Inget spår av Paris?

Diomedes Jag är rädd att han kommit undan.

Menelaos En odåga född med tur kommer till slut undan sitt ansvar för tidernas största sociala katastrof, och vi vet inte ens om han är levande eller död.

Diomedes Aias kan ha dödat honom i fyllan och villan. Han lämnade alla sina slaktade offer fullständigt oigenkännliga och gick fram som en slaktmaskin lämnande bara köttfärs efter sig av åldringar, kvinnor och barn.

Menelaos Krigets värsta ansikte och värsta resultat: den totala brutaliteten fullständigt avhumaniserad. Nå, jag är redo att möta min drottning. Är hon redo att möta mig?

Diomedes Hon är redo för konfrontationen, Menelaos.

Menelaos Jag hoppas det efter tio år, för jag har en del att säga henne.

Diomedes (kommenderar) För in drottning Helena av Sparta!

Helena (inträder, vackrare än någonsin) Min make, vad vill du mig?

Menelaos (högt) Lämna oss ensamma!

(*Alla går. Diomedes kör ut alla, går sist ut.*)

Vad tror du?

Helena Det är svårt att återförenas efter en tioårig skilsmässa.

Menelaos Var inte så förbannat formell. Du uppträder som om allt vad Hellas och Troja gått igenom för din skull inte var något att bry sig om och som om du var nöjd med kriget.

Helena Tala inte med mig om kriget, Menelaos. Det var ditt och ännu mer Agamemnons krig, som hade beslutat sig för att ta Troja långt innan Paris kom till Sparta. Han behöll Hesione i Argos i hopp om att det skulle bli en krigsanledning, men Troja hade tålmod och bara förhandlade. Ni har vunnit till sist, och du har ärligen i tio års tid arbetat och kämpat för lönen att återfå mig. Vad har hänt med Paris?

Menelaos Ingen vet. Tusentals lik ligger omkring och ruttar i hela Troja, de måste kvickt brännas eller grävas ner, och Paris kan vara ett av dem. Massakern var fruktansvärd. Männen var helt utom kontroll i sitt under tio år uppdämda raseri inför att få slakta hela Troja, som dräpt så många av oss.

Helena Ja, så fungerar männen. Raseriet är deras motor, som de bara lever för att få odla och ge så våldsamt uttryck som möjligt för. Där har du hela manligheten och den maskulina kraften.

Menelaos Du måste förakta alla män oändligt.

Helena Du har arbetat länge och hårt, Menelaos, och gjort skäl för din lön. Jag förlåter dig. Kan du förlåta mig? (*går emot honom med utsträckta händer i en försonande gest*)

Menelaos Vem kan inte förlåta en kvinna? (*tar emot hennes händer med båda sina – och omfamnar henne*) Detta har jag längtat efter i tio år, Helena.

Helena Tack, Menelaos, för din trohet. Alla de andra har haft sina frillor, men jag har aldrig hört något sådant om dig. Endast trohet kan övertyga en kvinna om en mans duglighet.

Menelaos Min trohet är din för resten av livet.

Helena Jag vet en som möjligen kan veta något om Paris.

Menelaos Vem?

Helena Cassandra. Hon kan se de döda och har ensam haft rätt genom hela kriget. Paris försökte alltid spärra in henne för hennes obehagliga sanningar, han ville få henne till förräderska och dömd för spridandet av dålig moral, men hon fick alltid rätt.

Menelaos Agamemnon har tagit henne till sig.

Helena Låt oss rådfråga henne om Paris och andras okända öden.

Odysseus (inträder) Menelaos, Agamemnon är här tillsammans med Cassandra och ber om företräde.

Menelaos Han är välkommen.

(Agamemnon inträder med Cassandra.)

Helena (går hjärtligt mot Cassandra) Syster, vi talade just om dig. Kände du på dig att vi behövde dig?

Menelaos Du verkar helt lugn och avspänd idag, Agamemnon. Har spökena lämnat dig?

Agamemnon Cassandra här har skingrat dem.

Kassandra Nej, de finns kvar. De finns alltid kvar. Efter döden är de desperata över allt vad de förlorat och söker till varje pris återfå kontakten med dem de lämnat kvar i livet, och ibland lyckas de med häpnadsväckande resultat. Men snart inser de att de ingenting mer kan göra i livets turbulenta värld om de inte återupptar livet på nytt i en ny personlighet. Då först försvinner de.

Odysseus Cassandra är klokare än alla andra.

Agamemnon Det är därför jag har valt ut henne för att hon kanske om någon skall kunna trösta mig.

Kassandra Du anar inte vilken tröst som väntar dig.

Helena Vad vet du om Paris?

Kassandra Jag vet allt om Paris. Det är ingenting att veta något om.

Menelaos Kan du utveckla denna sällsamma tes?

Kassandra Paris var en gudsbespottare hela livet. Han förnekade alla andliga värden och levde bara för sin egoism, sin fåfänga och sina lustars tillfredsställelse. Han kunde bara behaga sin omgivning rent sinnligt. Han var en lågt stående själ om han hade någon själ alls. Då han varken återfinns i sinnevärlden, i Hades eller i etern bland andra osaliga andar är jag böjd för att anta det sista.

Menelaos Finns det människor utan själar?

Odysseus Titta på Aias.

Agamemnon Det där får ni diskutera sedan. Vi har nu en hemfärd att organisera och komma i gång med så fort som möjligt, ty vi är färdiga med Troja, och alla längtar hem. Det var därför jag kom hit för att sätta fart på er. Diomedes är redan i farten och nästan segelklar.

Menelaos Äntligen känner jag igen min handlingskraftige broder.

Agamemnon Kriget är över, Menelaos. Vi har nu ett mycket längre och svårare arbete framför oss för freden.

Odysseus Ett krig är förödande effektivt i sin destruktivitet, men freden är den eviga uppförsbacken.

Menelaos Och den största utmaningen.

Agamemnon Kom, Cassandra. Hjälp mig bli en bättre människa, och hjälp mig skapa fred.

Kassandra Det värsta kriget väntar dig ännu, Agamemnon.

Agamemnon Kan det bli ett värre krig än detta?

Kassandra Glöm inte att du har ett hem och en hustru i det.

Agamemnon Om Menelaos har klarat av Helena kan väl jag klara av hennes syster.

Helena Hon kommer att ställa dig frågor om Ifigenia, Agamemnon.

Agamemnon Och jag är beredd att stå och svara för allt – vid Kassandras sida.

Kassandra Jag överger dig inte så länge du behöver mig, Agamemnon.

Agamemnon Tack, Cassandra. Det är allt vad jag begär. Vid din sida är jag beredd att möta och trotsa evigheten med alla dess osaliga andar.

Kassandra Därför lämnar de dig i fred, då de levandes osaliga andar lär bli dig alldeles tillräckliga.

Hektor (skymtar i bakgrunden) Det är rätt, Cassandra. Håll stilen, överlev alla våra fåfänga fiender, och låt Troja triumfera över historien.

Kassandra Broder, vad tror du jag är här för?
(*De andra tittar frågande på varandra.*)

Helena Fråga inte Cassandra vem hon talar med när evigheten och de odödliga talar vid henne.
(*De andra låter sig nöjas, och alla går ut.*)

Scen 9. Kartago. Det praktfulla hovet.

Dido Dina redogörelser, Aeneas, går till hjärtat djupare än någon trubadursång. Du är mer än diktare, ty dina gripande berättelser är verkligheten.

Aeneas Men den verkligheten är den sorgligaste och mest jämmerliga tänkbara.

Dido Men du har överlevt den. Det är huvudsaken.

Aeneas Ändå undrar jag ibland om det ej varit bättre om jag dött med Hektor och med Kreusa.

Dido Glöm din hustru. Hon är död. Det liv som klarat sig är allt som räknas. Om vi tänkte alltför mycket på avlidna drar de bara ner oss tidigare i sitt mörker.

Aeneas Kreusa var min hustru och den vackra modern till min son.

Dido Hon var förvisso avundsvärd. Men det är synd att du ej vet hur det gick sedan efter Trojas fall för grekerna.

Aeneas Jag har hört rykten.

Dido Vet du något?

Aeneas Vi passerade en ö på vägen efter stormarna där vi påträffade en eremit. Han visste mycket som var intressant för oss att veta.

Dido Du gör mig sprickfärdig av nyfikenhet.

Aeneas (vänder sig till de sina) Min gamle vän, kom fram till oss och säg vår ädla drottning vad du framlade för oss.

eremiten (stiger fram) Vad jag fått veta har jag fått från säker källa. Jag har alltid tjänat hos Apollon, ensam gud om att ej någonsin ha övergivit Troja, ej ens efter Trojas fall.

Jag vet allt om hellenerna som deltog i den ödesdigra plundringen och slakten. Ingen av dem kommer hem till någon lycka.

Aeneas Pyrrhos, Priamos' och Astyanax' slaktare?

eremiten Han kommer aldrig vid sin mest ofrivilliga frilla Andromake. Han tror att han älskar henne, men han önskar bara kränka hustrun som hans fader kränkte maken efter att ha mördat honom. Kloka Andromake lyckas genom tålmod uthärda Pyrrhos ondska och sadism, tills Pyrrhos tröttnar på den mycket äldre kvinnan och tar sig en älskarinna, sedan flera sådana och slutligen helt nära vänners hustrur, ty den vilde Pyrrhos önskade sig alltid något av ett harem. Men det går ej för sig i ett land av starka viljor och opposition som Hellas. Han blev mördad skändligen till slut igenom den mest nesliga komplott. Han fick ej någon son och allra minst med Andromake.

Aeneas Genomföraren av Trojas fall Odysseus?

eremiten Den hårdast prövade av alla. Havets stormars gud Poseidon ordnade åt honom skeppsbrott, irrfärder och dröjsmål utan tal. Ithakas kung kom nästan aldrig hem, och när han gjorde det, alldeles ensam, medellös och naken, blev det genast ett inbördeskrig på ön. Han hade varit bortrest närapå i tjugo år, och under denna långa tid försökte många lägga vantarna på all hans egendom och Penelope, hans trots allt lojala hustru, modern till den ende sonen Telemakhos. När han kom tillbaka måste han ta upp en ojämn kamp mot alla friarna, men med sin båge lyckades han likvidera alla. Detta ledde dock till uppror från hans folk, som alla hade släktingar bland friarna som massakrerats. Det blev inte lugnt på ön förrän Odysseus till slut blev mördad lömskt och bakifrån, och frågan är om Telemakhos sedan kan bli konung.

Aeneas Mördad bakifrån! Där fick Odysseus för alla sina lömska råd!

Dido Och Agamemnon?

eremiten Mördad i sitt badkar samma afton han kom hem av hustrun Klytaimnestra och Aigisthos, hennes älskare.

Dido Vad tyckte Agamemnons barn om saken?

eremiten Agamemnons son Orestes tog sin moders och Aigisthos' liv och blev därefter galen. Menelaos tvingade den arme ynglingen i landsflykt, och Elektra, systemen, följde honom.

Dido Agamemnon mördad i sitt badkar av sin hustru, och hans son en modernmördare! Det rimmar väl med sagan om atriderna och deras lika mäktiga som blodiga och grymma hus. Och Menelaos och Helena? Blev de lyckliga till slut?

eremiten Min drottning, tänk er själv. De var helt unga när Helena enleverades, och därpå gjorde Paris flitigt bruk av henne under tio år. När Menelaos återsåg Helena var de båda ganska färdiga, utleda och förbrukade, men de fann ändå någon vänskap i varandra. De greps som Odysseus av stormar på sin återresa och fann nödhamn i Egypten. Det tog några år förrän de återkom till Sparta, och då fann de Agamemnon död och arvingen Orestes galen. Kort sagt, många prövningar förenade dem i en mogen härdad vänskap, och de lever båda ännu i förening i ett blomstrande och väl organiserat Sparta.

Dido Kan man kalla dem för lyckliga?

eremiten Vad tror ni, ädla drottning, efter tio år vid Troja, efter tio år av hustruns lägring av en annan, efter katastrofer i familjen utan tal och under ålderdomens trista ankomst? Agamemnon hade ingen humor, och hans broder har det ännu mindre efter sin erfarenhet av livet.

Dido Vem fanns mera bland hellenerna? Hur gick det för den gamle Nestor?

eremiten Endast han kom lyckligt hem till Pylos och fick en harmonisk ålderdom och död. Han hjälpte Telemakhos mycket med problemen på det karga Ithaka.

Dido Och Diomedes?

eremiten Även han kom hem till ändlösa inbördeskrig och fejder, men med sin okuvlighet och framåtanda klarade han av dem. Han var ensam om att ej ta någon kvinna med från Troja.

Dido Det var kanske därför han kom lyckligt hem och fick behålla position och rike: han kom undan.

Aeneas Aias?

eremiten Galen. Han kom efter plundringen av Troja i konflikt med Pyrrhos, fick bärsärkarraseri och kunde inte längre ha med folk att göra. Något gick på tok med honom i hans hjärna under plundringen av Troja. Grekerna blev tvungna till att vidta åtgärder mot honom, och han tog då själv sitt liv.

Aeneas Den enda hederliga greken, ensam om att vägra överleva Trojas fall.

eremiten Men det fallet av den staden blev för samtliga hellener som en tung olidlig baksmälla. Där hade de fört krig i tio år, och efter sådant väsen måste det bli något av en reaktion. När en så väldig ansträngning är över uppstår det en tomhet som är outhärdlig. Tänk er tio år av oupphörligt festande och drickande, och tänk er sedan resultatet, uppvaknandet dagen efter. Vilken baksmälla!

Dido Jag är ej insatt i den underliga värld av fåfänga och överdrifter som blott män har ständigt sysslat med. Mig tycks då kärleken mer värd att satsa ansträngning och liv på.

Aeneas Det att kvinnor aldrig kan ha del i något krig bevisar just att kriget mer än något annat blott är en omänsklig förnuftsvidrighet.

Dido Det menar jag också. Vi kommer rätt väl överens, vi två, min käre gäst från Troja.

Aeneas Ni är klok som drottning.

Dido Stanna här och bli min make. Bygg ert nya Troja här vid detta heliga Kartago. Vi två kunde bygga oss och vår nation en härlig framtid.

Aeneas Min drottning, ett så överväldigande generöst erbjudande är svårt att inte reflektera över, men det kräver noggrann eftertanke. Jag har ansvar för ett antal män, och om de ej vill stanna här så måste jag fortsätta med dem vidare.

Dido Så överlägg i lugn och ro med dina män, men du kan säkert övertala dem.

Aeneas Jag kan ej övertala någon till att överge sin fria vilja och vad denna kräver.

Dido Givetvis. Ni är ju fria. Jag kan ej bestämma över er. Men ni kan styra era öden och bestämma över dem och forma dem i enlighet med konstruktivt förnuft.

eremiten Prins Aeneas, jag kan se ett högst oväntat hinder för vår kloka drottningens planer.

Aeneas Kan du? Det kan inte jag.
(*Kreusa inträder, exakt som hon var efter Pyrrhos mord på henne.*)

eremiten Du kan då inte se den gäst som nu inträder?

Aeneas Jo, vid alla gudar!

eremiten Detta är ett känsligt läge. Var försiktig med vad du nu säger, ty här finns för många öron.

Aeneas Har du kommit för att ge mig något budskap?

Kreusa Ja. Jag vakar ständigt över dig. Res vidare, Aeneas, ty Kartago har ej någon framtid.

Dido Har han fått besök av någon gud, som blott han själv kan se med eremiten?

Aeneas Dido, jag kan ej bedra dig. det är Kreusa, min gemål, som nu besöker mig.

Dido Men är hon inte död?

Aeneas De döda sover aldrig.

Dido Och vad vill hon här?

Aeneas Hon råder mig att resa vidare.
Dido (reser sig) Nu har det gått för långt! Att kvinnor hänger sig åt svartsjuka intriger är väl mänskligt, men att en avliden fru vill hindra änklungen från ett nytt bättre äktenskap är ändå höjden! Detta kan jag inte tolerera! Lyd förnuftet, Aeneas, och glöm bort de sjukliga fantomer som nu spökar i din hjärna och förmörkar den med skadlig fantasimorbiditets vansinnesfrestelser!
Aeneas Mina män har sista ordet.
Dido Gå till dina män då, och försök att resonera med dem utan vidskepliga känslor! Kallt förnuft är enda vägen till beständig lycka! Allting annat är blott lögner! (*går rasande*)
Aeneas Nu kan vi tala ostört, Kreusa. Vad är det du vill?
Kreusa Res genast vidare från detta ställe. Faror lurar här som du ej ser.
Aeneas Vad då för faror?
Kreusa Dido är en farlig kvinna.
Aeneas Varför tror du det?
Kreusa Hon har ej några känslor.
Aeneas Är det allt? Jag tackar dig för varningen, men hon framstår för mig som ganska vettig.
Kreusa Vett är ej tillräckligt inför ödets mekanismer. Om man bara tänker vettigt ser man ingenting av vad som egentligen försiggår.
Aeneas Du hade alltid rätt i livet, Kreusa, men vad skall jag tro om dig i döden? Den som skådar spöken mitt på ljusa dagen måste först betvivla sina sinnens fulla bruk.
Kreusa Tag översinnena till hjälp. Jag har framfört min angelägenhet. Farväl tills vidare. (*går*)
Aeneas Kreusa!
eremiten Hon är borta. Spöken brukar vara sakliga och korta och chockerande i obehaglig övertydlighet. Din svåra sits, Aeneas, är nu att ta ställning i en övermåttan känslig fråga: frågan om ett val mellan två kvinnor, och det valet blir ej lättare för att den ena är ur världen. (*går*)
Aeneas (ensam, samlar sig, ropar:) Kreusa! Du begär för mycket!

(*ridå*)

Akt V scen 1.

Borgen i Argos med borggård och murar och vaktorn.

vakt 1 Vad är det som pågår här egentligen?
vakt 2 Säg det du.
vakt 1 Vi lever i limbo och vet varken ut eller in.
 Vi hänger alla i luften och vet inte om vi går mot lyckligare tider eller rakt mot undergången, men ärligt talat så talar allting för det senare.
vakt 2 Jag håller med dig, och det gör väl alla.
vakt 1 Ändå blir det ingen lösning på situationen. Vi är på glid i utförsbacken som drottningen själv.
vakt 2 Men säg det inte så hon hör det.
vakt 1 Alla talar om det, och hon struntar i det.
vakt 2 Ändå föredrar hon att slippa höra det öppet själv, och hon har ändå makten.
vakt 1 Tala om kvinnlig makt. Det funnes ingen sådan om det ej var för män som frivilligt går under toffeln.

vakt 2 Och det har män alltid gjort, och därför har det aldrig funnits någon ordning i världen.

vakt 1 Och det lär det inte bli heller, förrän Agamemnon eventuellt kommer hem, om han inte ligger stupad som alla andra vid Troja.

vakt 2 Oddsen är emot oss och mot hela världsordningen och har alltid varit det.

vakt 1 Ändå går egendomligt nog mänskligheten aldrig under men blir ändå i stället värre hela tiden.

vakt 2 (tar 1 på armen) Du nämnde Agamemnon. Se där. (visar på ett svagt ljus i fjärran)

vakt 1 Ett ljus! En eld!

vakt 2 Det kan bara betyda en enda sak.

vakt 1 Du sa det. Det omöjliga har inträffat.

vakt 2 Fallet är Troja! Konungen kommer hem!

vakt 1 Efter tio år. Otroligt.

vakt 2 Det måste vi fira.

vakt 1 Det måste hela världen fira.

(till en tjänarinna som går med vattenkruka nedanför) Du där!

pigan Försök inte! Jag arbetar!

vakt 1 Nej, nej, missförstå mig inte!

pigan Manligt tilltal kan aldrig missförstås.

vakt 1 Det är ju inte det saken gäller!

pigan Vad gäller den annars?

vakt 2 Var inte så förbaskat ouppfostrad och oförsämd, flicka lilla! Här är något på gång!

pigan Jag är inte intresserad. Jag arbetar.

vakt 2 (till 1) Alltid ska de dra sina förhastade slutsatser!

(till pigan) Det är inte sex det gäller, din slyna!

pigan Tilltala mig inte då!

vakt 2 Du din hopplösa lantlolla, ser du elden där borta?

pigan Vilken eld?

vakt 1 Är du blind nu också?

pigan Håll käften, din snuskige grovhuggare! Tror du inte jag ser att ni båda är ett par högst ordinära fula fiskar?

vakt 1 Det är inte det saken gäller!

pigan Vad är det för eld ni talar om om ni inte har elden i byxorna?

vakt 2 Är du då lika förkättrad som drottningen?

pigan Jag tjänar henne, din korkskallade bock!

vakt 1 Vem gör inte det?

vakt 2 Men inte nu längre, för Agamemnon kommer hem!

pigan Hur vet du det? (ställer ifrån sig hinken)

vakt 1 Det är ju det elden betyder, din kortslutna hönshjärna!

pigan (ser elden) Ni har faktiskt rätt. Det är den givna signalen. Det är Trojas undergång. Och den har vandrat längs kusterna i hur många dagar och nätter? Säkert en månad. Då kan Agamemnon och Menelaos redan vara tillbaka....

vakt 2 Det är ju det vi säger!

pigan Varför sade ni inte det genast? (rusar ut och glömmer hinken)

vakt 1 Nu blir det fart på slottet.

vakt 2 Och på hela staden. De har säkert sett det från hamnen redan för länge sen.

vakt 1 Tänk, och vi trodde aldrig den dagen skulle komma.

vakt 2 Och inte den natten heller.

vakt 1 Tänk, Agamemnon kommer hem! Vad ska drottningen säga?

vakt 2 Hon tar säkert väl emot honom.
vakt 1 Se, här kommer det folk.
vakt 2 Hoppet vaknar hos mänskligheten. Måtte det aldrig dö.
 (Den ena kören, gubbarna, kommer in på borggården med facklor.)
gubbkören (några) Vår herre är nära. Bered dig på konungslig ankomst, o Argos!
(några andra) Äntligen står vi nu inför den så efterlängttade dagen!
(andra) Fallet är Troja! Och segern är Hellas! Till slut har vi vunnit!
(de första) Nu väntas i triumf Menelaos och kung Agamemnon
(de andra) i storslagen glans och i härlighet större än någonsin!
(de tredje) Nu jubla Peloponnesos från Argos till Pylos
(de första) och genljude hela vårt Hellas av glädje och fröjd utan ände!
(de andra) Ty fallet är Troja, och Hellas är segrare nu över Asien!
(de tredje) Och makten är kung Agamemnons, den störste av kungar i Hellas!
Klytaimnestra (visar sig praktfullt klädd på muren)

Det är alltså sant. Agamemnon har segrat. Allt återgår till det normala, men det efter tio års väntan.

en tjänare Min drottning, jag hoppas att det inte misshagar er.
Klytaimnestra Din slyngel, ser jag då ut som om jag grät? Men ett tio års krig sätter själsliga och outplånliga spår. Man kan inte bortse från det som från en parentes.
tjänaren Vi har alla förändrats med åren.
Klytaimnestra Och världen med oss. Den blir aldrig sig lik mer.
tjänaren Men nu hoppas vi att allt återgår till det normala.
Klytaimnestra Försvinn ur min åsyn, din näsvisa gubbe! Din fyndighet i plattityder är rena tortyren!
tjänaren (går ner, till gubbarna) Vad oroar drottningen?
en gubbe Fråga ej oss. Fråga henne.
en annan Vi vet nog men vågar ej tala om saken.
Klytaimnestra Min make! I tio år har jag nu väntat, i början med tålmod, trogen som en sjömanshustru. Jag längtade efter dig och sög fanatiskt mig fast vid vart nyhetsfragment som förmedlades mig från ert evigt förbannade krig. Men så inträdde monotonin. Det blev dödläge. Ingenting hände, och under fem år var det enda jag hörde från Troja, att alla de härliga kämparna, Aias, Akilles, min Agamemnon, hans bror Menelaos, min svåger, och fast till och med Diomedes blott grälade inbördes om stulna frillor, som de gick och tog från varandra. Var kriget om Troja då bara ett frillornas krig med min syster Helena i spetsen som bas för en epidemi av tilltagande otrohet, som krävde männens liv för deras dumhet? Så mäktiga frillor har världen ej skådat, som då störtar Hellas i tio års krig bara för sina nycker. Då glömde jag dig, Agamemnon. Då var du ej mer värd än usla Helena, min syster, som störtade världen i olycka, om du för hennes skull deltog i grekernas krig emot Troja blott för att där kivas med andra hellener om varandras våldtagna frillor.
(pigan kommer) Har Elektra hört nyheten?
pigan Hon kommer.
Klytaimnestra Min nunnesterila och tråkiga dotter, som ägnar sig bara åt plikter i from exemplariskhet blir väl den enda som gläds, Agamemnon, åt att hon åtminstone nu får tillbaka en fader. Det vet alla gudar, att min enda känsla är likgiltighet.
en gubbe Här kommer Elektra.
Elektra (klädd i grått, barfota, som en askunge) Min moder, du kallar mig ut ur min ensliga boning. Vad tvingar mig ut ur mitt kloster?

Klytaimnestra Kom upp hit, min dotter. Ett ljus har tänts långt bortom haven som borde uppfylla ditt hjärta med glädje.

Elektra Har Ilion fallit? (*går upp*)

Klytaimnestra Den stora dagen är här, som vi väntat på i tio år. I triumf skall nu kungarna komma tillbaka, din far Agamemnon och kung Menelaos av Sparta.

Elektra Då kommer min moster Helena hem även?

Klytaimnestra Det får vi förmoda. Om elden har tänts som förkunnar att Ilion fallit så bör vi förvänta oss att alla kommer tillbaka.

Elektra Jag tror det ej förrän jag själv här får skåda min far.

Klytaimnestra Du är realist, min Elektra, som din egen moder.

ett ilbud (inkommer) Agamemnon har landstigit nere vid kusten! Han ville ej dröja men valde att komma hit genast! Han kommer med förtruppen på sin triumfvagn!

Klytaimnestra Då skall han få sitt livs mest värdiga mottagande! Gubbar, sätt fart på benen! En festtaffel skall finnas dukad och klar när han kommer! Här skall han bli hälsad med festspel och välkomstbankett, röda mattor och färdiga bad! Rör på påkarna gubbar! (*klappar i händerna. Gubbarna sätter fart.*)

Elektra Mor, ärligt talat, så verkar du ej särskilt glad.

Klytaimnestra I tio år har han bedragit mig med sina frillor i Asien. Din egen syster blev offrad vid Kalchis blott för att hans krig skulle få vind i seglen. Här har jag gått ensam i ett helt decennium och väntat på honom när han lekte rövare med sina frillor. Elektra, jag gör blott min plikt. Vänta dig inga känslor från mig. Ha dem själv, om du vill, men bespara mig dem.

Elektra Du är bitter, min moder.

Klytaimnestra Han skall få ett värdigt mottagande. Sen får vi se vad det blir för ett liv efter detta.

Elektra Vad menar du?

Klytaimnestra Ingenting. Gå nu och gör dig i ordning.

vakt 1 Jag ser honom komma! En förtrupp med facklor och strängaspel!

Klytaimnestra Kommer han ensam?

ilbudet Han kommer i sällskap.

Klytaimnestra Med sina soldater?

ilbudet Ej enbart.

Klytaimnestra Vem mer?

ilbudet Musikanter och vänner.

Klytaimnestra Ej kung Menelaos?

ilbudet Nej, hans skepp har ej kommit fram. Jag har hört att det blåstes ur kurs.

Klytaimnestra Alltså kommer min make helt ensam?

ilbudet Nej, han står ej ensam på vagnen.

Klytaimnestra Vem står där med honom?

ilbudet Apollons prästinna Cassandra.

Klytaimnestra En flicka!

ilbudet Nej, en av Apollons prästinnor.

Klytaimnestra Vem är hon? Hur ung och hur vacker?

ilbudet En dotter till Priamos, syster till Paris, Helenos och Hektor.

Klytaimnestra En konungadotter!

ilbudet Nej, blott en prästinna hos guden Apollon. Hon sägs vara synsk.

Klytaimnestra Elektra, gå genast och hjälp till med festförberedelserna! Och klä upp dig, så att du blir anständig! Det är ej varje dag som du har en egen fader att välkomna! Ge dig nu av! Sätt i gång!

Elektra Ja, mor. (*går*)

ilbudet En ädel och from stackars flicka.

Klytaimnestra Ja, för hennes fromhets och ädelhets skull är det mest synd om henne. Men ge dig iväg nu, och hjälp till med att öppna stadsporten för Agamemnon! När Troja har fallit skall samtliga dörrar i Hellas blott öppnas för honom.

en gubbe (till en annan) Vad tror ni om drottningens uppsåt?

en annan Hon verkar allt anstränga sig för att ta emot konungen väl.

gubbe 1 Ja, men sedan?

gubbe 2 Man vet aldrig vad kvinnor tänker.

Klytaimnestra (ensam) Tänk snabbt, Klytaimnestra! Allt Hellas och hela vår framtid beror av ditt mottagande av din make! Skall du vara honom till lags eller ge honom vad han förtjänar för tio års lidanden? Han stal din dotter och gav dig ett helvete. Skall han belönas där för? Eller har du en kvinnas rätt att ta din rätt i din hand och ge dig själv ett nytt och fritt liv? Vad blir priset? Det är mitt problem. Alla räkningar kommer i efterskott. Festen först, räkningen sen. Ingen fest, ingen räkning. Men om man kan smita från räkningen? Där ligger frestelsen i sin fullständiga oemotståndlighet.

damkören (träder in) Konungen nalkas med facklor och festhekatomber.

andra delen Strö rosor och palmer på konungens väg till banketten.

tredje delen I triumf är han kommen som segrare efter ett världskrig.

första delen (dansar fram och strör blommor) Strö violer och doftande nektar för konungens fötter.

andra delen Fyll Argos med dofter av honung och ljuvlig parfym.

tredje delen Rulla ut sammetsmattor på varenda stig han beträder.

första delen Ty helig är vägen han vandrar, den härlige segraren.

andra delen Må alla stenar försvinna från under hans fötter.

tredje delen Må marken bli jämn och som mjukaste dun för hans fjät,

första delen ty han kommer i ära och glans som skall skina för alltid

andra delen och aldrig på något sätt avmattas. Hell, Agamemnon!

tredje delen Vårt lands störste konung för eviga tider!

(Portarna slås upp. Festtåget inkommer med dans och spel och kung Agamemnons triumfvagn i centrum. Ombord med honom är Cassandra.)

Agamemnon Var ej rädd, Cassandra. Jag är lugn trots att jag vet vad som skall hända. Om man är beredd på katastrofer drabbas man ej av dem utom fysiskt: chocken uteblir.

Kassandra Vad vet du väl om katastrofer, store kung, som bara vållat andra katastrofer men ej råkat ut för någon själv?

Agamemnon Min hela släkts historia är blott katastrofer.

Kassandra Ändå är du lyckligt lottad, och du slapp uppleva någon själv, den förste i din släkt som ej blev slagen av atridernas förbannelse.

Agamemnon Och därför väntar jag i varje ögonblick den värsta tänkbara av katastrofer. Därför ville jag ha dig hos mig som en prästinna i direkt förbindelse med guden, så att kanske någonting gudomligt kunde resultera eller avvärja det värsta.

Kassandra Lita ej på det. Ej någon hustru, ännu mindre drottning, kan förbli sin konung trogen om han uteblir från hemmet och dess politik i tio år.

Agamemnon Döm icke Argos efter Troja.

Kassandra Nej, det gör jag inte heller. Men tro inte att en enda grekisk stad, hur liten den än är, kan undgå den förbannelse som Trojas öde blev för hela världen och i synnerhet för Grekland.

Agamemnon Låt oss se vad detta öde är. *(börjar gå mot palatset. Dess portar slås upp, väggarna glider i sär och blottar en prunkande festsal med en festtaffel färdigt dukad.)*

Klytaimnestra Rulla ut mattorna! Inte ett damm får beröra hans fot!
(*Röda mattor rullas snabbt ut hela vägen från slottsingången till vagnen.*)

Agamemnon Detta kallar jag då ett i högsta grad kungligt mottagande.

Klytaimnestra Härlige konung, min make! Välkommen tillbaka! Vi möter dig med hela Hellas generositet och osvikliga prakt!

Agamemnon Drottning, hustrun min, detta är nästan för mycket.

Klytaimnestra För mycket av vad och för vem? Kan det vara för mycket för tioårskrigets och Trojas besegrare?

Agamemnon Ej var jag ensam.

Klytaimnestra Men du var dock konungen.

Agamemnon Det hade aldrig gått utan Odysseus och Nestor.

Klytaimnestra Ej heller utan min syster Helena och gänget av skurkar i Troja.

Agamemnon Vad firar vi? Bara en masslakt på tusentals män helt i onödan och en förintelse av en oskyldig och blomstrande handelsstad.

Klytaimnestra Men det är över nu och du är hemma.

Agamemnon Jag tackar dig, drottning, men jag kan ej tvinga mig till att beträda din blodröda matta.

Klytaimnestra Är kung Agamemnon då skrockfull och rädd?

Agamemnon Vi blir alla med åren mer känsliga. I denna matta kan jag ej se annat än oskyldigt blod.

Klytaimnestra Det är tyg blott som färgats.

Agamemnon Av blod?

Klytaimnestra Nej, av blommor och safter.

dankören Träd fram, Agamemnon, på triumfstigen som du förtjänat.

del 2 Av salvor är tygerna färgade för att försköna din fot.

del 3 Dina fjät äro heliga för oss, ty du är oss helig som konung.

del 1 I tio år var du förlorad som konung, men nu är du hemkommen.

del 2 Aldrig har Hellas sett en större segrare än Agamemnon.

del 3 Du är redan en nationalsymbol för alla grekiska länder

del 1 från Asien och Cypern, från Pontus och Tarsus till Kreta och Malta, Illyrien, Italien och Herakles stoder.

del 3 Din ära är evig, och så vare hela din prakt,

del 1 store konung, den sällaste av alla män!

del 2 I palatset ditt väntar en välkomstbankett med ett bad.

del 3 Du skall alltid bli tjänad som den högste kungen av Hellas.

Agamemnon Jag tackar er, flickor. Vad är det, Cassandra?

Kassandra Gå ej in i borgen.

Agamemnon Och varför ej det?

Klytaimnestra Vem är hon?

Agamemnon En Apollons prästinna från Ilion. Hon anses rubbad, men jag tycker hon är mer synsk.

Klytaimnestra Väl ung och väl vacker för att vara helig.

Agamemnon Cassandra är jungfru i tjänst hos Apollon som hans profetissa.

Klytaimnestra Jag vet vem hon är. Hon är syster till Paris, som stal din brors maka, min syster Helena. Var är de för resten?

Agamemnon De var på ett annat skepp och drevs ur sikte för oss av en storm.

Klytaimnestra Då kommer de aldrig tillbaka.

Agamemnon Vad är det, Cassandra?

Kassandra Jag ser bara blod. Nej, jag ser även annat men mest bara blod.

Agamemnon Och vad är det andra du ser?

Kassandra Bara elände. Mord och elände.
Klytaimnestra Din medhavda flicka tycks ej komma hit i en positiv disposition.
Agamemnon Vi brände ju ner hennes stad. Vad har hon då att vara så tacksam för? Hon ville helst dö i Trojas ruiner med sin far och konung.
Klytaimnestra Och varför lät du inte henne få sin vilja fram då?
Agamemnon Om kvinnor fick sin vilja fram skulle världen ej mer finnas till.
Klytaimnestra Om hon fruktar för borgen så kan hon ju bli kvar här ute.
Agamemnon *Kassandra*, jag måste ta hand om min hustru och gå in i borgen för att återtaga mitt ämbete.
Kassandra Ingenting kan hindra segraren från att ta ut konsekvenserna av sina segrar.
Agamemnon Där sade du sant.
Kassandra Men i borgen är segraren icke en konung men otukt allenast.
Klytaimnestra Vad menar hon?
Agamemnon Fråga ej mig.
gubbkören (avsides) Vi vet nog vad hon menar.
gubbar (ur gubbkören) Vi anar det också.
Agamemnon Vad är det som pågår?
Klytaimnestra Vad önskar du först, *Agamemnon*? Ditt bad eller måltiden? Du måste väl vara trött och rätt smutsig nu efter din resa. Ditt invigningsbad till din eviga härlighet väntar på dig.
Agamemnon Och för att komma dit måste jag stiga ner och bevandra din blodröda matta?
Klytaimnestra Det gör inte ont. Och den leder till borgen, till makten och till din gudomliga härlighet.
Agamemnon Hustru, vad är det du vill? Du försöker väl inte förföra mig?
Klytaimnestra Stig bara ner. Sedan ordnar sig resten.
Agamemnon Jag tror att du har någon sorts överraskning på gång.
Klytaimnestra Du får se.
Agamemnon Något större än alla de här välkomstceremonierna.
Klytaimnestra Jag har ej sagt något. Dra dina slutsatser ensam. Vem vet? Kanske väntar dig inne i borgen ditt livs överraskning?
Agamemnon (bestämmer sig, kliver ner) Jag tar badet först.
Klytaimnestra Ja, det skulle jag också ha gjort. (*tar emot honom. De omfamnas.*)
Kassandra (skriker) Jag ser barnens lik! De blir uppätta av egen fader!
Agamemnon (avbryter sig) Vad är det, *Kassandra*?
några gubbar Hon ser något ur det förflutna.
andra Det måste vara *Thyestes* ohyggliga måltid.
tredje Men hur kan väl hon veta något om det?
Agamemnon Hur kan du veta något om farbror *Thyestes*, *Kassandra*?
Kassandra Jag ser vad jag ser, och jag kan ej förneka det.
Klytaimnestra Låt henne se vad hon ser. Vi kan ej neka henne det. Kom! (*vill föra honom mot borgen*)
Agamemnon Jag lyder dig, hustru, min älskade värdiga drottning.
(De går tillsammans upp mot borgen, han på mattan, hon bredvid, medan flickorna strör ut blommor för hans fötter och dansar omkring.)
Kassandra

Ja, dansa, ni tärnor, på dödens ofarbara stig!
 Strö ut blommor för offret och dansa för döden
 så han grinar mer än ihjäl sig av löje och hån!

Bred ut dofter och palmer att jämna ut vägen för honom,
att lien må härja mer fritt och mer godtyckligt
och med mer svängrum för raskare hårdare tag!
Dansa ystert ihjäl er av glädje inför dödens altare,
skratta av glädjens obotliga livshysteri, fläkta bort illusionerna
av alla onda otänkbara drömmar, och låt illusionen få härska!
Han ensam är konung av Hellas! Han ensam är mäktig i världen!
Det finns ingen makt utom glädjens förytligade illusion!

Klytaimnestra Men vad är det din frilla så ursinnigt dillar om?
Agamemnon Fråga ej mig. Man begrep sig ej på henne alls där i Troja. Hon
varnade ständigt men blev aldrig tagen på allvar, och därför föll Troja.
Klytaimnestra Och henne tog du med dig hit?
Agamemnon Klytaimnestra, jag lovar, hon var aldrig mer än slavinna. Vi var
aldrig mera än vänner.
Klytaimnestra Så vacker och expressionistisk och ung. Om hon hade en oskuld,
så var du den siste i världen att motstå den.
Agamemnon Hon är en helig prästinna. Du gör bäst i att lämna henne i fred.
Klytaimnestra Så som du har det gjort, Agamemnon?
Agamemnon Du ser henne bara som frilla. Jag ser henne bara som helig prästinna.
Klytaimnestra Jag ser henne bara som kvinna, och hon kom tillsammans med dig.
Agamemnon Men som fånge allenast.
Klytaimnestra Ja du, försök inbilla det någon annan.
(*De går in. Dörrarna sluts bakom dem.*)

Kassandra

Nu döljer sig brottet i lönn bakom scenen.
Nu smyger sig djävlarerna fram för att slita vart hjärta i stycken.
Nu börjar den nya förfärliga tiden för alla.
gubbe (vädjande) Vad är det du spår, o prästinna?
Kassandra Blott ofärd för alla! Vad som hände Troja är inget mot vad som
skall hända ert konungahus.
en kvinna Men vad är det hon säger?
gubben Hon är bara galen och dillar.
kvinnan Ja, hon verkar minst sagt hysterisk.
Kassandra Ni får kalla mig vad ni vill, men jag säger blott sanningen. Jag
kan ej säga nåt annat. Ni må kalla den sedan ond eller galen, hysterisk och omöjlig,
men den förblir ändå alltid i alla fall sanningen.
gubben Vi måste höra på henne. Vi kan inte bara slå dövörat till vad hon säger.
kvinnan Och hon är en kvinna, en syster och helig dessutom. Om kvinnan
skall tiga i livet så är livet dödfött och bara en långtråkig öken av ödslighet.
gubben Tala, Kassandra! Vi lyssnar!
Kassandra För ut stackars syster Elektra. Hon måste få höra vad jag har att säga.
gubben Elektra? Den askungen? Barfota flickan i säckväv och ovårdad
oflättat hår, som blott gör bot för alla i evighet?
Kassandra Ja, ty hon är nu min syster, mitt öde är hennes, men hon skall i
motsats till mig leva vidare.
gubben (till kvinnan) Hämta Elektra!
kvinnan Här kommer hon själv. (*Elektra gör entré, barfota i utslaget hår.*)
Elektra Här är jag, Kassandra. Vad ville du mig?
Kassandra Hör på mig, kära syster. Bli icke chockerad.

Elektra Jag tillbringar mitt liv i bön under späkning och nykterhet. Ingenting kan skrämma mig.

Kassandra Ja, så säger de alla tills någonting händer dem. Men sedan är det förkylt. Tro ej någonsin mer på dig själv, kära syster i ödet, ty jaget är värdelöst. Själen, som ingår i alla, är ensam av någon betydelse. Mot den försvinner all självkänsla och all självhärlighet i hela världen.

Elektra Till saken, min syster.

Kassandra Det rustas till fest där i borgen?

Elektra Min moder har slagit på stort. Men min fader vill först gå i badet.

Kassandra Ja, givetvis, ty han är dammig och smutsig och vill gärna skruda sig i rena kläder inför återkomsten. Men han anar aldrig vad det är för svepningar som han skall skrudas i.

Elektra Syster Kassandra, vad är det du insinuerar?

Kassandra Men du, goda syster Elektra, skall klara dig och leva vidare för att ge all den hjälp din bror Orestes skall sedan behöva för att komma åt all den ondska som utgör all makten i Argos.

Elektra Du talar förtäckt i vidskepliga och fördomsfulla utsagor.

Kassandra Det gjorde jag alltid i Troja men fick alltid rätt. Och nu gör jag det här som slavinna i Argos igen och skall åter få rätt. Men det är sista gången jag gör det.

Elektra Förklara dig! Allt vad du säger är dunkelt.

Kassandra Apollons prästinna behöver ej närmre förklara sig. Guden förklarar sig tydligare genom sin egen verklighet.

Elektra Du bara hotar och insinuerar men kommer ej med något klart.

Kassandra Jag har sagt allting vad som behövs. Verkligheten får utlägga resten.
(*kliver ner från vagnen*)

Elektra Vad tänker du göra?

Kassandra Vad har jag att göra? Det enda jag kan göra är att i ödmjukhet följa mitt öde i enlighet med min gudomlige herre Apollons beslut. (*går mot borgen*)

körledarinnan (för damerna) Men du vägrade ju att gå in.

Kassandra Det var då det. Men nu börjar tiden bli mogen.

Elektra För vad?

Kassandra Kan du ej lägga hop två och två, kära syster i ödet? Du vet ju som en i familjen vad din familj brukat ha för sig. Jag såg genom gudens blick måltiden som med stor frikostighet blev serverad din farfars bror stackars Thyestes. Med god aptit njöt han av köttet av sina två barn utan att veta om att de slaktats och enkom för honom.

Elektra Det var för en evighet sedan.

Kassandra Och du har glömt bort det. Det brukar man göra. Man brukar förtränga bedrövliga minnen, men de kommer alltid tillbaka och gör sig i evighet envist med pinsamhet påminda. Och de har den egenheten, att ju mera de blir förträngda, dess värre blir deras aktualitet. Hade icke Thyestes en tredje son som överlevde?

Elektra Han bara försvann. Ingen av oss har någonsin fått veta något om honom.

Kassandra Han bara försvann, men han kommer tillbaka och det i det allra olämpligaste ögonblicket.

körledarinnan Vad vet du om den siste sonen till Thyestes?

Kassandra Absolut ingenting, men jag ser vad jag ser, och jag ser ett stort samband i allt. (*går mot borgen*)

körledarinnan Gå ej in i borgen, Kassandra!

Kassandra Jag måste. Min härskare kallar mig.

körledarinnan Är det din gud eller kung Agamemnon?

Kassandra Båda. Men mest av allt kallar mig din hulda moder, Elektra.
Elektra Vad kan hon väl vilja dig?
Kassandra Bara det samma som hon vill de flesta. Åt helvete med dem!
körledarinnan Kassandra, gå ej in i borgen!
Kassandra Jag måste. Jag har inget val. Din herr fader, Elektra, våldförde mig genom sitt öde. Jag måste nu följa hans väg.
körledarinnan Du är den sista dottern av Ilions kungliga hus!
Kassandra Därför går jag att krönas på nytt här i Argos i ert eget kungliga hus. Jag är blott konsekvent.
körledarinnan Försök hindra den arma, Elektra!
Elektra Jag saknar totalt argument.
Kassandra Ja, Elektra, det gör du nog klokast i. Fortsätt med det.
körledarinnan (*hindrar henne med våld*) Du får icke gå!
Kassandra Inga gudar kan stoppa mig!
körledarinnan Jag kan det och ämnar göra det!
Kassandra Släpp mig!
körledarinnan Aldrig i livet! Kom, hjälp mig, Elektra! Hon får icke gå!
Kassandra Skulle jag icke gå till min faders hus gravar? Ni avrättade hela min släkt! Och ni slaktade Hektor och skändade saklöst hans lik fastän han var mer helig och ädel som död än varenda grek i hela Hellas! Ni mördade min egen fader, en orkeslös gubbe, och brände ner hela vårt hem i förstörelseraseri blott! Till och med er Odysseus blygdes för hur ni hanterade Troja! Och din far, Elektra, den härlige mäktige kung Agamemnon, var den högste ansvarige! Skulle jag då ej medfölja honom i hans sista bad?
körledarinnan (*släpper henne*) Hon är tokig.
Kassandra Ja, låt mig då få vara tokig! Det är ju mitt heliga yrke! (*rusar upp mot borgen*)
körledarinnan (*hjälpöst*) Hindra henne!
Elektra Det är för sent.
(*Kassandra rycker upp porten och rusar in. Den sluts genast bakom henne.*)
Agamemnon (*inifrån, vrålar*) Mord! Det är mord, din eländiga skändliga falska förbannade häxa! Ååååååååh! (*vrålar*)
körledarinnan Det är din far, Elektra.
Elektra Någon mördar honom.
gubbar Ingrip, förrän det är för sent!
Klytaimnestra (*inifrån, ryter*) Dö, din förbannade häxa!
Elektra Det är redan för sent.
gubbar Det här kan vi ej tolerera.
kvinnorna Något ohyggligt pågår där inne.
gubbar Vad fan ska vi göra? Vi kan ju inte bara stå här!
vakt 1 (*reser sig på muren*) Vad väntar ni på? Hur länge tänker ni stå där och vela?
gubbar Men vi har ju inga vapen!
vakt 1 Beväpna er då! Och storma palatset!
vakt 2 (*har rest sig*) Riv ut mördarna! Lynch dem offentligt!
gubbarna Men vi vet ju inte ens vem som har mördat vem eller om någon över huvud taget har mördats!
vakt 1 Ja, då har ni ett dilemma. Vad tänker ni göra åt saken?
körledarinnan Stå inte där och driv med oss! Gör något i stället!
vakt 1 Vad fan kan vi göra? Vi är bara vakter.
vakt 2 Vi har bara att lyda order, antingen av konungen eller drottningen.

körledarinnan Fega är ni, som bara lyder blint utan att beakta vad som händer!
vakt 2 Men vad är det som händer?
vakt 1 Ja – vad är det som pågår egentligen?
körledarinnan Det vet ju hela Argos! Eller hur, Elektra?
Elektra Varför tror ni jag har klätt mig i säckväv som nunna och vårdat mig föga om hur jag ser ut? Tror ni jag har gått barfota bara för skojs skull?
gubbar Det tror hela Argos, att du var i någon sorts onåd.
Elektra Det lär jag nog bli, om det fortsätter som det har börjat, men hittills har jag genom späkning och bot endast frivilligt sökt nåd hos gudarna för min familjs svåra bördor av tunga problem.
körledarinnan Ja, där har vi vår fromma Elektra.
kvinnorna Vad skall vi då göra? Skall vi sjunga ut vår respekt för Elektra alltmedan hårresande fador inträffar i borgen, där unga Cassandra försvunnit, den oskyldiga profetissan?
körledarinnan Det minsta som jag anser att vi kan göra är att kräva drottningen på en förklaring. Vad säger du, kära Elektra?
Elektra Jag säger, att det är det minsta vi alla kan göra.
körledarinnan Då vågar jag göra det. (*går mot borgen.*
Då slås portarna upp och Klytaimnestra uppenbarar sig praktfull.)
Klytaimnestra Jubla, ni folk av Mykene och Argos, ty rättvisa har blivit skipad!
alla körer Och vad har då hänt?
Klytaimnestra Aigisthos, kom fram och förklara!
alla körer Aigisthos!
kvinnor Thyestes förbannade son!
Aigisthos Ej nu mera. Jag har blivit återupprättad.
Elektra Min moder, vad är det du har gått och gjort?
Klytaimnestra Min Elektra, var du bara lugn. Aigisthos har dräpt Agamemnon, och därmed har äntligen släktfejden avslutats. Alla är nöjda nu, och vi predikar försoning med alla.
Elektra "Vi"?
Klytaimnestra Ja, jag och Aigisthos. Och trodde du då, stackars enkla naiva gudfruktiga flicka, att jag skulle leva här uttorkad ensam i tio år medan din fader vid Troja blott vältrade sig bland mätresser? Och har du glömt hur han tog livet av din egen syster, den snörena Ifigeneia, min fagreste renaste dotter?
Elektra De påstod att hon till slut räddades undan från altaret.
Klytaimnestra Men det var min egen makes politiska önskan och vilja och avsikt att offra min käraste flicka! Den avsikten blott var tillräckligt för att göra mig till hans bittraste fiende!
Elektra Och du har alltsedan dess levt i otukt med din mans kusin Aigisthos.
Klytaimnestra Oroa dig inte. Vår kupp är perfekt. Hela vapenförrådet och hela armén är i vår hand. Det finns inte någon som kan hämnas nidingens död, om ej hans egna barn vänder sig mot sin moder.
körledarinnan Och stackars Cassandra?
Klytaimnestra Den tokiga flickan? Hans ihjälvåldtagna mätress? Den förvirrade frillan från Troja? Hon kom självmant rännande in i palatset till oss precis som på beställning och frågade efter sin våldtäktsman, bocken i badkaret. Vi förde henne direkt in i badrummet där hon fick se den förbannade nidingen yxad i huvudet badande i eget blod, ett högst praktfullt lik men i högst pinsam belägenhet, naken i badkaret. Där högg jag själv ner den prostituerade prästinnan och profetissan så fort

hon fick se Agamemnons belägenhet. Där fick den horan för att hon själv utgjutit blod för min äntligen straffade makes förbannade lössläppta lusta!

körledarinnan Hon har alltså mördat Apollons prästinna. Det bådär ej gott.

Klytaimnestra Jag har slaktat min make i badkaret, Hellas mest härlige konung precis när han kom hem från kriget i väldig triumf! Och du tillvitar mig för att jag tog i tu med hans tokiga frilla, en våldtagen krigsfånge?

körledarinnan Hon var en helig prästinna och bar gudens band i sitt hår. Hon var icke gift med Agamemnon. Hon tillhörde endast Apollon. Vad kung Agamemnon begagnade henne till har därmed ingen betydelse.

Klytaimnestra Syster, jag överser med dina felsteg. Ni får säga vad ni behagar. Det kommer dock mig icke vid. Vi har makten, och den är befast. Inte ens Menelaos, om han ens fortfarande lever och någonsin kommer tillbaka, kan göra det minsta för att ändra situationen. Vad säger du, käre Aigisthos? (*tar hans hand*)

Aigisthos Det är som du säger. Klytaimnestra har fullkomligt rätt. Alla lyder oss, hela armén är i vår hand, den här kuppen är noggrant förberedd sedan lång tid, Klytaimnestra regerar som förut, och jag är min drottning och maka behjälplig.

körledarinnan (förfasar sig) Är ni redan gifta?

Aigisthos Vi har redan varit det länge i årtal rent biologiskt. Men nu är ju hennes man död, så nu kan vi omedelbart legalisera förhållandet. Kom, Klytaimnestra, min drottning. Du hade iordningställt festaffeln åt din beryktade man. Låt oss äntligen starta banketten. Nu har vi ju blott desto mera att fira. (*leder chevalereskt in Klytaimnestra i borgen*)

körledarinnan Det är ju den yttersta fräckheten!

Elektra (mumlar) "Om ej hans egna barn vänder sig mot sin moder."

körledarinnan Vad mumlar du, jungfru Elektra?

Elektra Min broder är utrikes. Han kommer aldrig att smälta det här.

körledarinnan Nej, det tror gudarna det!

Elektra Allt mitt hopp står till honom. Jag kan ingenting göra ensam, men hade Orestes idag varit här hade vår moder aldrig förmått sig till mordet. Hon vet att jag ensam är maktlös. Men när sedan en dag Orestes är här blir det en helt ny situation.

körledarinnan Och vad tänker du göra?

Elektra Min plikt. Vi har denna dag fått två martyrer att sörja och värdigt begrava, den ena en konung, den störste, min far, och den andra en helig prästinna och kunglig av Priamos hus. De förtjänar likvärdiga ärebetygelser. Så, systrar, och alla borgare av staden Argos, vi har nu att klä oss i svart och att gråta och klaga och sörja i veckor, i månader, i flera år och för resten av livet, för den katastrofs skull som min egen moder har avsiktligt vållat, den värsta skandalen i Hellas historia. Vi kan alltid börja med att fromt begrava dem och gråta ut, tills vi ej längre har tårar eller ens ögon kvar att gråta ut vår förtvivlans oändlighet med. Fasaväckande digra palats, öppna upp dina portar och låt hela världen få skåda din gräsliga olycka!

(*Några fönster slås upp som blottar den mördade Agamemnon i badkaret och nedanför, framför, den slaktade Cassandra i en blodpöl.*)

Försvara ditt verk om du kan, moder Klytaimnestra! Det blir endast ännu mer härresande genom att du, en kvinna och drottning dessutom, är ansvarig för det! Du kommer bestämt att behöva en skicklig försvarsadvokat, ty ej någon i världen kan se denna syn och ge dig en frikännande dom! Endast skurken Aigisthos kan ta ditt parti, och han är ännu värre som medbrottsling än vad du själv är som brottsling. Beklaga ditt öde, o Hellas! Begrav dina fröjder i sorgernas eviga klagan, ty denna

ohyggliga syn skall vi aldrig i evighet mer kunna bortse från eller bli fria ifrån. Vi är stämplade med den för evigt.

körledarinnan (till flickorna) Gör som hon säger. Byt ut era fröjdvita festkläder mot svarta slöjor och heltäckande svarta klänningar. Plocka sen blommor på nytt ej för att fira segrarens hemkomst men sorgliga blommor av tårar och smärta för att hölja mördade konungens grymt alltför tidiga ofridsgrav.

gubbarna (böjer sina nackar) Ja, låt oss sörja, och det med besked, för att sedan se vad vi kan göra åt sakernas tillstånd.

vakt 1 Vi lägger nu ner våra vapen och hjälmar med hela armén för att bara få sörja vår konung i fred. (*vakterna tar av sig hjälmarna och lägger ner vapnen.*)

vakt 2 Så vänds denna segerdag plötsligt till ohygglig ofärd, vars olycka ingen kan se vad den kan få för slut.

vakt 1 Blott dess början är mer än tillräckligt och värre än allt ont som hänt i vårt land.

Elektra Vi skall sörja och gråta tills tårarna i sin förtvivlade ymnighet växlar i färgsättning och blir till renaste rödaste blod, som utgråtes direkt ifrån hjärtat.

körledarinnan Ni jungfrur och kvinnor av Argos, vi skall byta färg från det renaste gladaste vita till det allra dystraste mörkaste svarta.

damerna

Vi lyder, o körledarinna.

Ren är våra röster av sorgens tyngd Brustna,
men det är blott början till vår tragedi.

Aldrig skall Argos hämta sig från vad som hänt,
och ej någonsin skall någon kvinna i Hellas mer upphöra gråta.

gubbarna

Ty kung Agamemnon är död mitt i sanningens ögonblick
när han förtjänade den allra högsta av löner
och mottog i stället den kallaste brottsliga dödens otacksamhet.
Aldrig har någon kung gjort sig förtjänt av en högre belöning,
och aldrig fick någon så välförtjänt sämre betalt.

damerna Det är slut med vårt Hellas, ty kung Agamemnon är död!

gubbarna Det är slut med vår framtid, ty kung Agamemnon är död!
(*Körerna tågar ut. Alla skingras. Scenen upphör.*)

Scen 2. Kartago.

Dido Belinda, jag har fått problem.

Belinda Berätta, kära syster.

Dido Jag har fallit offer för en djupt olycklig kärlek.

Belinda Ingen kärlek måste vara olycklig. Det vet ju hela världen redan att du älskar Aeneas. Vad är det för fel på det?

Dido Han ämnar lämna mig.

Belinda Hur vet du det?

Dido Jag vet det genom mina spioner. Nattetid i största hemlighet försöker Aeneas förbereda avfärd för sitt skepp och sina män.

Belinda Det vet du säkert?

Dido Ja, det är fullständigt säkert.

Belinda Men det är ju inte klokt! Det är ju fullständigt förnuftsvidrigt! Han har ju varit lycklig här! Han kan ej finna någon bättre framtid!

Dido Dina frågor har jag också själv torterat mig med. Han är inte klok om han beger sig av.

Belinda Vad har du gjort åt saken?

Dido Jag har bett om en förklaring. Aeneas kommer hit nu vilket ögonblick som helst.

Belinda Det är det enda du kan göra, och att prata ut om saken är det bästa alltid. Men vad gör du om han verkligen beger sig?

Dido Det vill jag helst inte tänka på. Då är min kärlek lika gränslöst olycklig som äkta.

Belinda Jag hör honom komma.

Dido (åter drottning) Var välkommen, ädle Aeneas!

Aeneas (inträder) Ni har kallat mig till er, min drottning.

Dido Vad är det jag hör? Du förbereder tyst din avfärd utan att ge mig den ringaste förklaring.

Aeneas Drottning, jag har inget val.

Dido Vad tvingar dig?

Aeneas Jag måste ansvara för mina män och deras framtid. De är rastlösa och kan ej finna lyckan här. De önskar resa vidare.

Dido Jag har hört motsatsen till detta. Många av dem trivs här och vill stanna kvar.

Aeneas En del men inte alla.

Dido Har ni då haft en hellensk så kallad demokratisk röstning?

Aeneas Nej.

Dido Hur vet du då att en majoritet vill fara vidare? (*Aeneas tiger.*)
Du vill själv fara vidare, men varför?

Aeneas Jag har inget val.

Dido Det är ej något svar. Är du då rädd för mig? Är du väl rädd för lyckan? Vad är det du önskar som ej jag kan ge dig?

Aeneas Du kan inte ge mig Kreusa åter, min avlidna fru.

Dido Kan du då finna hennes lik i havet?

Aeneas Drottning, förolämpningar anstår er icke.

Dido Jag är ledsen. Jag ber dig om ursäkt och förlåtelse. Men såsom kvinna kan jag inte acceptera att en död person står mellan oss. Hon visar dig ej vägen till ditt liv men bara till sin egen död och din. Hon borde släppa dig.

Aeneas Men jag kan inte släppa henne.

Dido Aeneas, du betar dig som en dåre. Om du reser är det blott en flykt från lyckan och förståndet, och jag trodde du var en förnuftig man. Är det ej självklart det förnuftigaste att du stannar här och delar framtiden med mig i oundviklig lycka?

Aeneas Jo.

Dido Och ändå vill du fara?

Aeneas Det är icke viljan. Det är ödet. Det är krafter som är mera mäktiga än någon mänsklig vilja.

Dido Jag kan icke hindra dig. Jag kan allenast varna dig, och jag är icke ansvarig för konsekvenserna, om du beger dig.

Aeneas Jag beklagar, drottning, att jag ej har något val. (*går*)

Dido (efter honom) Så fly då från dig själv, din stackars narr, om du tror det är möjligt! Allt kan mänskan fly ifrån, det finns ej något fängelse som kunde låsa in och hålla hennes flyktighet, blott det kan hon ej fly ifrån som hon helst flydde från av allt: sig själv. Hon kan försöka, och hon har försökt i alla tider, men hon nådde bara genom det försöket svårare problem med detta själv hon önskade bli av med. Flykter från

problem är bara flykter till problem. Så fly, fåfänge narr, som hela världen i sin dårskap, som i allmänhet tar ända med förskräckelse i självmord eller vanvett!

(*Aeneas är borta.*)

Belinda Den harangen var en smula hård.

Dido Men rättvis.

Belinda Vad planerar du att göra?

Dido Som jag sade: jag ansvarar ej för konsekvenserna.

Scen 3. Argos.

Menelaos Det är som om samtliga Pandoras plågor sluppit lösa över Grekland efter Trojas fall, och som om vi medförde dem från Troja för att infektera hela Hellas med de gräsligaste tragedier. Aias' självmord, som vi upplevde som den sista prövningen vid Troja, var blott en prolog till outhärliga och ständigt värre kedjekatastrofer. Vad blev jag väl mött av vid min hemkomst? Agamemnon mördad av sin hustru och premiärminister Aigisthos, som i sin tur redan blivit mördad av Agamemnons son Orestes, som i sin tur blivit galen. Blott Elektra har behållit självkontrollen, fastän *hon* mest fick Orestes till att mörda deras egen moder. Och nu spökar hon för honom, och han står ej längre i kontakt med verkligheten.

Nå, Elektra, hur mår olyckan idag?

Elektra Han pendlar ständigt mellan gråtande förtvivlan och den gruvligaste feber, som så rasar i hans sinne att jag har all svårighet i världen att avhålla honom från att ta sig själv av dagen.

Menelaos Han är omöjlig som Agamemnons efterträdare.

Elektra Han är för god för politiken.

Menelaos Bäst det vore om du kunde få honom ur landet.

Elektra Argos är hans hem! Du har ej rätt att köra honom hemifrån! Hans fader var en konung över dig!

Menelaos Men han är en skandal för hela landet.

Elektra Han är dock en människa och är förtjänt som sådan av human behandling!

Menelaos Visserligen, men....

Orestes (bakom scenen) Elektra!

Elektra Han behöver mig.

(*Orestes inkommer raglande och vacklande i upplösningstillstånd.*)

Orestes Förfölj mig inte mera!

Elektra Kom, Orestes! Jag skall skydda dig mot hämndens fasliga fantomer!

Orestes Ingen dödlig kan förskonas från den vrede som en mördad själ kan känna mot sin mördare!

Elektra Du mördade i självförsvar! Hon hade annars dödat dig! Hon visste från Kassandra att du skulle döda henne!

Orestes Likväl har jag mördat.

Menelaos Skona oss från dina spöken.

Orestes Nej, min farbror, skona mig från din omöjliga begäran. Om en människa är sjuk och måste vårdas av dem som står nära henne måste dessa lida av hans sjukdom. Det är helt naturligt och omöjligt att undvika såvida man inte påskyndar patientens död och lämnar henne grymt i sticket.

Elektra Aldrig överger jag dig, Orestes, för att du fullgjorde en rättfärdig sak och din medborgerliga plikt.

Menelaos Att mörda egen moder?

Elektra Ja, om hon bedragit och avrättat med sin älskare sin make, statens konung!

Menelaos Hon fick aldrig någon laglig rättegång.

Elektra Ty lagen räckte inte till, då hon själv satte sig långt över den. Det tvingade Orestes till att ta sin egen lag i sina egna händer.

Menelaos Det är brottsligt inför lagen!

Elektra Ja, så resonerar byråkrater, formalister och omänskliga pedanter! Men i detta fall så var det mera brottsligt att tillåta Klytaimnestra och Aigisthos komma undan med sitt brott! De dödade dessutom en prästinna hos Apollon!

Menelaos Hon var bara en förvirrad värdelös slavinna.

Orestes Kom, Elektra. Jag står inte ut här längre. Jag kan inte stanna här i maktens boningar, ty jag är fullkomligt allergisk mot all makt och rikedom. Du erövrade Troja, Menelaos, men i samma veva ödelade du den goda staden utan sak, och det har lett in i en giftig cirkel av all tänkbar ondska, som en maktställning kan innebära, för vårt hela Hellas. Du har nu kontrollen över Dardanellerna och kan lugnt grunda Bysans vid Bosporen, vilket ger hellenerna fritt tillträde och monopol på hela Svarta Havet. Denna makt och herravälde över nyckeln till allt Asien är som en förbannelse för hela Grekland, och jag vill ej veta av den. Du framlade själv din önskan att jag skulle gå i landsflykt. Jag skall gärna göra det, ej blott för att försona eget brott men även alla Hellas brott mot Ilion och Asien. Jag ser ingen mening med mitt liv mer konstruktiv än att själv offra mig som en försoning för vårt brott mot Asien och Troja. Följer du med mig, Elektra?

Elektra Gärna. Jag är ansvarig för dig.

Menelaos Vart skall du då ta vägen?

Orestes Pyrrhos lär ha blivit mördad nyligen igenom egna skändliga intriger, och hans krigsbyte från Troja Andromake är nu åter ensam. Jag skall söka mig till henne, och om hon kan ge mig uppriktig absolution för både mina brott och Agamemnons brott mot Troja, har jag utfört något gott i livet, om det än är litet och det enda.

Menelaos Kom tillbaka om du lyckas, brorson.

Orestes Det kan jag ej lova. Ithakas Odysseus lär ännu plågas av olidliga irrfärder och får aldrig komma hem för sin delaktighet i Trojas fall. Hans öde verkar för mig attraktivt, och om jag kan försona något för mitt Hellas tillbringar jag gärna resten av mitt liv i neslig landsflykt.

Elektra Och jag följer med dig.

Menelaos Om det finns det ringaste som jag kan göra för er....

Orestes Stanna hemma, Menelaos. Sköt om staten, och förlora ej din drottning flera gånger. Det är allt vad du kan göra.

Menelaos Jag är säker på att även vår Helena önskar er allt gott i ett så svårt och digert värv....

Orestes Farväl, min farbror. Jag tror inte att vi ses igen. Jag går, Elektra. Kommer du?

Elektra Jag kommer utan tvekan. *(de går.)*

Menelaos Så blir makten alltid ensam. Dess konstanta strävan är en ständigt stegrad och accelererad utveckling, men den kan aldrig äga rum om ej på andras och oskyldigas bekostnad. Ju mer obegränsad och fullkomlig makten är, dess ensammare blir den. Jag har visserligen min Helena kvar, men det är också allt, förutom denna ständigt tyngre och olidigare börda av det omänskliga ansvar som makt över andra mänskor alltid är.

Så vem är lyckligare – jag, den ende överlevande av maktens förkämpar och segrare vid Troja, eller galningen Orestes, som vill omvandla sitt liv till ett

försoningsoffer för den nya grekiska maktpositionen genom den fördömda plundringen av Troja? Som en realistisk konung och politiker kan jag tyvärr ej se Orestes föresats och fall som något annat än som höjden av naivitet. (*går*)

Scen 4. Kartago.

Dido (sittande på tronen, fortfarande en suverän drottning) Så du tänker resa?

Aeneas Drottning, det är ofrånkomligt.

Dido Varför?

Aeneas Männen rår ej för den oro som besitter männens själ, som ej ens kvinnans lust och nåd kan dämpa eller tillfredsställa.

Dido Mannens plikt är dock att med sitt överlägsna vett tillåta sitt förnuft att dämpa denna oro, som blott är okontrollerat vanvett.

Aeneas Drottning, inget mänskligt vett står mot naturens krafterns gåtfullhet. Med allt sitt vett är mannen som ett vissnat löv av blottställd vanmakt mot naturens minsta nyck, som virvlar bort med lövet vart det icke vill.

Dido Du vill då stanna här?

Aeneas Min vilja spelar ingen roll mot mina mäns. Vi företog en demokratisk omröstning, som du själv föreslog, och utslaget blev nästan unisont. De flesta ville resa.

Dido Har ni haft så tråkigt i Kartago? Har du så förslappats, Aeneas, av min gästfrihets gränslösa bortskämdhet att du ej kunde övertala dina män att stanna här i enlighet med allt förnuft?

Aeneas Min drottning, röstningen är gjord och kan ej göras ogjord.

Dido Res iväg då, Aeneas, och kom aldrig mer tillbaka, inte ens om bättre tankar skulle bringa dig till ånger. Det är allt jag ber dig om som villkor för ditt avsked. Annars får du aldrig min tillåtelse.

Aeneas Min drottning, om att lyda denna bön bereder er en tillfredsställelse, så skall det bli mitt sista stora nöje att få hedra samvaron med er med den uppfyllelsen av en så ringa bön.

Dido Den största dygd är anspråkslöshet, tjänligast av alla dygder för allt mänskligt samarbete, och igenom den har jag försökt regera väl och lyckats. Jag har inga anspråk på dig mer, furst Aeneas, om du reser, men att be dig aldrig återkomma är en varning snarare än någon ringa bön.

Aeneas Och för att hedra er skall varningen åtlydas.

Dido Bra. Jag hatar sliskiga sentimentala avsked. Ge dig bara av och vänd dig icke om. Farväl, Aeneas. Lycklig resa.

Aeneas Tack, min drottning. (*böjer knä för henne, böjer nacken i en respektfull bugning, reser sig och går utan att mera se på henne.*)

Dido (när han gått) Vilken fegis! (*reser sig*) Belinda!

Belinda Ja.

Dido Är bålet färdigt?

Belinda Ja.

Dido Jag lyckades utspionera Aeneas avfärdsplaner, men han brydde sig ej om att ens försöka utrannsaka Didos planer, och det är mitt livs triumf.

Belinda Jag vet att det är fåfäng möda att försöka få dig att ge upp din gräsliga och destruktiva plan, men din så kallade triumf ger mest ett intryck av en vidrig skadeglädje.

Dido Det är all den glädje jag har kvar, och den skall flamma högt mot hela världen i all evighet! Var det ej också bara skadeglädje som fanns kvar hos Trojas sista överlevande anakronismer när de åsåg hur den ena grekiska marskalken följde snabbt den andra i en kedjereaktion av undergångar enbart regisserade av ödet? Aeneas var en vekling, en föraktlig blodlös nolla, en urvattnad karaktärslös oduglig åskådare, som aldrig gjorde något själv. Han bara fann sig och såg på. Och därför flyr han för att fåfängt komma bort från sitt helt misslyckade liv, sin brist på manligt initiativ, sin håglöshet och modlöshet. Han är en feg lakej som grekerna vid Troja skonade emedan han ändå ej dög till något.

Belinda Ändå älskade du honom.

Dido Och han sade nej! Det kan jag aldrig för mitt liv förlåta honom eller komma över!

Belinda De har bråttom. Alla hans trojaner är ombord på skeppet redan. Han är sist att gå ombord.

Dido Då är det dags för denna stolta drottning, som ej kunde ta ett nej för något annat än den mest gemena orättvisa förolämpning, att bestiga bålet.

Belinda Tänk för guds skull om ännu en gång! Det är ej någonsin en ära att begå ett onaturligt självmord! Det är blott en feghet värre än din Aeneas!

Dido Värre vore det att leva med den knölen kvar i livet. Jag var villig att ge honom allt, och min var hela världen!

Belinda Systrar, kom och hjälp mig att försöka omvända vår drottning från den katastrof som hon planerat!

(Scenen vrids ett stycke. Bålet blir synligt. Kören står omkring det helt svartklädda i burkhas och slöjor.)

Kören Vi är bara änkor och barnlösa mödrar. Vi kan bara sörja, klaga, skria och ackompanjera mänskans tragedier, som den manliga historien uteslutande består av.

Belinda Men hon är vår drottning, och hon lever ännu! Hon kan ännu räddas! Övertala henne!

Dido (har avlagt sina kungliga insignier) Hissar Aeneas fartyg redan segel?

Belinda Alla utom ett är hissat.

Kören Drottning Dido vet förvisso vad hon gör. Hon protesterar mot all evigheten för dess orättvisa framfart med oss arma mänskors sårbarhet och känslösamma själar.

Belinda Avstå, Dido, från din fruktansvärda föresats! Du störtar ditt Kartago i den svåraste misär och olycka!

Dido Jag önskar hela mitt Kartago kunde brinna flammande i intensiv protest mot hela världens falska ordning. Lättar skeppet ankar?

Belinda Ja, hon lägger ut.

Dido Då är det dags för mig att lugnt bestiga bålet. Aeneas skall se flammorna och röken ända tills han inte längre skönjer vårt Kartago.

Belinda Tror du verkligen att en så utstuderad hämnd är effektiv?

Dido Aeneas föredrog att fly och inte göra något, än att handla. Jag vill icke fly och göra ingenting. Då är det bättre att i handling vara desperat.

Kören Må Aeneas plågas djupare i hjärtat än vår drottning, ty han har begått en oförlätlig dumhet. Hellre än att klokt bli hennes och med henne skapa framtidens Kartago har han valt att skrota henne och i stället välja dårskap, otrygghet och ingen framtid.

Dido (bestiger bålet) Kom ej med anklagelser mot honom. Det är bara synd om honom.

Kören Mest synd är det om vår dyrkade och kloka drottning.

Belinda Nej, mest synd är det om vårt Kartago. Det kan aldrig överleva en förlust som den av Dido.

Dido Jag kan se hur Aeneas sätter segel! Jag är redo! Aeneas seglar ut! Han vänder ryggen till mig och till alla framtidsmöjligheter! Lev, Aeneas, som en miserabel flykting utan hem i evighet, förbannad av den enda kvinna som förstod vad som var bra för dig!

Belinda Jag ber dig, syster min, en sista gång! Besinna dig!

Dido Tänd bålet!

Kören (tänder bålet) Må det flamma i protest mot hela mänskligheten och historien med dess brutala hänsynslösa gång och framfart!

Belinda Tänd ej bålet!

Dido Det är redan tänt, och underbart det flammar! Dra åt helvete, Aeneas!

(Flammorna kringvärver henne, och hon försvinner.)

Kören Flamma högt som hela Troja! Framför Trojas eviga protest mot världen och dess destruktiva politik! Må Aeneas se hur Dido och hans enda kärlek brinner och förgås av grämelse och fasa, darra i sitt innersta av fruktan och ta lärdom av den fasansfulla läxan!

Belinda (resignerad) Aeneas var ej värd vår drottningens kärlek. Det är möjligt att han inte reagerar inför bålet alls. Han var en passiv och likgiltig mes. Men vi får aldrig veta vad han tänker.

Kören Om han är en passiv och likgiltig mes är han nog rätt person att bygga upp förintande imperier.

Belinda Ja, det är bara okänsliga automater som Aeneas som är galna nog att bygga upp maktpositioner till att i likgiltig oberördhet hänsynslöst förstöra livet för de flesta.

Kören Dido är ej mer. All världens sista kärlek dog med henne.

Belinda Det är bara ädla själar, vackra städer, skönhet, godhet och allt ärligt som förgås, som Dido och det fallna Troja. De som åstadkommer allt det godas undergång, som Aeneas, överlever och ser till att världens tillstånd ytterligare förvärras.

Kören Och vi kvinnor som ser allt, förstår allt, genomskådar allt och lider mest av vad vi ser, förmår ej göra något med vår vanmakt. Vi kan bara vittna om det eviga och ohyggliga lidandet.

Belinda Nog av! Vi har fullgjort vår sista plikt mot Dido! Må vi hedra hennes minne och ej någonsin förgäta hennes offer som exempel!

Kören Ja, det är det enda vi kan göra: odla minnena av allt det goda som en gång i tiden var.

Belinda Så låt oss gå och glömma allt det onda och ej låta det ta överhanden över våra goda minnen.

Kören Dido, vi skall aldrig glömma dig! Du är Kartagos oförlikneliga drottning, nu och alltid! Värld, glöm ej Kartago eller Troja!

(De tågar ut en och en på ett led i god ordning med något mellanrum, Belinda sist, med sänkt huvud och i samma hållning som de andra. Ridå när hon gått ut.)

Slut.

(1995-2005)